

מענין זהירות התפלה בכוונה ובמקום הראוי להתפלל.

העתק לשון הרב"ז אשר מאוד הזהיר רב האי עיר וקדיש צימ"ע מו"ר אהרן מקארלין וצוקלה"ה בס' בית אהרן שלו לכל אשר יראת ד' נגע' בלבד' לרשום דבריו הקדושים אליו ולחוקקם על לוו' לבו וזה לשון הרב"ז בתשובתו ח"ג סי' תע"ב.

רואות את מוריד וזהו והתיצבו שם עמך ואצלת מן הרוח וכו'. וכן התפלל רבינו הקדוש שאם ה' ראה את פני הרב ה' מניע למדרינה עליונה וכ"ש אם הרב מתכוין וקרא זה אל זה להשפיע וזה לקבל. ומ"ה אמר ר' יוסי לא מן כל אדם זוכה ללמוד תורה ומכאן התירו שילך אדם למקום אחר ללמוד תורה אעפ"י שאביו אומר לו שלא ילך ועובר על מצות אביו. שלא מן הכל אדם זוכה ללמוד תורה וזה הטעם עצמו בתפלה. כי בהכנס האדם אל אהבו. או לקרבו. או רבו. או למי שדעתו נוחה. תתעורר נפשו אל הכוונה העליונה ונתחסף עליו רוח מרום. וזה דבר שהשכל מורה עליו וכו', עכ"ל הקדוש :

מכתב מאדומ"ר הה"ק ובר' חזירי' הרי"ם זצלה"ה מגור בענין שינוי הלימודים מן תינות של בית רבן חז"ל.

בעזרת יוס' ו' פרי' תר"ל לפ"ק

החיים והשלום וכ"ט לכבוד אהובי ידידי הרבני המופלג חכם ושלם המהולל הגביר המפורסם מנהל ומנהיג יקר רוח איש תבונות מו"ה אברהם ווינאוור ז"ל

הנה טרם נסעי מביתי, בהיותי אצל רוי"ם ודברנו אודות הרעה אשר חורשים

גרסינן בפ' אין עומדין להתפלל לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש. ולא מתוך שיחה. ולא מתוך מריבה. ולא מתוך כעס. ותו גרסינן ר' חנינא ביוטא דריתחא לא הוי מצלי. פ"י ביום שהי' כועס. תו גרסינן. כל שאין דעתו מיושבת עליו אל יתפלל תו גרסינן שמואל לא מתפלל בביתא דאית ב' שיכרא מפני הריח שהי' מורדו ומונעו מלהתכוין. למדת מכל הני שלא יתפלל אדם לא במקום שמורד מחשבתו ולא בזמן שבטל את כוונתו. לכן היחיד או הרבים שיש להם איבה או כעס או שנאה או מריבה עם הצבור אין תפלתו רצוי. ואסור להג' להתפלל שם. שמחשבתו מורדה ואין יכול לכוון בתפלתו. וכ"ש אם מכעיסין אותו על פניו תמיד. וכ"ש אם הכעס הוא עם מנהיגי הקהל. ואי לאו דמסתפינא הוי אמינא דטב לי' להתפלל ביחיד מלהתפלל בחברת בני אדם שאין דעתו נוחה מהם. עוד יש טעם דאין ראוי ללמוד להתפלל אלא במקום שרבו חפץ ומעטו של דבר. כי בהבט האדם אל מי שדעתו נוחה בו. נפשו מתעוררת אל הכוונה השלימה ודעתו מתרחבת ולבו שמת. ונחה עליו אז רוח ד' כענין שאמרו בנבואה. עוד אמרו בכפרי החכמה. כי בהיות האדם מתכוון אל רבו. ונותן אליו לבו. תתקשר נפשו בנפשו ויחול עריו מהשפע אשר עליו ויהי' לו נפש יתירה וזה נקרא אצלם. מוד העיבור. בחיי שניהם. וזהו שנאמר והי' עניך

שיח שרפי קודש

ש"ס תת. (א) כי שינוי מסדר
הלמודים המסור לנו מרבנותינו ול
מביא חלילה לידו הריסת הדת לנמרי
וסגפת השמר רח"ל שהוא היום מכה
מהלכת בין הצעירים. שהרחיקו
מלימודי החדרים עד כמה הטיב
רבינו הק' לראות מראשית אחרית.
(ב) שאין להתרשל ולסמוך על הנס
כי אם נחזיק לעשות ולהשתדל בכל
מה דאפשר לבטלי תת את המשתית
לבוא אל בתינו לננוף חלילה (ג) כי
אף שאין קטיגור נעשה סניגור בכל
זאת אין אנו פטורים מלבקש לפחות
שלא יוסף הרע בקודש. והיינו שמהיום
והלאה יהיו בבחינת שוא"ת למצער :

אלה הדברים נשלח לי מאחד מירידי
אשר ה' רשום אצלו מה
ששמע מהחסידים נאמנים מהרה"ק
הרבי ר' בונם זצלה"ה מפרשיסחא
זי"ע :

בעוה"י לפרשת וישב

(א) **בפסוק** ויבא הביתה לעשות
מלאכתו. כי יוסף הצדיק
ה' עבודתו תמיד להיות שומר הברית
ולא האמין בעצמו שנשרש בו המדה
זו עד גמירא. רק עתה שהקרה לפניו
כלבאת זו שהתגרה בו תמיד. והפצירה
בו מאוד. והוא לא הסה אזנו
לדבריו, כמו שנ' וינס ויצא החוצה.
אז ראה שנמר עבודתו להיות שומר
הברית. וזה כוונת הפסוק ויבא הביתה
לעשות מלאכתו פי' לנמור מלאכתו
שעבד תמיד :

(ב) **לך** נא ראה את שלום אחיך.
כי יוסף הצדיק ה' סגנה
תמיד את אחיו לפניו אביו כמו שנאמר
ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם.
ואמר לו יעקב שלא יראה בהם מדות
מנוונות

חורשים רשעי ופריצי עמנו, להשביח
תינוקת של ב"ר, אשר על הכל
פיהם העולם עומד. ולעשות סדר
כחפצם. ועשיתי כאשר אמר רוי"ט.
והיית אצל הנ' ראזין ודברתי עמו
הרבה ואמר כי הוא אינו עושה
דבר. אבל לעשות נגד העושים. נ"כ
אצלו דבר זר. אשר לא יענה על לב.
יען כי טוב בעיניו. וא"א להבינהו
כלל כי כל היהדות תלוי בזה. מאחר
שהוא צדיק בעצמו. אף שעובר על
על כל התורה כולה. רוצה שגם
אחרים יהיו צדיקים כמותו. מה
נאמר ומה נדבר אוי לנו שכך עלתה
בימינו. ולא די להם מה שעוברים
בפוסמי. על התורה. ואין דובר להם
דבר. אבל עוד כקוצים בעיניהם.
אשר יזכר שם ישראל בעולם.
המחזיקים בתורת ה'. אשר לא היתה
כזאת מיום היות ישראל ננוי קדוש.
והנה אבקש ואחלה מאוד מר"ט
אשר אותו החכמה והסוד. לעשות
כל מה דאפשר בענין הזה. אשר
מחשבותם לא תקום. ואל יפסן
בעיניו כי אין לשער ולספר. המסתופף
מזה אף בדבר מעט לשנות הסדר
משלב"ר אשר אין מבטלין
אותם לבנין בית המקדש אף כי
לסוד לשונות, וא"א בשום אופן
שיכנס בלב ילד דברי תורה אם רבו
לדברים אחרים. ואקווה כי רוי"ט
יוכל לעשות בזה הרבה. ורק אדוקי
ישראל יה' בעזרו. כי מי שיכור
לעשות טובה לישראל קנה לו חיי
עוה"ב. בפרט בדבר גדול עצום כזה
וד' יתן לו כתיבה וחתימה טובה
כנפשו ונפש ירדו ד"ש הק' יצחק
מאיר בהרב מור"י ז"ל
זמצוה גדולה לפרסם זה המכתב
בימים האלה.

וע"ז כותב הרב ספאלטאווע בהמודיע
זו"ל ומהאגרת הקודש הזאת

שיח שרפי קודש

מתפלל על חבירו הוא נענה, וזה ראי' מאע"ה דהא הוא ה' צריך שאבימך יהי עקר שלא יאמרו ליצני הרור שמאבימך נתעברה שרה כמו שהי' האמת שאמרו אח"כ ואעפ"כ התפלל עליו משום זה נענה תחלה :

בעוה"י בפ' צו

(ה) בפסוק צו את אהרן ואת בניו לאמור . זאת תורת העולה, והקשה למה כתיב לאמור, ואמר הוא ז"ל, דדרשינן בנמרא זאת תורת העולה כל הלומד הלכות עולה, כאילו הקריב עולה, וכאשר בא איש אחד אל אהרן להקריב קרבן, אמר לו אהרן למה זאת להביא קרבן, טוב לך לאמור, וזה הפי' לאמור לאנשים המביאים קרבנות הדרש שדרשו חז"ל וזאת תורת העולה, וע"ז פירש"י ז"ל ביותר צריך הכתוב לומר במקום שיש חסרון כים כי אהרן הכהן ה' ע"י עצה זו :

בעוה"י לפ' קרח

(ו) הרה"ק הרי"מ מגור ז"ע, בשם הרה"ק הרשב"י מפרשיסחא על הפסוק ותכל תלונתם מפני מה יהי עי"ז ותכל תלונתם דהנה איתא בנפ"י שיהי' אדם אומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי וכי מי הוא זה אשר מלאו לבו לומר כן שיגיעו מעשיו למעשי אבותינו הקדושים, אכן הפי' הוא דהנה באילן הענק והפרי הם הכך בכלל האילן, וכן אם יש באדם מישראל ניצוץ קדושה הוא מניע למעשי אבותינו וישראל כשראו שנבחרו שבט לוי היו סוברים שהם יהיו נדחים לגמרי וזה הוא שכאב

מננות, אלא יראה בהם רק מדות טובות שיש בהם, וזה כוונת הפסוק דף נא ראה את שלום אחיך, פי' השלימות שיש בהם נכתוב בקול שמחה בשלימות יותר רק קצת באופן אחר :

(ג) בפסוק ויבא הכיתה לעשות מלאכתו, ברש"י רב ושואל חד אמר לעשות מלאכתו סמך, וחד אמר לעשות צרכיו עמה, אלא שנראה לו דמות דיוקנו של אביו פי' כי פרעה ה' סובר, כי החסיד הוא צריך דווקא לחלוץ מתענוגי עה"ז, ולא יחשוב על כבודו, ותהיכנתו, וראה שיוסף הצדיק הוא יפה תואר ומסמל בשערו, אמר הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו, פי' הנמצא איש כזה שילך מלוכש נאה ומסמל בשערו, שיהי' רוח אלקים בו, חוץ מיוסף והי' לפלא בעיניו ולפי פי' התרגום הנשכח כדין, והנה יוסף שהי' מסמל, בשערו, כאשר התגלה בו זו, ראה שלא טוב הוא זה שיהי' מסמל בשערו ונראה לו דמות דיוקנו של אביו, לשון רואה אני את דברי אדמו"ר פי' שהושב בעיניו ההילוך של אביו שע"ז לא תוכל להתננות בו :

בעוה"י לפ' וירא

(ד) וזה פקד את שרה כו', מכאן שהתפלל על חבירו, והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה ואם אינו צריך לאותו דבר, משמע שאינו נענה, ואמאי הא עכ"פ צריך שיהי' לו שכר, משום שהתפלל על חבירו, ואשר כוונת דש"י, מכאן למתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר, שמה שחבירו הוא עכשיו בהצרה הוא טוב לזה שהתפלל ואעפ"כ

שיח שרפי קודש

אחת לעיר ברלין להתרפאות על כאב עינים. שהי' לו ר"ל. ופנע באיש אחד בשוק. ושאל אותו על הרופאים ואמר לו האיש הלז שנמצא פה רופא אחד שיכול לרפאות בשעת קלה ונקרא, ווינרער דאקטער? וענה אותו הרה"ק ז"ל הנ"ל באמת צריך להיות דרך איש הישראני כשהוא חולה ר"ל שילך אל צדיק הדור שיבקש עליו רחמים רק שהעולם נוהג ע"פ דרך הטבע. ולילך אצל רופא כזה טוב לי לילך אל המניד הקדוש ז"ל מקאזניץ. ועתה יהי' מתורצת הקשיא הנ"ל. כי זאת שהאומות לא היו מאמינים להאותות והמופתים שעשה מרע"ה. הוא סחטת שאימרים שהכל ע"פ סקרה ח"ו. וע"פ הטבע. ולא סחטת שהוא איש אלקים. ולכן העמיד להם הקב"ה בלעם הרשע והוא יעשה הכל שלא ע"פ דרך הטבע כידוע. ובכל זאת היו מאמינים בו האומות ומעתה לא יהי' להם פתחון פה כי הקב"ה יאמר להם מפני מה האמתם בבלעם הרשע ולא האמתם במרע"ה כי בלעם הרשע עשה ג"כ שלא ע"פ דרך הטבע ואעפ"כ האמתם בו טוב ה' לכם להאמין במרע"ה :

בעוה"י בפי' ראה

י' במעשר שני כתיב ונתת וכו' בבשר בין ובשכר ובכל אשר תשאוך נפשך ושמת וכו' והקשה הוא ז"ל מה הוא ענין השמחה הזאת ומה מצוותה ואמר דרנה כתיב אחיך בענין למען תסור ליראה את ד' אלקיך ומה יש ליסוד כשישראלים אוכלים ביחד לומדים מזה יראת הכבוד ב"ה לעבדו בכל לב ובכל נפש והבן :

אלה

להם עד למאור. לכן ה' מראה להם ויוצא פרת. שבאופן זה נבחרו ושלחם עדיין במקומם :

עוה"י לפרשת בהעלותך

ז' בפסוק ויעש כן אהרן פירשי ז"ל להניד שבחו של אהרן שלא שינה, והקשה מה חידוש הוא זה על אהרן בחיר ד' הלא גם אדם אחר אם ישמע ספי הקב"ה ניכ לא ישנה. ואמר הוא ז"ל. שאהרן הכהן לא נתפעל מזה מאומה. ולא עלה בלבו שום נכחות הלב. מחמת זה שעלה נדרוה כזאת רק שהי' עניו ושפר בעצמו כמקדם.

בעוה"י לפי' נשא

ח' בפי' נשיאים שהקשו למה כתיב בכל נשיא ונשיא זה קרבן וכו' ואמר הוא ז"ל. שכן נשיא לא הי' כוונתו להקריב מחמת שהקריב חבירו אתמול ויעשה גם הוא זאת רק שהוא רוצה להקריב מחדש מחמת רצון עצמו :

בעוה"י לפי' בלק

ט' הקשה רש"י ז"ל. מפני מה השרה הקב"ה שכינתו על נוי רשע. כרי שלא יהי' פתחון פה לאומות לומר אילו הי' לנו נביאים חורגו למוטב. העמיד להם נביאים והם פרצו נדר עולם. והקשה אדרבה עתה יהי' להם פתחון פה שיאמרו מפני מה העמיד לישראל נביא אמת הוא מרע"ה והחזירם למוטב : ומספר ע"ז מעשה. כשבא פעם

שיח שרפי קודש

עבדת את ד' אלוקך בשמחה כו', ופי' דמפני כך נעשו דהנה הם היו במדה לא זאת שלא עבדו את ד' אלא אף ה' הולכין בשמחת מחמת שלא עבדו את ד'. ומפני כן באו עליהם הקלות, וזה פי' הפסוק תחת אשר לא עבדת את ד' אלוקך, בשמחה ה' לך ליפור על פניך ולא לשמוח:

בעז"ה למנלת אסתר

(י) ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים. פי' דכך אמר המן למלך אחשורוש ישנו עם אחד. פי' לישראל יש. רק זאת שהם עם אחד והעצה הוא לעשותם מכורד ומפורד בין העמים. פי' שתפור אותם בין העמים ואז אין להם יש. וד"ל: (יח) ודרתיהם שונות מכל עם. הפי' שכך הוא דתם. שיהיו שונים מכל עם:

בעז"ה במ' קהלת

(יט) בפסוק ותכמת המסכן בזוי. ואמר דהפי' הוא כך שזה חכמתו של המסכן בזוי. היינו שיבזה את עצמו. וע"י כן ימצא לו פרנסתו והבן:

בעז"ה בתפלה

(כ) לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ובגלוי ומודה על האמת ודובר אמת בלבבו. פי' אם יהי' לו כל המדות הללו הוא יושבים ויאמר פי' אזי יכול להשכים ולהתפלל תיכף כי הוא מוכן לזה: (כא) עוד פי' לעולם יהא אדם פי' אצל העולם צריך להיות בן אדם שימצא חן בעיניהם פי' שימתיך מעשיו אבל ירא שמים צריך להיות בסתר:

(כב) הבורח בשירי זמרה. כי תחמיר האמיתי וגם שהוא

בעז"ה לפ' דברים

(א) אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל. פי' שהדיבור של מרעה שייך ונוגע אל כל ישראל:

בעז"ה לפ' ואתחנן

(ב) בפ' ואהבת את ד' אלוקך בכל לבבך ובכח נפשך. ואמר הוא ז"ל שנוכל למסור אהבת השי"ת המוטל על איש הישראלי מן הפסוק בעצב תלדי בנים שדרשו בגמרא בשעה שהאשה יושבת על המסגר אז היא צ"ט חלקים למיתה וחלק אחד לחיים מכש"כ כאן שכתוב בכל נפשך מי יוכל לשער כמה צריך למסור את נפשו ונפשו לאהבת השי"ת:

(ג) ועשיתם לכם פסל תמונת כל אשר צוה ד' אלוקך. הפירוש שהאדם לא יעשה במרמה ושוא שיאמר שנוסד לשמה ובאמת אינו נוסד לשמה וזה הוא תמונה רק יעשה הכי רשם שמים בני שום פניי':

(ד) בפסוק וידעת היום כו' אין עוד. פי' שאין עוד קאי על הידיעה שאין מי שיוודע רק אתה ישראל, ועוד באופן אחר שאין עוד לידע רק זה העיקר:

בעז"ה לפרשת שופטים

(טו) בפסוק ואתה לא כן נתן לך ד' אלוקך. פי' שאיש הישראלי אינו רשאי שיהי' נקבע אצלו דרכו שיעשה כן תמיד רק פ"א כך וצריך שישנה הטבע והרגילות שלו וזה פירוש ואתה לא כן. שיהי' תמיד כן זאת לא צוה ד' אלוקך:

בעז"ה לפרשת תבא

(טז) בפסוק תחת אשר לא

שיח שרפי קודש

כך מברכין על הרעה מאי לשון [כשם] הוי לי' למימר כמו שמברכין. ופי' דהנה אם ישאל אדם לחבירו שהוא נגיד היאך מעמדך ישיב לו בלשון מדברת גדולות הנה ב"ה לא חסר לי כלום וכל אשר אתה רואה לי הוא, אבל אם ישאל לאיש שירר מנכסיו ר"ל היאך מעמדך ישיב לו בכפירות ראש ובשפה רפה ע"ז. וזה פי' הנמ' כשם שמברכין על הטובה כך מברכין על הרעה פירוש בתנועה הזאת וכך האדם שירר מנכסיו ישיב ג"כ בתנועה הזאת אם נשאל אותו ממעמדו:

כו) הרה"ק הנ"ל אמר בשם אביו המגיד מוואידילסלאו
ז"ל על הנמ' כל הלומד פרשת עולה שבר עולה בידו כו' אבל מי שדעתו שפזה עליו מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות, ופי' כך דהנה יש כמה בני אדם כשהוא לומד דף גמרא אח"כ חולץ בדעתו ומסתנאה לומר למרתי הרבה וכתרו מלאה מהתורה וזה פירוש בידו שהוא אוהו בידו, אבל מי שדעתו שפילה אע"פ שומר הרבה הוא סיגר בדעתו שלא למד כלום, ע"ז מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות שהתורה מעידה עליו שלמד אבל הוא סובר שלא למד כלום:

בעוה"י לקוטים

כח) ירמי כבוד ד' לעולם. שהיא בקשה שיהי' כבוד ד' נגלה בזה העולם:
כט) על הפסוק מי בכס ירא ד' שומע בקול כו' הקך חשכים זאין גונה לו. כי הצדיק המנהיג האמיתי כן הוא אשר באמת הלך כאתו חשיכה. רק שאין גונה לו פי' שהוא שפל וגבה בעיני עצמו ונרמה לו שהוא כשאר בני אדם:

אמר

שהוא עובד ד' ועוסק בתורה ועבודה אעפ"כ אינו מאמין בעצמו וחושב בלבו שאינו עובד ד' כראוי וחושק להרבות. עוד על עבודתו ונשאר תמיד בלבו עוד הלך וזמרה. וזה פי' הבורח בשירי' זמרה באותן אנשים שנשאר תמיד בלבבם הלך וזמרה:

בעוה"י באבות

כג) שמא לא תפנה. כי הנה בא אצלו איש אחד ושאל אותו אם יסוק עצמו מהמשא ומתן שלו רק יתי' יושב ועוסק בתורה תמיד. והשיב לו הרה"ק ז"ל הלא אמרו חז"ל שמא לא תפנה פי' שמא נגזר עליך שלא תהי' מופנה ואעפ"כ תעסוק בתורה:

בעוה"י בגמרא

כד) מחויב כל אחד לומר טתי יניעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב. ושאל וכי איזה שומה יאמר שיניעו מעשיו למעשי אבות רק הפי' הוא מלשון וינע על פי שיהי' נגיעה והתחברות: **כה) קשים מזונותיו של אדם כקרי"ס.** והקשה למה נקט דוקא כקרי"ס. ואמר כך. דהנה כשהיו ישראל יוצאים ממצרים והיו באים על הים וראו שמצרים נוסע אחריהם לא היו יודעין מהיכן ובאיזה אופן ישלח להם הקב"ה הגאולה והיו מסופקים זה אינר בכח וזה אומר בכח אבל קרי"ס לא נפל בשום אחד מ ישראל על רבו כי יעשה להם הקב"ה גם כזה. כך מזונותיו של אדם האדם רואה מהיכן יזמין לו הקב"ה פרנסתו והאדם סובר מסקים פלוני יזמין לו הבורא יתב' מזונותיו והוקך ועושה אבל הקב"ה מזמין לו פרנסתו מסקים אחר:

כו) בגמ' בשם שמברכין על הטובה

שיח שרפי קודש

והיא כמו זריעת להנאולה רק שמכוסה, וכאשר באה הנאורה נתגלה:

(ה) **אמר** בשם הבעש"ט ז"ל, משל על היצחק שדומה לאחר שהי' מבקש שיתן לו רשות לרדור עמו בבירור ולא רצה ושאל ממנו שיתן לו עכ"פ רשות. לתקוע יתר בחול, ונתן לו רשות ע"ז, וכשתקע את היתד התחיל להפיר עמו עד שקדקל את כל החול. ועד שהוציא אותו מביתו מכל וכל וכן ראש שיש מקום ליצחק. עד משהו מקום, מקדקל כל החול:

לפ' בא

(ו) **לא** ראו א"ש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו. מתוך זה שלא ראו איש את אחיו זייא קענין זיך נישט אנקיקין באו לידי זה שלא קמו איש מתחתיו אז זייא קענין זיך אליין נישט יררען:

לפ' בשלח

(ז) **כמו** שהשית' משנית ומהות ומקיים. והכל מאתו יתברך וחיותו המת' את כלם בכל עת בלי הפסק כן משפיע שפע ממנו לצרכי בני"ש. ומה ועל מה יש לדאוג ולפחד יותר על חסרון פרנסתו מלפחד ודאגה על חסרון חיותו. הא מאן דתיב חיי יתיב מווי. ובהנן נשאר משמרת לדורות. אשר כל אחד יוכל לראות שהשית' משפיע בלי הפסק ומסין מזון ליראיו רק בזה שלם רודפים אחר פרנסתם בפחד דאגה שלא יחסר לחם ואין להם בטחון בהבורא ב"ה. המשנית אמת הון ומפרנס ביות בלי הפסק כלל. אז עושה פנים בהשפע. ומתלישין כח של מעלה. שיהא נפק השפע באמת וגורמים שיבואו לידי חסרון:

על

(ז) **אמר** האדם הלומד בתורה ואינו עוסק בעבודה הרי זה דומה לתיבה מליאה ספרים דתיבה זו אינה מתפעלת בא טה מהספרים ואינה מתחכרת עם הספרים רק התיבה עומדת בפני עצמה והספרים מונחים לעצמם והמשל כובן מאליו:

בעז' לפ' חיי שרה

(א) **בפסוק** ומשמע ורומה ומשא. פי' שצריך האדם להיות שומע חרפתו ושוקק וגם לסבול כל דבר:

בעז' לפ' וישב

(ב) **במדרש** בועקד יצינוד קיבוציך דהיינו הקיבוץ ואמר כן ערמה שמפרשים כל אחד פי' אחר בתהלים ובאמת שבעים פנים לתורה ולכאורה איך ה' יכול עם כל הפירושים. אולם כי קודם אמירתו איזה תיבות נתיאט מאור אולי אינו בדרך אמת והתקבץ כל מה שהי' יכול לכוון ומאלו המחשבות נעשו כל אלו הפירושים:

בעז' לפ' ויהי

(ג) **וירא** מנוחה כי טוב כו' ויט שכמו לסבול פי' אם רוצה אדם שיהי' לו מנוחה ירגיל את עצמו לסבול כל דבר הכא עליו ואין שיהי' ישוה בעיניו. אז יהי' לו מנוחה תמיד:

ע"כ מהח"ק הר"ר **בונם** וצללה"ה זיעועכ"א:

מהר"ק החי' הרי"ם זי"ע מגור

ב"ה לפ' שמות

(ח) **מהגלות** נהנהו רק פ"שה, ומהנאולה הרבה תורה שליטה, ובאמת בנגזת תקועה הנאורה

שיח נרפי קודש

הנעה ובושה למי שה' מבין עליו.
ולכן נקרא ציץ. וכן איתא בזה
הק':

לפ' ויקהל

(מ) בשם הרבי ר' בער וציץ
שמישי יבא מתוך
העבודה בחשק ובתשוקה. ובשם
היהודי מפרשיסחא וציץ שעוד
קודם ביאת המשיח יהיו מתגללים
בחוצות ויבקשו ויאסרו אלהם ואשיבת
אל אישי הראשון והי' מסיים החי'
הרי"ם וציץ שבלי ספק כן יהי' :

(מ) בין עבדו ללא עבדו אמרו חז"ל
לא עבדו הוא שלומד ק'
פעמים ועבדו הוא שומד ק' פעמים
ואחר והוא מה שלומד ועושה מה
שמורגל נחשב ללא עבדו. ומה
שארם עושה בכח התחדשות הוא
נחשב לעבדו. ובדלשון חסידות מאת
פעמים ואחר הוא כאשר יש יראה.
וכאשר לומד שיהי' למדן ויודע
נחשב ללא עבדו :

לפרשת פרה

(מ) ה' אומר. שהיו דורות גדולים
שהי' להם הארות ואורות
גדולים וקדקדו ויש לזה תיקון מאותם
שהיוכים בחשכות ומכל מקום עובדים
לפי מדרגתם כהונן. וזה היא ענין
חוקה ופרה :

אמר בשם הבעש"ט לטהר טמאים
ולטמא טהורים הוא על ניות
שניות מסתר טמאים (א"ה, אולי
הפ' שטמאים המה הרשעים צריכים
לנאות לזכור א"ע כמה גדולים הם
מבני אברהם יצחק יעקב. והא"ר.
וימלא לבם לטמא עצמם ולחטוא).
ומטמא טהורים :

(מ) אמר בשם היהודי הק' וציץ
מפרשיסחא שהי' אומר
שהוא הי' נותן את כל העה"ז ועה"ב
עבור שעה יודישקייט. והי' אומר
מה

לפ' יתרו

(ל) על הקולות מסתן תורה נאמר
קול גדול ולא יסף. ומתרגם
ולא פסק. שהקולות המה עוד כמו
שהיו מקדם. רק לשמוע מהקולות
נצרך הכנות נ"כ כמו אז. וכמו שנ'
ועתה אם שמוע תשמעו בקולי. וכל
ההכנות כמו שהי' כן הוא עוד
בכל עת :

לשקלים

(לס) בפסיקתא זה יתנו נטל הקב"ה
כמין מטבע של
מעה של אש ואמר לו כזה יתנו
כל העובר היינו כמו הטבע של אש
שמוער ואינו נח כף מי שרוצה לשוב
לד' לא יוכל לנוח ועי' נקרא שק"ל
ר"ת שבבן קוסך לכתך שלא ינוח
בשכבו ובקומו ובלכתו ועי' נקרא
בית יעקב אש :

בשבת ור"ה אדר

(מ') ה' אומר עשייתם הוא דרחות
נראבהייט מאין בא זה
מנעמייהייט הלא מוטב לרבך עצמו
ברבר אמת. ולהתברר ולקשר עצמו
בזה. ממילא וועט יענין אבפאלין
כי זה שעוסק להסיר הכלאטי מלכך
עצמו בהכלאטי :

(מא) הין צריקים גדולים וטובי
ישראל שהיו מתפארים
בעצמם וזה הוא תחש מהמשכן. ולמה
דוקא לעזר כזה. רק הצדיקים וטובי
ישראל שלא היו גונעים בעצמם היו
יכולים להתפאר ולשבח עצמם. וזה
תחש ששפרש רש"י ששש ומתפאר
בגונון שלו. וזה נצרך נ"כ למשכן
שזה הוא מכסה טוב שגראה כמו
ניאות :

לפ' תצוה

(מכ) הציץ הי' מכפר על עוונת מצח.
והוא שהציץ הי' מביא

שיח שרפי קודש

(ג) ההולכים רק לשמוע אינם עושים טובה לעצמם כלל. שבאם שהמבוקש הוא לשמור ולעשות אז בודאי יפעול. ובאם לאו עושים רעה לעצמם שנדחים מכל וכל:

בעוה"י ל'פ' צו

(נא) ה'י' אומר להעולם שרוחקים את עצמם לשמוע, מה יתרון מזה שרוחקין עצמם בנפש. העיקר הוא בלב כמו שנאמר להטות לבבנו אליו ובאם שהוא באמת הטובי ישראל בלב ובראוי או היו נכנסים ד"ת להעומדים מקרוב ואפילו העומדים מרחוק היו יכולים לשמוע: (נב) ה'י' אומר שזה הוא פלא מהחסידים אשר יש להם ידיעות הרבה וגם המה מיינעים את עצמם. וכל מקום אינם כהונן. ואמר סן הסתם הוא חסרון ברצון אשר הרצון הוא אינו באמת וה'י' אומר בשם האר"י ז"ל שהכנה לשבת היא הבושה אשר יבוש את עצמו משפע של שבת ואפילו רעם הארץ יש לו אימת שבת אשר לא יוכל לשקר. ויכול לפעול להכניס הרצון אמת:

לשבת הגדול

(נג) פסח כל ישראל עומקין שמכינים דפסח שמנעירים ומשפשים ומדחים וחשוב הוא לסאור וזה הוא רק למי שאין לו דעה ביותר אבל להטובלים במי הדעת צריך לעשות ההכנה הזאת בעצמו בפנימיות. שבפסח נאמר, מ'שכו, וקח'י. משכו יריכם מעכו"ו וקחו לכם הפסח היינו שלא יכול ליקנם להפסח עד שיטעון את עצמו מקודם מעכו"ו מכל הדברים שנקראים עכו"ו ושבת הזה פועל זאת ביותר ונותן כח לכ"א לזה וכמו שג' וה'י' ביום ונ'י' יתקע בשופר נולד ובאו האוברים כו' והנדחים כו' כ"כ

מה זה מוסף שחסידים מרגילים את עצמם בלשון חסידות להיות נבדלים מזה העולם. העיקר הוא בלב לנטוע בלב בעומק ובסתרי אשר אין שום אדם יודע והוא יתן בעומק הלב כל חייו עבור העבודה ואז כאשר יהי' כן יוכל להיות נגיעה בענין הישראלי אבל מה יתן ומה יוסף הלשון כאשר לא יהי' תקוע בעומק הלב כהונן וכנ"ל. וה'י' מסיים מענין זה מניע שחסידים נוסעים זמן ארוך להצדיקים ולהם אין כרום:

ד'פ' החודש

(סו) אני ישיגה ולבי ער. הגם שהמה בתדרמה מכל מקום יש בכל אחד נקודה וקול אשר מעורר קול דודי דופק, בכל אדם פרטי שהוא חיות של האדם ומתנווע כל האדם כן יש קול אשר מעורר ומתנווע. ואם אינו מרגיש בעצמו יכול עצמו בתוך ישראל וצדיקים אשר הצדיק הוא הדפק, והוא באמת כמו דפס ויש אחד שהוא מתפלל בעדיו:

(סח) ה'ין צריכין להכין על פסח לילך מביתם להשליך את רכושם, ואף שאינו נוהג היום בפועל מכל מקום יש עכ"פ בכח בלב ובמחשבה ובתורה:

ל'פ' ויקרא

(סס) הגם שקנאה ותאוה וכבוד מנהיגים את כל העולם בראשיתם, סכ"ם בישוב הדעת יכולו לידע שהמה נבזים כאשפה ושיט חוצות. וביותר צריך האדם להיות נזהר אצל עבודת ד' ב"ה שיהא נקי מ'י' דברים הנ'ל ושיח'י בלא מ'י' רק לכבוד שמים לבד. ולרחוק את עצמו מ'י' דברים הנ'ל שיחיו העבודה ותתפלה נקיים כנ"ל:

שיח שרפי קודש

והוא קרוב כהמשלים פרסאות מביחו
במל הסדר :

פסח

(נט) **משה** תיקן להם לישראל היינו
שמשוה רבע"ה קבע בלכות
הישראל שיהיו יכולין לדרוש מהמועד
והיינו וידבר משה את מועדי ה' אל
בני"ש. היינו שמרע"ה דיבר לתוך
לבות בני"ש את המועדות :

(ס) **אמר** בפסח שה' להם האמונה
לכתב במדבר לא זרועה
ולא שאלו מהיכן יתפרנסו הוא זמן
אשר כל אחד יוכל לקבוע בלבו
האמונה עכ"פ מאן דיהיב חיי יהיב
מווני. ולא שיהי' ראשם ולבם
ברדיפות הפרנסה כמו בדורות הללו:
(סא) ה' **אמר** וצועק שהיושר הוא
שיאמרו אלכה ואשובה אל
אישו הראשון כי טוב לי אז מעתה
ולא להיות ישינים. ואמר שהיו"ט
הוא מעורר ישינים ומקיץ גדרמים רק
לפחות ליתן אע"צ לעורר :

(סב) **ימי** הספירה המה לתקן המדות.
והוא שדרך ארץ קדמה
לתורה היינו לתקן עצמם בשבועות
הללו שיוכלו ליכנס בעצמם ד"ת :
(סג) **הגם** שהספירה הוא התשוקה
ליקרב לזמן מתן תורה.
ומכל מקום סופר מהעומר הוא
להרחיק את עצמו מהבהמיות. שהוא
אחד. לאחר שיש לו תשוקה ליקרב
להתורה מסלק מה שהוא נגד מתן
תורה :

(סד) **ואמר** שטרו עצמכם. ואז תהיו
חסידים שזכור ושמור
בדיבור אחד נאמרו שלפי השמור כן
ניתן הזכור :

לפ' אמור

(סה) **אמר** שאין לישון זה העולם כי
שעה אחת היא דבר האבגר
שאינו

כ"כ נצרך באמת פסח לשבת הגדול :
(נד) ה' **צוה** מה זה שבדורות הללו
משעבדים לעול פרנסה כל
ימיהם וחיהם הלא כל אחד ואחד
יודע שהשי"ת הוא זן ומפרנס לכל
הנבראים ומאן דיהיב חיי יהיב מווני
הנם שנצרך לעסוק בטו"מ אבל לא
שיהי' ראשו ולבו תקועין בו :

לפ' תזריע

(נה) ה' **אמר** ע"ז שרוחקים את
עצמם ביותר. אנרא
דכלה דוחקא שזה יהי' מציל מדוחק
שלהם. ואפילו זה שסוינע את עצמו
להבין פשט נמרא ותוספות מציל
ומסיר מטנו יסורים אחרים אשר
מוכנים לבא מכשי"כ היסורים והיגיעות
שיש להם על העבודה שהוא מציל
ומסיר ומנין מסורי העה"ז :

(נו) ה' **אמר** שאם הי' רצונם כהונת
באמת בודאי היו מוצאים
הכל בד"ת. רק כל זמן שיש רצון
לזה העולם לא יוכל ליכנס בו דברי
תורה :

(נז) **אמר** שרוד המע"ה עומד ומבקש
אצלי העולם שישמעו לו
וילמד דהם כמו שני' בפסוק וכו' בנים
שמעו לי כו' אלמרכם. ומן הסתם
הוא עומד לכל אחד תמיד. והי'
מסיים רק שנצרך להיות מקודם
באופן כמו שני' לכו'. שיוכלו מעה"ז
ובאופן שיקראו, בנים' ע"ד בני תהי'
אם תקח אמרי. ובאופן, שמעו לי'
ע"ד אשרי כל ששמועתי לי'. ובודאי
מלמדו יראת ד' :

(נח) **אמר** בשם הרבי מקאצק זי"ע
שאמר על עצמו משל על
איחור התפלה. משל לאחר שנוסע
למרחקים ענגלאנד שהוא מייאש
עצמו מלבא לביתו בקרוב ועושה לו
גמילא שם סדר. וכאשר תזור לביתו

לאמור השמרו ומצדדיו זיל הנבול
אומר להם השמרו שהנבול אומר
להם שהיא לא תעשה. והשמר הוא
בכל מקום לא תעשה ולת הוא
כחומה ויותר. וזה ראשית חכמה
יראת ד':

שבועות

(עא) נקרא זמן מתן תורה ולא זמן
קבלת התורה שנים הקבלה
היא מתנה מן השמים כמש"נ כי לקח
טוב נתתי לכם. רק שהקבלה מבקש
הורתי על תעזובו. שידע שהוא
תורתו והבן:

לפ' בהעלותך

(עב) ה' אומר היאך לשמור את
עצמו מרע ממקצת רע.
כי שים שיערה רע מביא לירי הכל
שמפסיעה אשר התחילו לעשות שרא
כהוגן ה' גורם הכל ואח"כ התחיל
ג"כ מוה"י העם כמתאוננים שה' רק
כמו בתרעומות ובאו לירי נרעון
יותר בכל פעם מהאפסוף. וכמו
שמונה והולך כל החטאים יותר ויותר
בכל הסדרה וכן להיפך שיערה טובה
מביא לירי השלמה וכמה שהפסיעה
ראשונה שהתחילו לימשך ממצרים
שנ' ע"ז זכרתי לך חסד נעוריק. ה'
בא להשלמה יותר ויותר עד הכל:

לפ' קרח

(עג) נצרך לראות כמה רע אחד
נוגע. שמקלקל ופוגם.
קרח שה' בער רוח"ק וטועני ארון
הברית היינו שה' צדיק וזקן בן ק"ל
שנה ולבסוף סקנאה אחת מאליצפן
בו עזיאל הוציא אותו מן העולם
והוריד אותו לשאול וסיים מכש"כ
שמה טובה מרובה שמוכ אחד יוכל
לסייע ולהענות:

בשרש

שאין להשיג בכל העולמות. וגם כל
העולמות אין ערוך לשעה אחת
מעשים טובים בעה"ז כמו שטבואר
במשנה יפה שעה א' בתשובה ומעשים
טובים בעה"ז מכל חיי עה"ב. וזה
הוא הנהיגם לעה"ב מה שיש לו
בושה היאך אבר עה"ז מה שהוא על
כולם היינו מכל חיי העה"ב:
(סו) ה' אומר שכל העולם תלויים
בישראל וכל ישראל תלויים
בתלמידי חכמים:

לפ' בהר

(סא) אמר אף שאין מברכין שהחיינו
על שבת מכל מקום הוא
זכ' שיחי' ונתקיים לשבת כי משבת
יוכל להשיג שיהי' לו לעולם כל ימי
חיו ודורות דורות כמש"נ ושמרו
בני"ש את השבת לדורותם כרית עולם
כנ"ל שישראל לעולם ולדורות:

(סב) ה' אומר בשם הקדוש
ר' משה לייב
מסאסוב ז"ע שה' אומר שהדרך
מה העולם הוא כמי חורו של סבין
אשר מצד זה הוא שאול ומצד זה
הוא שאול ודרך חיים באמצע:

לפ' בחקותי

(סג) אמר היאך יענות חשיב הוא
שהתורה אימרת איש כי
יפליא נדרוד בערך נפשות היינו
באומר דבר שנפשו תלוי בו עלי
נותן חמשים שקל כסף משום שהאדם
מקושר ברכוש והוא נותן ממונו
מרבשו כמו מעצמו. וסיים התורה
היא עושה ככאן פריון:

ט ענין הנבלה היא ששום עולה
יהי' לאדם כחומה המפסיק
ומנביל שא יוכל לייך מפני החומה
המפסקת וזה היא הראשית אשר
בלא זה לא יוכל אדם ליכנס בו דברי
תורה וזהו והנבלת את העם וכו'

שיח שרפי קורש

מהימור והבעשים לא הי יכול
לסכול שעל זה נאמר וישמן ישורון
ויבעט:

לפ' מעי

עמ) האסיפה הוא דבר יקר ער
למאור אם הוא כהונן
וכמו שהיו רוצים הטובי ישראל בזה
ונכלל במע לשכנו תדרשו ובאת
שמה ועיר כל בי עשרה שכינתא
שריא:

פ) שאו מרום ענייכם וראו מי ברא
אלה. ראיית שמים
מביא יראה וכן נקרא יראת שמים
דאי' יהי רקיע שביום א' נבראו
השמים רק שהיו לחים וממאמר
הקב"ה יהי רקיע נתחוק הרקיע
מנערת הקב"ה כמו אדם שהוא נוער
ומאיים עליו וכן הוא נתחזה מיראת
הקב"ה וכן הוא עומד ויש לו קיום
ממאמר הקב"ה יהי רקיע ומיראת
הקב"ה וכן מביא יראה ונקרא יראת
שמים:

לפ' דברים

פא) יש לייגע עצמו בימים הללו
לפסור שנאת חנם. וזה מה
שעינו רעה באחרים ואפילו זה שאין
לו עין טובה על כל אחר זה הוא
שנאת חנם וזה היא המחריב את
הבית וכל שלא נבנה בימיו כאינו
חרב וטוב עין הוא יבורך וכו' יבנה
הבית:

פב) אמר המה רוצים להיות חסידים
עם הרע אשר בתוכם
ולפחות המה רוצים להיות להם בעל
מלאכה שיסמך ויבטל מהם את
היצה"ד וזה דבר שאי אפשר והי'
אומר שהי' רוצה יותר שיהי' לו
איזה חסידים אשר יפעול בהם
השלימות כהונן מחמשה אלפים
חסידים כמו שהם:
העיקר

לפ' חקת

ער) בשלש סעודות הי' אומר
שהוא זמן יקר ורעוא
ררעוין היינו שהוא עת רצון שיוכל
לפעול בעצמו כאמת אשר זה היא
עיקר הכל:

לפ' בלק

עמ) ויקח את שני נעריו אתו
אותיות נער רית נפש
שפילה עין טובה רוח נמוכה אשר
אברהם אבינו לקח עמו מן הדת הנ"ל
בכל מקום שהי' הולך. וכמו כן
להיפך בלעם עין רעה ונפש רחבה
ורוח נבזה:

לפ' פינחס

עמ) הי' צועק בקול רם אשר נודעו
ונרתת כל א' וא' הלא המחטיא
את האדם קשה יותר מן התורנו ומה
לא יהי' צועק כאשר בא מחשבה וזה
לאדם אשר יבא לאבר אותו מב'
עולמות כמו כאשר בא אחד לתורנו
והוא צועק על נפשו בכל כחו וצועק
לעזור לו והלא המחטיא הוא עוד
גדול' והי' אומר שיקבל עליו עוד
סכנות שמים ביהרג ואל יעבור בכל
יום ערב וביקר וזה יציץ אותו:

לפ' ממוות

עמ) הקדוש ר' דוד לעלעווער
וצ"ל הי' אומר שלא
נמצא ישראל רע ואעפ"י שיש, זה
שהוא רע הוא חלק גוי אשר יושב
בקרבנו אבל ישראל לא נמצא רע.
והי' אומר לאחר דאסור להכניס גוי
בקדושת שבת צריך להפריש הרע
ששבת ראוי דוקא לישראל:
עמ) בדרור של הבעשים ז"ע
היו יושבים בלימוד
יוסם ולילה רק שהיו נשבעים

שיח שרפי קודש

מכרך החודש שחל בשבוע ואמר על אלו שחלו בזה החודש כל השנה שנ' עליו הנותן בים דרך זה ר"ח אלו ואמר על אלו שזמן ב"ד נותנין ד' יום ויום א' בשנה חשוב שנה:

לחודש אלו

(פח) אמר שבימים הראשונים היו מסנפים עצמם כסינופים בחודש אלו והר"ר אלימלך ז"ע ה' אומר שהוא ה' בוקע השמים שלא נצמדך לסינופים ואמר וכי ה' כונת הרה"ק שה' בוקע השמים שיוכל לכנס מנושם לעבודה חלילה. רק שהיו הצדקים פועלים בקדושתם ומעשים שבהם שה' בוקע שהוא נפתח שפע הקדושה שיוכל לבא להתפשטות הנשמות בלא הסינופים וזה טוב ומיופה ביותר מכאשר בא ע"י סינופים:

(פס) ואמר על חודש אלו שהוא מתנה טובה הכנות של חודש זה שאיש חיל מאנשי הצבא אין לו פנאי להכין עצמו בכלי זיון שלו להיות מוכן בכל ומיופה בעת המלחמה בשעה שהמלחמה קשה עליו שאז צריך לפעול בקשתו וברמתיו וההכנה להיות מוכן בכל ומיופה נצרך להיות קודם הליכתו למלחמה כן הוא מ"ח שבר"ה אין פנאי כלל:

(צ) בראש השנה בליל ר"ה לא ה' אומר ד"ת בסעודה ולבסוף אמר ד' עוזי ומנוסי ברי"ה יש פחד ויראה ומברית ומנוס אליו ויש פחד אפי' לרבר ד"ת ומיפר בשם הרב הק' מפרשיסחא ז"ע שראה פעם אחת את הקדוש ר' נטע"ל חע"מער ז"ל שלא ה' מתפלל ברי"ה לא בלילה ולא ביום א' וה' מתחמך ושאל את היהודי הק' מפרשיסחא ז"ע ואמר ה' יהודי הק' זצ"ל שזו מתחמך יראה ופחד:

יום

(ע) העיקר להשמר בקדושת הזיווג שזה נקרא יסוד משום שהוא כל היסוד ובוטאי באם היו נשמרים בזה הקדושה יבא משיח וזש"נ רב אבות ע"ב ולב בנים על אבותם, לב בנים על אבות הוא התרעומות של הבנים שלא נולדו בקדושה:

לפ' ואתחנן

ס"ו וידעת היום והשבות אל לבבך, בוראי הידיעות אלה פעמים אינם פועלים. אם לא מה שנשרש בלב ישראל והידיעות לא יוכל להב קבצן, אם לא שיסיר מקורם המכסה מהרע ואז יכולין להתיישב הידיעות בלב וזה הוא והשבות אל לבבך, שידחה המכסה וליישב בהלב והעיקר הוא בלב כמשיג החיל אשר ננע ר' בלבם:

למ"ו באב

(פח) ה' אומר בשם הרבי מלובלין ז"ע שט"ו באב הוא מ' יום קודם כ"ה אלו זמן מ"ו בשבט קודם כ"ה בניסן היינו פלוגתא דרי"א ור' יהושע דחד אמר בניסן נברא העולם וחד אמר בתשרי נברא ואמר הארי ז"ל ראלו ואלו דברי א"ח ומ' יום הג' הם כנגד צורת הולד וסיים אדמו"ר זצ"ל החי' רי"ט היינו שט"ו באב הוא הכנה לראש השנה:

(פח) הגם שרואה שאינו פועל ואפילו מאה פעמים, והוא מבחין, מ"ט צריך לצפות ושלל להתרפות ונעזוב וצריך לשקוד על הפתח דאולי ירחם:

לפ' ראה

(פח) אמר שנקרא ברכת החודש משום שעל שבת איתא שיתא יומין סני' מתברכין והשבת

שיח שרפי קודש

כלל. שזה הוא במל. וזה כונת חז"ל מי שמרח בערב שבת יאכל בשבת. פירוש שאם מרח לנחום כל ימי ההול או יאכל בשבת שאין לו שום מלחמה כלל:

וזה כונת האר"י זל צווחין אף עקתינ כו'. פ"י כל ימי ההול האדם הוא בצעקה שבין שני היצרים. פירוש שזה מושך לכאן וזה צועק לכאן אבל בשבת במילין ושבתין נגמרי. שאין לו שום מלחמה. משום דברם אנפין חרות. שיש לו נשמה יתירה. וא"כ צריך להיות עם כל רוחו ונפ"ו. ובאמת מי שהוא ר"ל במדרגה קטנה יכול להיות שבשבת ג"כ אינו מרגיש ועיניו סגורות. משום הלכוזכות שיש לו אבל (חליטה) מכתמא כל אדם רוצה בוראי ומכתמא הוא עושה מלחמה עם היצר נצח אותו. אבל צריך לידע שאין זה אלא מ"ד שנתן לו. והרא"י שררי אברהם אע"ה ה"י חכם גדול וח"י רוצה לידך בעבודת בחכמתו ואמר לו הקב"ה יך לך מארצך וממולדתך. פ"י לך מחכמתך. ואח"כ אראך דרך ד' שכחכתך אי אפשר לעבוד אותו:

צד) ואח"כ אמר. לך לך. לעצמך. פירוש צריך כ"א לנסות את עצמו להטיב את דרכיו. עוד יש כונה אחרת בפסוק זה כנודע לטבין. פ"י דצריך אדם לרגוש בעצמו באויה מדרגה הוא עומד. ואין (אצ"ל ושאיין) עושה כלום:

צה) ואח"כ אמר בשם הר"ר בונם ספרשיטא זצ"ל ז"ע אשר תשים לפניך צריך האדם לעשות תשובה קודם שהולך לתורה. והייתי מבין שא"ש"ר הוא תשובה. וזה כונת הפסוק. א"ש"ר. פ"י עשת תשובה מקודם. ואח"כ. אראך. דרך ד' לעבוד אותו:

בפסוק

צא) יום תרועה יהי לכם תרועה הוא לשון שבר שיהיו משברים את הלכם, ולכן בש"ק ש' קודש יהי לכם שיעשה את הלכם קודש והלכם בעצמו הוא קודש אין צריכין לתקוע:

ע"כ מהח"ק החידושי הר"מ מגור ז"ע ועכ"א.

טהרה"ק מאלכסנדר ז"ע הר"ר חנ"ה זצלה"ה:

בעוה"י לפרשת לך

צב) הרה"ק ז"ל מאלכסנדר אמר בזה הלשון הרבי

ר' בונם מפרשיטא אמר הנה יש עוד ר"ה אחר שנקרא ראש השנה בסתר. ור"ה הראשון הוא ר"ה בגללה. ואמר משום זה שבראשית הוא מלכות כנודע. ונח הוא זכרונות ויוכור אלקים את נח. וירא הוא שפירות. עקידה. ואמר הוא ז"ל היום הוא בריאת עולם משום דכתיב בהבראם הוא אברהם. ומתי ה' נקרא אברהם אחר המילה:

צג) ואח"כ אמר הנה בזה"ק הקשה לפני מה כתיב ששת

ימים עשה ד' ואמאי לא כ' בששת ימים. ואמר כך. דששת הוא השש מדות. שבשש מדות צריך לעבוד להקב"ה. למשל אם אוהב אדם לדבר מה צריך ליישב עצמו מוטב ליתן את האהבה הלו לעבודת הבורא ב"ה. ולא לבשר סרוח. וכמו כן נבורה ותפארת ושאר מדות. צריך ליתן כל זה לעבודת הבורא ית'. כמשי"כ לך ד' הנדולה וכו'. ואמר מסתמא כל אדם רוצה זאת אבל יש לו מלחמה גדולה. וצוהק לנחום. ואז הוא נחתם עם היצה"ר כל ימות החול. אז אם בא שבת אין לו שום מלחמה

שיח שרפי קודש

בעוה"י לפרשת ויגש

(ק) בפרשת ויגש אמר בזה הלשון שמעו עתה שבת צריך להיות אחד ששבת הוא רזא דאחד פי' שצריך שלא יהי' בה שום תערובות כלל אלא אחד כמו מצה שאין בה תערובת חמץ אלא הוא אחד. וזה נ"כ כונת הפסוק ויגש אליו יהודה ויאמר כפי הכוונה כך היא דהנה המדבר אל המלך צריך לכוון להשי"ת. וכן הי' יהודה שהי' מדבר בי אדוני המלך וכוונתו היתה לדי' אל הפנימיות שלו יהי' הבקשה ואל יחר אפך פי' שלא יתערב האף שהוא היצר בהעבודה משום דהאף הוא בחינת הרע:

בעוה"י לפסח

(קא) בהגדה והיו מספרים ביצ"מ כל אותה הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית. והקשה חזא וכי ק"ש לא היו יודעין שהגיע זמן ק"ש של שחרית. ועוד היכן היו התלמידים וכי לא היו התלמידים אצל רבם בעת סיפור יצ"מ. ואמר הר"ק ז"ל שבאמת עוד לא הגיע זמן ק"ש של שחרית וגם התלמידים היו עמהם רק הפי' הוא והי' מספרים כמו לבנת הספיר ספיר ויהלום לשון מוצר שהיו מספרים כל כך את הדבר עד שבאו תלמידיהם פי' שבאו אל השכל ואמרו הגיע זמן ק"ש פי' שהגישו והבינו שהוא מוד ק"ש והבין:

בעוה"י לפרשת אמור

(קב) בפסוק אמור אל הכהנים שהם הצדיקים שנקראים בני אהרן שהעיקר הוא לנפש לא יטמא בעמיו לשון נחלים עוממות. שלא

צו בפסוק יד יד. פירשי ז"ל להנאתך ולטובתך ולכאורה אינו מובן מה שפירשי. ואמר כך. דהנה איתא בגמרא מבח שמכר כשר מפרה אין צריך לשלם. דאע"פ שיש לו הנאת הנוף. משום שאינה הנאה בגמט נשמתו אבל זה פירשי ז"ל לא אתך. ואל תאמר שלא יהי' ש יגד מהנאת הנוף. לזה פירשי לטובתך לעבודת ד':

בעוה"י לפרשת וירא

צו בפסוק וירא אליו ד'. והי' צריך למיכתב וירא ד' אל אברהם (בפ') ובפירושן וזה הקשו כל המפרשים. וחירצו ברוחק. והוא ז"ל אמר. דהנה תרין ז"ל אמר על קול לו קול אליו דלשון אליו הוא הפנימיות. וזה כונת הפסוק בכאן לאחר המיקה שהי' שלם בכל האברים הי' הריכוז בפנימיות הלב: (ג) הג' לשונות היו שלש סעודות משבת. והי' שלא ימירו קנאת בסעודה. ותיבת קנאת ר"ת קרח. נחש. אופה. תמן. שד' אלו היו מתחילין באף. והם בחינת הרע בהעבדות. וזה הוא סעודת שבת. וצריך שיהי' כך שלא יתערב שום רע בזה הסעודה ויהי' אחרות: צט) בפסוק ויאמר יצחק אל אברהם אביו כו' ויאמר הנני בני. ולכאורה אינו מובן למה סתם הכתוב ולא נאמר מה שאמר יצחק אל אביו ואמר הוא ז"ל שאאע"ה הי' מידת החכד ויצחק מידת הנבוכה וזה כונת הפסוק ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי. פירוש הלא אתה הוא מדת החסד והיאר תוכל לשחוט אותי והשיב לו אברהם הנני בני פי' שעתה יש בי מידת דהיינו נבוכה והבן:

שיח שרפי קורש

לו שום כלים טובים ואפילו כלים שבורים אין לו והלואי שיהי' לו עכ"פ כלים שבורים אבל אין לו כלום. וצריך השי' ליתן לו כלים וזה כוונת הארי' ז"ל ומנרתא מבתא דנהרא על רישין פי' אנו מבקשין הכלים ממך משום שאין לנו כלום אלא מה שאתה נותן לנו. וזה נתייר על ראש כל אחד:

קה) אח"כ אמר אם יש לאדם ערלת לב אי אפשר להתחיל בשום דבר ולא מביא בערלת גוף כמש"ש שאין לו חותם אות ברית קודש בודאי אין הוא כלום. אלא אפילו ערלת לב. והוא אין לו השראת שכינה. אבל עכ"פ הי' נופל. אלא צריך למול הערלה לנשרי:

בעוה"י לפרשת שלח

קו) בפסוק ולא תתורו אחרי לבבכם * ואחרי עיניכם אשר אתם כו' למען תזכרו. הוא סגולה לזכרון:

קז) בפסוק עמו אנכי בצרה פי' כשאדם הולך ומיצר לו מחמת שרוצה להיות עם הקב"ה באמת. אז אחלצו ואכבדהו. פי' אומר הקב"ה אחלץ אותו מהצרה ואכבדהו. והכוין:

בעוה"י לפרשת פינחס

קח) סעודת שבת צריך להיות בהכנה ולא לילך במהירות אלא שצריך ליישב עצמו לפני' מי הוא סועד הסעודה. ומי צוה על הסעודה שז' שבת וזה פירוש אתקינן סעודתא שהסעודה צריכה להיות בהכנה. אח"כ אמר ששבת הוא רוא דאחד שצריך להיות אחד ושום וזה כא מכה שאין סכוון לעצמו כיום אלא מוסר נפשו ונושו בשביל השי"ת ומפקיד את עצמו מכה

יאלא יעמוד מעבדות ויקרר את היצחק אלא ירתיה תמיד לעבדות הבורא ב"ה:

בעוה"י לפרשת נשא

קנ) למטה נסמכת פרשת נזיר לפרשת סוטה לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקלה יזיר עצמו מן היין. ולקמן בפסוק אשר המא על הנפש. פרש"י משום שהי' נזיר אי"כ היא סתירה דבמקום אחד נשמע משוב להזיר ולקמן נשמע שחטא מפני שהזיר עצמו מן היין. ואמר הוא ז"ל דבאמת יין טוב לאדם בשר ולצדיק כמו שמצינו נכנס יין יצא סור. אבל מי שהולך בדרך שאינו הגון לזה הוא מריע שתיית יין. וזה כוונת רש"י ז"ל הרואה סוטה בקלקלה יזיר עצמו מן היין. וזה מפני שאינו בעל מדרגה. והי' אמר הפסוק לקמן אשר חטא על הנפש. הפי' הוא כך שהמחטיא נפשו צריך להזיר עצמו. אבל התולך בדרך מוב או אין צריך אתה להפריש עצמך מיין. ומדויקא שכתוב תיבת נפש משמע נ"כ שעיקר החטא הוא משום שהנפש אינו הולך בדרך הטוב:

בעוה"י לפרשת בהעלותך

קס) במדרש בהעלותך. משל למך אחד שהי' רוצה לסעוד אצל אחד מהריומים והי' מכין כלים של הריומים. כיון שבא המלך וראה את גדלו ומיכותו לקח את הכלים שכו והטמינם ואמר לו המלך היכן כלים שלך ואמר לו אדוני המלך אני אין לי אלא כלים שבורים יפותים ואמר לו המלך היך איני משמש אלא בשלך, כך בהעלותך כו' כמו כן בכל השבוע אדם מוכר שעושה הרבה במצוות ד' אבל בשבת דא רואה שאינו עושה כלום ואין

זה השלחן אשר לפני ד'. ולכאורה אינו מובן מאי הוא השלחן אשר לפני ד', ואמר דהנה הארץ זל אמר לעמר פתורא ברוזא כו' פ' במד ד' ליראיו ומסילא (אינו) מובן שכוננת הארץ ל' לעמר פתורא ביראת ד' שהוא סוד ד' ליראיו. וזהו כונת הפסוק אם השלחן הוא מעוט ביראת ד' מסילא יהי' השלחן אשר לפני ד': קיא) אדר"כ אמר על הפסוק ביראת ד' טהורה עומדת לעד הפ' הוא כך אם היראה טהורה אי' היא עומדת לעד אבל אם אינה טהורה אינה עומדת לעד:

קיב) אמר שהעיקר מהאדם לידע שהוא אין יכול להשיג כלום אלא הכל מהקב"ה. והוא שהתורה מעידה ע"ז והאמין בה' ויחשבה לו צדקה הפ' הוא כך שאע"ה ה' חושב זה שהקב"ה עושה עמו צדקה שניתן לו מתנה שהאמין ב'ה וצריך שיהי' כל דבר בכח הפנימיות ולא משפה ולחוץ שאין זה כלום. וזה אמר דוד המע"ה אענך בסתר רעם מתי עונה ד' לאדם בתפלה אם הסתר פ' הפנימיות רעם ל"ד, וזה ג"כ כונת הארזי"ל ויחיו לן סתר' דאתאמר בלתישא. הפ' הוא כך שאנו מתפללים ל"ד שיתן לנו הדרך שיהי' לו כח בעבודת הפנימיות שיהי' בסתר דאתאמר בלתישא. ועוד כוון בזה הארזי"ל עמיקא ומסירא ולאו מילתא אוושא הפ' הוא כך ג"כ שכל דבר מצוה יהי' בפנימיות שהוא עמיקא ומסירא ולא משפה ולחוץ שכל שהוא משפה ולחוץ אינו עושה פעולה כלום ואדרבה נרוע יותר שאין לו קיום מסילא כל העש' לא יהי' בשביל מצות ד' אלא סוד לעצמו:

וכיפר מעשה נפלאה אחר זה. הנה בפעם הראשונה שבאתי למאמאשאו

מכת זה ניתן לו השלום והאחדות ובשבת בודאי בשביל שהוא רזא דאחד. וזה שלום עליכם כו' שהוא אחדות שלום עם היצחק. ולא שיהי' מלאך רע בעל כרחו עונה אמן שא"כ אין אחדות. אלא שיהי' מסילא כך וזה (פ') והי' פינתם בקנאו את קנאתו פ' רש"י ז"ל בנקמו את נקמתו פ' שהי' מוסר נפשו ונפשו בשביל השיית משום זה אמר הקב"ה הנני גותן לו את בריתי שלום שה' אחד ושלום:

קק) ואח"כ אמר בשבת בבוקר במעודה על פסוק צרור את המדינים הפ' הוא דאע"פ שאין אתה יודע כלום אם הצורך נלחם כנגדך אע"פ צרור אותו וללחום כנגדו משום שצוררים הם לכם כנכיהם פירוש במחשבה משום זה צריך אתה ללחום כנגדו תמיד:

קס) מה שפירש רש"י שהיו השבטים סבבים אותו ויראיתם בן פומי זה שהרג נשיא שבט מישראל בא הכתיב וייחסו אחר אהרן דלכאורה אינו מובן כלל מה שהקשו שהרג. חלא היו יודעים הדין שהי' חייב מיתה מחמת העבירה. וגם התירוף אינו מובן כלל שייחסו אחר אהרן מה הוא התירוף על הקושיא אלא באמת הם היו יודעים. אלא שהם אמרו שכוננת פינתם לא היתה בשביל נקמת ד'. אלא שהוא פומי שהוא מספחת קצבים ורוצחים אבל לא בשביל נקמת ד' וע"ז בא הכתוב וייחסו אחר אהרן ואהרן הוא מרת החסד. א"כ אנו רואים שלא הי' מחמת רציחה אלא בודאי הי' בשביל נקמת ד' א"כ הי' מוסר עצמו בשביל השיית א"כ סן הדין צריך להיות לו שלום:

קי) ואח"כ אמר במסכת אבות מובא הפסוק וידבר אלי

שיח שרפי קודש

כמו כן הדבר הזה כי קודם לא ה' היצו"ר מתגלה כל כך ה' די בגולה אבל השתא שהוא קודם נאולתינו שהוא כבייתו הוא מתגבר יותר ולפיכך אנו צריכים לחזק עצמינו מטנו לגצת אותו ר"ל את היצו"ר בבסתרות:

קיד) ואח"כ אמר בשם הרה"ק מוהר"ר אלימלך

זצ"ל זי"ע מליוענסק על הפסוק דוד בשנותו את מעטו לפני אבימלך. פי' אם רוצה לשנות את מעטו לפני אבימלך היינו הקב"ה לחיות בעל תשובה צריך ויגרשו את היצו"ר ויך מאתו. והוא ז"ל אמר כך מה פעלתי כזה שאני מגרש אותו מיד בא וילך עוד אל האדם. אבל בשם אדמו"ר זצ"ל מנור מה הוא העצה לעשות לעקר אותו בעקירת השורש להגרנו לגמרי:

בעוה"י לפרשת ואתחנן

קמז) ואתם הרבקים בר' אלקים חיים כולכם היות. הפירוש הגה יש עצה לאדם למדוד דרך ר' משום שעבודות הוא דבר קשה כנגד היצו"ר ע"כ אמר הפסוק אם אתם רוצים לרדק בתקב"ה אזי יש עצה חיים כולכם היום שהיום אתה רוצה לעבוד את ר' ולא יותר ולאח"כ נ"כ יאמר כך:

קמז) (מס' אבות) במשנה האומר שלי שלך ושלך שלי עם הארץ. ולכאן אינו מובן מפני מה הוא ע"ה. ואמר דהפירוש הוא כך משום דאיתא שהיראה היא כ"י האדם והעשירות הוא ביד ד' ולא ביד האדם. אלא השקך על ד' יתכן וזה כוונת המשנה האומר שלי פי' שביד האדם היא היראה אמר שהוא שלך פי' מיד ד' שר' יעזור לו שיהי' לו יראה ועל שלך פי' העשירות שהוא

למאמצאיו באתי למקדשו וה' לומר בעת ההוא עם התלמידים שיעור בעיון וה' לומר השיטה המקדש בע"א אין חוששין לקידושיו והקשה הוא ז"ל עכ"פ יהי' כע"א שמחייבו שבועה וכל העולם לא ה' מבינים הקושיא. פ"א באתי לזווארשא ובאתי אצל אדמו"ר הרבי מנור ז"ל וה' מונח על חלון ביתו ספר הקנה ז"ל והייתי מביט בו והקשה נ"כ הקושיא הזאת. וראיתי בהקדמה שפ"א ה' לומר הקנה בעצמו עם נכדו וב"ב ובאו אצלו ר' מלאכים א' שחור וא' לבן ואחר אדום וא' ירוק וה' נופל פחד על הקנה ז"ל ועל ב"ב אכל נכדו ה' חזק בעצמו ובכחו ושאל למלאך השחור על מה באת ואמר לו אני באתי משום שאתם לומדים מנושם וזה אינו טוב אבל צריך שיהי' בפנימיות הלב:

קינ) ואחר זה סיפר עוד מעשה הגה

הרבי ר' בונם זצ"ל א"ר הגה פ"א ה' במרחץ ובנסעו לביתו אמר לי שאניד לו ד"ת וה' משיב לו אמרו אתם והשיב לי אני סני נהור ואיני רואה אבל יש לי אדם אחד שהוא אומר לי מה שכתוב בכפר ואני אומר ע"ז תורה מגידות שאני מניח. אבר יש לי קושיא אחת הלא עיר פראג הוא מקום צדיקים ותורה מצלת בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה ומפני מה העיר פראג אינה ניצלת. ולא ה' מי שישב לו כחם ואמר הוא ז"ל אני אתרץ דאמת מקידם לא ה' עוקבא דמשיחא. די ה' בתורה בגולה אבל היום בעוקבא דמשיחא אין די בתורה בגולה אלא צריך שיהי' בנסתר בין בפנימיות הלב כמו שאנו רואים נר שהוא דולק קודם שהנר כבה היא מתחזקת יותר והשלכת נדולה מאוד יותר מקודם

האיש הזה לאהוב את הרופא הזה
אחר שריפא אותו ולא עוד אלא שנתן
לו טעות. והנמשל מבורר דכמו כן
האדם צריך לאהוב את השי"ת אפילו
בלא צווי התורה רק מחמת הר"א
שהוא נותן לו הכל וד"ל:

קבא על המאמר בנ"ל לעולם יפחד
אדם שלא לשמה שמתוך
שלא לשמה בא לשמה. פי' שבאמת
ילמוד אדם לעולם שלא לשמה פי'
שמתוך שחושב בדעתו שלומד שלא
לשמה ע"ז הוא מתגבר בעבודתו.
אבל אם הוא לומד באמת שלא
לשמה זה אינו שוה כיום והכן:
ע"כ מהה"ק הרבי ר' העניך זצלה"ה
מאלכסנדר וי"ע:

כל הני נשלח לי מאחר טידידי
הגרשם אצלו מכבר מפי חסידים
נאמנים, והדברים בעצמם יעיד
עניהם שהמה רשפי אש קורש:

זה הקונטרס שלח לי ש"ב הרה"ג
וכו' מהר"ד צבי יחזקאל
שלימ"א האבד"ק פלונסק מח
שכתב לו הירש בוקלאדאווי ג"י.

בשם מה"ק הר"ר בונם זצלה"ה
מפרשיסחא

קכב פ"א אמר למרן זצ"ל מקצק
למה לי חסידים רבים
כאלה. די לי חסידים אחרים. וענה
לו מרן מקצק מפני מה לא עשו כן
הצדיקים הקודמים. ואחר זמן רב ה"ר
הרבי מקצק בהיותו כבר רבי אומר
כך להחסיד ר' הירש מטאמשוב
שאין צורך לו בחסידים רבים ודי לו
באחרים. והזכיר אותו ר' הירש איך
שהר"ב כבר דיבר כזאת והוא השיב
לו כנ"ל. ונצחו בה:

הרה"ק

שהוא ביר' ד' אומר שכחי ועוצם ידי
עשה לי את החיל הזה זה בודאי
נקרא עם הארץ שאומר להיפוך ממה
שהוא באמת:

בעוה"י במגלת רות

קיו ותר"א כי מתאמצת היא ותתחיל
לדבר אל"י. כי הנח
נעמי היתה טוענת עם רות שתלך
ותשוב למקומה ולא רצתה רות כי
אמרה עמך עמי ותר"א כי מתאמצת
היא שקאי על נעמי שהיא עצמה
מתאמצת בעבודה על ידה ותתחיל
לדבר אל"י וזה מוסב על צדיק
המנהיג האמיתי שהוא מתגבר
בעבודת השי"ת ע"י החסידים
המסתופפים בצלו:

קיט (כתהלים) כי אם בתורת ד' חפצו
ובתורתו יהנה יומם ולילה, והק'
על כפל הלשון ואמר הוא ז"ל כי
הנה באמת צריך האדם לעסוק בכל
התורה ובכל המצוות רק שצריך
לברור לו מצוה אחת שבזה יעסוק
תמיד. וזה כוונת הפסוק כי אם
בתורת ד' חפצו פי' בכל התורה כונה
חפצו. פי' שעוסק בכל התורה
ובתורתו פי' במדה אחת יהנה יומם
ולילה ואמר הוא ז"ל אני בחרתי לי
מדת הענוה לשיעור וד"ל:

בעוה"י בגמרא

קכ דרך ארץ קדמה לתורה.
פירוש שבלא צווי
התורה ג"כ היינו יודעים שצריכים
אנו לעבוד את הבורא ב"ה מחמת
שהוא טוב ומטיב ונותן לאדם כל
צרכו. ואמר ע"ז משל כי הנה אם יהי'
אדם חוכה ר"ל עד שמתיאשים
ממנו בני אדם. ופתאום הקך רופא
מוסחה אחד אצלו ובחמלת ד' הוציאו
מצוקה לרוחה וגם נתן לו עוד הרופא
שעות משלו והנה מה טוב צריך

שיח שרפי קודש

בשם הה"ק הר"מ וצללה'ה
מקאצק זי"ע.

קבו) פ"א אמר אני חשבתי שיה' לי
ג' פאות חסידים קרובי
עליונים מאוד, ואם לאו עכ"פ
כמשה'לי זה מליטומארסק. שישב אז
לפניו:

קכו) פ"א קרא לאיש אחר מתוך
העולם שה' חרוץ גדול
וחושב מחשבות לעשות בחרושת.
אכל ה' גבר לא יצלת. ואמר לו
בזה"ל. הידעת פ' הפ' לא לחכמים
לחם. הפ' הוא כך שהקב"ה אומר.
אם חכם אתה חפש דך בעצמך
פרנסה ונשאר עני עד יום מותו ל"ע:
קכט) פ"א נסעו ב' אנשים גדולי
ערך לדרוש ולתהות על
קנקני הצדיקים ויבואו לקאצק.
ושאלו אותו מדוע שוררת שנאה בין
דחסידים אשר לא כן ה' מאז
נקדם. והשיב להם כי הרה"ק
מברדיטשעוו ז"ל פתח את היכל
האהבה. והי' אז אהבה גדולה בין
החסידים. ואח"כ ראו הצדיקים
שמשתמשים עם האהבה לדברים
גבוים. ע"כ סגרו את ההיכל:

קל) על הקושיא למה אין קורין
המגילה גם ביום ט"ו משום
ספיקא דיומא. ותיריך דהא עיקר
ספיקא דיומא הי' רק בבבלי היכן
שהשלוחים לא היו מגיעין. והנה אם
נחקן דבר בארץ ישראל היו צריכין
להחזיק בבבלי שני ימים טובים. אבל
כאן הלא כל המעשה הי' בבבלי ואז
לא היו בקיאים בקביעת דירחא
ואעפ"כ לא היו עושין רק יום אחד
וכעין תי' זה באבודרהם:

קלא) אמר דכל נשמה אף שהוא
בהרי תושך מוכרתת לבא
אליו לקאצק לתיקון:

קלב) פ"א בא מין וצ"ל סאלכסנדר
למין

קכג) הרה"ק מסאכאמשוב אמר
שהר"ר בונם זי"ע אמר
על עצמו שהוא נשמת זבולון. ויש
לו רמז בתורה. והוא ה' סוחר
ראנציג. כמו זבולון:

קכד) הקשה למה אנו מנגנים את
עשו וכועסים עליו על
שה' רשע ורע בעיני ד'. הלא זה
למכותינו. ומה אם בשה"י רשע כל
כך טוב לו ויכול לעמוד לנגנינו להרע
לנו. וכשי"כ כמה הי' יכול להריע לנו
בהיותו טוב וצדיק הלא הי' בולע
ועשה חלילה כמה בשונאי ישראל.
ותירין דאם הי' טוב הלא הי' נכנע
תחת יעקב. ולא הי' רוצה להריע לנו
כלל. והיו כהם אחר:

קכה) פ"א ביקשונו על סעודה.
ובתחלה מיאן בדבר.
ואחר כן אמר שהמאכלים רודפים
אחריו לתקנם:

קכו) בגמ' הוראה הספר בחלום
בירוע שכעסו עליו מן
השמים ופדאוהו. ואמר הר"ב זי"ע
חפ"י באמת קשה איך אנו בוכים
על איש גדול שנסתלק מן העה"ז
דילמא זאת הוא לטובתו שילך לעולם
האמת ויתעלה שמה. וזה כונת
הטאמר הוראה הספר בחלום. על
איש שמבינים שההספר עליו הוא רק
חלום ודמיון בעלמא. כי באמת אין
אנו צריכין לספור עליו כלל. בירוע
שכעסו עליו מן השמים. היינו שהי'
הקפדה וכעס בשמים בעבור הצדיק
הנפטר שאיז כזה יהי' בעולם השפל.
ופראוהו מן השמים שילך רקין הימין
ויתעלה שמה כי שם ביתו ודבר זה
אמר הרה"ק מסאכאמשוב ז"ל בהיותו
בהלוית השפת אמת זי"ע הה"ק
אדומ"ר מגור וצללה'ה ע"כ
מהה"ק הנ"ל:

מווארק וצלה"ה מסשיר ערה,
נראה שעליו סבב דברי הה"ק
הר"ב וצלה"ה, וגם הה"ק הר"צ
מווארקא וצלה"ה אמר פ"א בזה"ל
שהר"ך סבעל נועם **אלימלך**
גשאר אצני ע"כ:

קל"ז **הה"ק מסאכטשוב** וצלה"ה
אמר שאין לבנות שום
מכוש שכבר לבש בו, כי אדומ"ר
מקאצק זי"ע הלך במלבוש
שהארבעלין ה' מקורעים. והלך את
בשבת. וסיפר הרבי מקאצק וצ"ל
כי בפרשיסחא נאכד מאחד מאשין
טיך. וחפש אותו היטב במאור.
וסיפרו להה"ק הר"ר **בונם** וצ"ל
בדרך תמי' שהטאשין טיכעל שאינה
שזה רק איזה קאפ'. והבעל אבירה
מחפש כ"כ ואמר הר"ר **בונם** זי"ע
שהצדק אותו. הל' כי ה' לו
השתמשות בו צריך להיות חשוב
בעיני וזאת נראה מהגשמה לאחר
מותו מבקרת את הגוף על כי ה' לו
צורך בחייו ע"כ מכבדת את הגוף
גם לאחר מותו. ע"כ:

קל"ח עוד סיפר הה"ק הנ"ל שפ"א בא
אברך אחד עשיר ומסין גדול
לפרשיסחא (והוא הנ"ל הוזהר.
שכתב ההולך ד' אמות בלא נטיילת
ידיים חייב מיתה. והנ"ל והוא שהרג
את הנפש: שלא ה' נראה לו דברי
חול' ובעיני שאר בני אדם ה' נראה
לאיש הגון. אך בעיני הה"ק
מקאצק וצ"ל הוחלט לאפיקורם.
ע"כ רקח עצמו הרבי מקאצק זי"ע
לפתותו שיסע לביתו. שלא לחסות
אצל הה"ק הר"ר **בונם** וצלה"ה
למה לך רבי כזה שיש לו כח למשוך
אחריו המון אדם. אך אינו שזה כלום,
ולמה לך לבנות זמן על סגן. ועיד
דיבורים כאלה. עד שפיתה אותו
ריסע לביתו. ונעשה אח"כ אפיקורם
גדול. והשתבח עצמו הה"ק הרבי
מקאצק

למון מקאצק ז"ל והי' אז
קור וכפור גדול. וסיפר לו מרן
מקאצק שפ"א ה' כלובלין כפור גדול
ואמר צנה. עתה הוא צנה גדולה.
הלא. וסוחרה. האנשים צרוכים
לסחור. אמיתו. דהא זה ה' מדת
יעקב אע"ה איש האמת. ופסק הקור.
וכשסיפר הרבי מקאצק הדברים האלה
ג"כ פסק הקור:

קל"ט **בפ'** ויתן מסוה על פניו. והקשה
בוה"ל. האם מרע"ה נתן
מאסקע על פניו. רק הפי' הוא שנתן
פארשטענעכץ על פניו:

סל"ד **פ"א** אמר להה"ק ר' וואלף
מסמריקוב על עצמו
שחשב שיהי' לו חסשים או ק"ן
חסידים שיעמדו על הגנות ויגיעו
למדרגת הנביאים:

סל"ה פ"א בא רבי אחד, לקאצק
להה"ק וצלה"ה וכיבד
הרבי מקאצק אותו מאוד ועשה
פעודה לפניו, ובעיני העולם ה' תמי'
גדולה, כי הרבי מקאצק לא הסכין
בכך, גם ידעו שאינו מחשיב הרבי
זה כ"כ, ושאלו את הרבי מקאצק
וצלה"ה, ואמר שהגמ' אומר, אפי'
סום לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, וצ"ל
בשלמא סום לרכוב עליו דילמא חולה
או חלש הוא ואינו יכול להיך, אולם
עבד לרוץ לפניו, הלא שמוות הוא,
ונראה מזה שלשומה מחויבים ליתן
לו גם שמוות ואורח הלו ה' מכירין
שרצונו בזה (אנאחר נאהך נעבין ויין
שמות איזט אויך א' נפ"ח) ע"כ:

סל"ו הה"ק הר"מ מקאצק
וצלה"ה אמר בשם

הרה"ק הר"ר בונם וצלה"ה
מפרשיסחא שאמר שיעמיד תלמיד
שית' כבעל נועם **אלימלך**
וכאשר התחיל הוא למשוך ערה
אחריו, חשב שעליו נאמרו הדברים,
וכאשר שמע שגם הה"ק הר"ר צ

שיח שרפי קודש

מדויק רש"י שה' מיורדי הים. ואמר הה"ק וצללה'ה. כי באמת כל רנע ורנע יש נסים. רק שאין בעל הנס מכיר. בנסו והאדומור מקאצק וצללה'ה אמר שלעתיד יהי' ספר זכרון מכל הנסים שעברו עלינו ונהכרר לנו שבכל רנע ורנע עברו עלינו נסים. ע"כ אם מקריב תודה בתורת גדכה אף שאינו יודע על איזה נס הוא מביא. אבל הלא יש לו נסים אולם אם הוא מיורדי הים. ויודע שמחויב להביא תודה ע"ז. אם הוא מביא שלא לשמן ע"כ פסול הוא:

קמנ) בשם סגן הקד"מ מהאכמטשוב
וצללה'ה במסכ' ביצה דף ה' מכרי כתיב היו נכונים לשלשת ימים אל תנשו אל אשה רמה הוצרך לומר אח"כ שובו לכם לאהליכם. הלא האיסור לא הי' רק עד ג' ימים. אך הענין הוא. כוונתו באמור להם שובו לכם לאהליכם. לא הי' הכוונה שיבדלו מקדושת האיסור ג' ימים לתשמיש. רק התיר להם להשתמש ולא להיות נבדל מהקדושה דג' ימים. כענין הבדלה דמוצאי שבת אין הכוונה שיבדלו מקדושת שבת. דא"כ למה צריך הבדלה מיד שיצא שבת הי' צריך להיות מותר. אלא הכוונה לרמו שקדושת שבת לא נפסק. והבדלה הוא רק להתיר במלאכה, וכן היא הקדושה מה' ימים לא הי' נפסק. והמאמר שובו לכם לאהליכם הוא רק להתיר. ולא להפסיק מהקדושה. ואח"כ אמר בשם חמיו הה"ק מקאצק וצללה'ה שמצא הרבה דברים נעלמים בתרגום כגון ב' יתרו אל תקרב אל אשה ותרגום לא תקרב לצד אתתא. ואמר הרבי מקאצק וצללה'ה אם הוא בצד זה אינו בצד זה. והפליג אדומור ז"ל התורה הנו מאור ואמר כי הם מפקר השכר

מקאצק וצ"ל כל ימיו שהציל כל החבריא. סלתהחבר עם החבר הרע הזה. ע"כ:

קלט) עוד סיפר. כי בקאצק הי' סופר מפורסם. וכתב ס"ח בעבור הרבי מקאצק וצ"ל ובעת נמר הכתיבה לא הניח הרבי זי"ע לנומרו. והי' לפלא בעיניהם. כי כולם שמחו שיהי' סיום הספר תורה. והסופר הי' ג"כ מפורסם ליר"ש. אך כולם הי' יראים לשאול את הרבי מקאצק וצ"ל. אך הה"ק הר"ר יחיאל מאיר וצללה'ה שאל אותו. והשיב לו. כי הרניש שהסופר כוון כוונה שאינו שייך לו ע"כ יש לו חשש פסול. ע"כ:

קמ) עוד סיפר. שהה"ק הר"מ מקאצק זי"ע הרניש בעת הקריאה. נפל רכעלקוראפשט אחד בפסוק אחד. פשט לא ישר. ע"כ צוה להפסיק הקריאה. ואחר יגמר הקריאה:

קמא) עוד אמר הה"ק הג"ל שהרבי
מקאצק זי"ע אמר כתיב (בפ' יתרו) היו נכונים לשלשת ימים אל תנשו אל אשה. ותרגומן לצד אתתא ודיקדק למה שינה בלשון "לצד" ותירץ מי שהוא בצד זה אינו בצד אחר ושאל אדמו"ר את נכדו ר' דוד אם יש לו השנה בפשט הזה והשיבו לאו ואמר אדמו"ר וצללה'ה כי הוא עמוק וצריך לגרוג להבינו ע"כ. ועוד אמר בשם הרבי מקאצק זי"ע. ששאל למה התרעמו ישראל ליתן להם בשר הלא הטן הי' לו כל טעם שחפץ האוכלו. רק שהם רצו ממשות. ולא טעם בלבד. והכן:

קמב) עוד אמר הה"ק מסאכמטשוב
וצללה'ה. עה הגמ' הקריב תודה שלא לשמה פסול. ופירש"י שהתורה הי' מיורדי הים וכו' וקשה הלא תורה כשר אף בגדבה. ולמה

שיח שרפי קודש

אנכי שאוכל לעשות לו טובה. הלא שפל אני. ואיני מכובד כלל בעיני הבריות ואע"פ שאם אחד יפגע בכבודו ירד עמו עד לחיו. אבל לעשות טובה לחבירו שפל הוא בעיני ועל עניויות כזה צריכין כפרה. ודפח"ח: קטז) **אמר** שעשרת הדברות יש להם חיבור וקשר עם עשרת ימי תשובה. וכמו שעשה"ד נעלמים מעין כל חי. כן העיקר בעשית. להוציא התעלוטות שבלב. לכן אומרים בלחיות יודע תעלוטות סתרי כל חי:

קטח) **אמר** שסוכה צריכה דעת דכ' למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי וכו'. לכן המצטרף. שאין לו ישוב הדעת מחמת צערו פטור כן הסוכה ודפח"ח: קטט) **בדברי** הט"ז באו"ח סי' עת"ר ס"ק ג' שכתב שם לחלק בין פורים לתנוכה. דבפורים קבעו משתה ושמחה משום שאז ה' הנס מפורסם להצלת נפשות. וע"ז יש שמחה בעה"ז. משא"כ בחנוכה דאע"ג דהיתה ישועה ממנו יתב' במלחמה מכל מקום לא ה' מפורסם על צד הנס. עכ"ד. ותמוה מדוע לא ה' בחנוכה מפורסם הנס להצלת נפשות. וביאר הרה"ק זצ"ל ע"פ דברי הרמב"ם ז"ל ביסודי התורה פ"ה כ' שם בהלכה ד' דכל מי שנ' בו יתרה ואל יעבור ועבר ולא נהרג כו' מפני שעבר באונס כו' אין מטיחין אותו ב"ד. ושם בהלכה ו' כתב דכיון שאין מתרפאין בעכו"ז כו' אם עבר ונתרפא עונשין אותו ב"ד. דוה נקרא עבר ברצון. לפי זה הוא הדין אם רוצין להורגו. אם מציל עצמו בעכו"ז מתחייב כזה מיתה בב"ד. א"כ בפורים כיון שהגזירה היתה להרוג ולאבר אפילו אם היו מצילין עצמן בעכו"ז היו ג"כ מחויבין מיתה בב"ד. ובין

השכל והרבה דיבר ממנו וסיפר בשבחיו. גם אמר שהה"ק הר"ר בונם זצלה"ה שאל את הה"ק הרבי מקאצק וצלה"ה מהו פירוש מלת "אמונה". והשיב לו שפי' הוא "טריא" ושאל אותו מהיכן יודע זאת. והשיב לו. שכ' וכל מעשהו באמונה והר"ר בונם זי"ע עמד אז בפסוק זה. והפליג מרן מסאכאטשוב וצלה"ה אז גם הכוונה זו:

בשם הה"ק הר"ם זצלה"ה מגור קטז) **כתב** יום הולדת ה' שפת אמת זי"ע על הרי"ף ברכות זצין נהסד"ח או הפרט וכל אשר הוא עושה ד' מצליח:

קמה) **חסיד** אחד שב ממסחרו מפרייסין וכשבו בא לנור. וסיפר למרן זצ"ל ששמע מפרעדיגער שפי' בדרושו הפ' השליך משמים ארץ תפארת ישראל. כי הנה מקודם אם היו רוצים לפאר ולשבח רב אחד פיארוהו כזה כי ירא ד' הוא. צדיק הוא. למרן הוא. והיום מפארים כי משכיל ברשונות הגוים הוא. וזה הפי'. השליך משמים מה שפיארוהו מקודם בעיני שמים. היום. ארץ תפארת ישראל. מפארים אותו בעיני ארציות. ואמר לו מרן זצ"ל הלא באמת התורה זאת טובה היא. אולם על התמי' מהיכן באה תורה כזאת לפי הפרעדיגער. הוא על כי החסידים אינם מדברים בחסידות לאמיתו. רק פאג"ש חסידות:

קמו) **במהרת** המצורע ה' עץ ארז ואזוב. ופירש"י

אם ה' מנב' עצמו כארז. ישפיל עצמו כאזוב. ואמר ד"ל להיפך ג"כ מי שמכניע עצמו כאזוב ינב' עצמו כארז. כי לפעמים צריכין כפרה על העניויות. למשך אם בא עני לאחד ומבקשו שיעשה לו טובה. משיכו מי

י"ח שרפי קודש

30

עצמו הרבי מנור זצ"ל אמר לו כן. שם הוא משיח. י"ם הוא שמו. ושם אמו ש"ח ח' שרה. והייתי רואה שלשנים עושה רבי. ננשתי נ"כ ואמר לי כתיב אלקים חשבה לטובה. חשבה מסוף התיבה לתחלתה הוא ר"ת הענוך בן שרה קנה מתחלה ה' בדעתי כי פירו' לטובה היינו חסיד וירא שמים. אחר זה נפל בדעתי. שעשה ממני נ"כ רבי כי נאמר אחר זה להחיות עם רב וזה רבי יפה:

ואספר לך תורה. מכבר פעם אחת הייתי בקאצק והי' אז שם הרבי מנור ז"ל ור' הירשלי דישקעס ודברנו יחד. ובתוך כך בא הרבי מקאצק ז"ל לבהמ"ד הקטן. ושאל להמשיש. פיוויל מי יש כאן. וענה לו האחר הה"ק הר"ם מווארשא. הב' ר' הירשלי. והשניש הרב הק' מאלכסנדר. והרביעי ה"ר הירש בער גראבאוויצער עומד אצל החלון, ואמר אלינו הרבי מקאצק. אמרו כל אחד ד"ת. ענת בראשונה הרבי מנור זצ"ל. כתיב אלה המצות כו' וחי בהם. הקרושים הראשונים ז"ל ביארו זה בהם היינו לעשות המצוה בחיות ובשמחה. ואני אומר וחי בהם שבעשית המצוה יכנים כל החיות שלו היינו לעשות אותה עד כלות הגפש (ואומרים בשם מרן זצ"ל מאלכסנדר הפי' ע"ז הכתוב שצריך האדם לקבל כל החיות שלו מהמצוה שעושה). אחר זה ענה ר' הירשלי. כתיב וידעת היום כו' כי ה' הוא אלקים כו' אין עוד, הפשוט הוא שאין עוד אף אחר ח"ו, ואני אומר שאין עוד קאי נ"כ על וידעת והשבות אל לבבך, שאין עוד שום ידיעה אחרת חוץ מידעה זו. והרבי מאלכסנדר אמר. המדרש אילו ה' ראובן יודע כו' על כתיפו ה' מביאו לאביו ואינו

ובין כך ובין כך היו הנפוש אובדן. ושפיר ה' גם הנוף מפורסם. אבל בחנוכה שהנזירה היתה אז שיעברו עבדו. ואע"פ שבכנון דא ייהרג ואל יעבור. מכל מקום אם היו עוברים היו פטורין. וגם בלא גם ה' הנוף ניצול. לזאת לא ה' הגם מפורסם בנוף רק בגרות לבד:

בשם הה"ק הרחנה זצלה"ה מאלכסנדר

קנ) הרב מכראק ז"ל בא לאלכסנדר ושאלו הרבי זצ"ל סאלכסנדר בזה"ל. ר' אברהם לייב. אתה הולך אחר דרך החסידים שאינם רוצים לנסוע אלי. שאומרים עני שאני רבי ומנהיג הדור. אספר לך מעשה שאני רבי. אך אדבר לך דברים הדים שאמר הרבי מנור זצ"ל לאחר בקאצק. איתא מפני מה חותמו של הקב"ה אמת. וביאר הקושיא מפני מה לא בחר במדותיו הראשונים רחום וחנון או ארך אפים ורב חסד. רק בחר במדה האחרונה. אך אולי ימצא לפעמים איש שנוגד רך לבב. באפשרי לומר גם אני רחום וחנון. ע"כ בחר בחותם אמת שלא יהי' ביכולת לאדם לומר על עצמו שיש בי כמוהו שאם עושה אחר עשית אחר אינו אמת. כי אינו מעצמו: **והמעשה** היא כן. בפרשימחא ה' מנהג הרבי ר' בונם זצ"ל שאם לא ה' בבריות נסע על איזה ימים בדרך. ומקורם הלכו החשובים והזכירו לפניו שמותם ושם אסם. מקודם הלך הרבי מקאצק והזכיר עצמו לפניו. ואמר הרבי ר' בונם איני צריך. כי עשיתי לי סימן בשמך. ואני יודע שמך. דכתיב ויצחק בא מבא כו' מבא הוא ד"ת מנחם בן אסתר. אח"כ הזכיר

אותם ליקחם לי. אי' הה"ק מהרי"ט
מווארקי כי זה שנחשב בעיני הצדיק
לחטא הוא זכות ומצוה לנבי שאר
הפחותים. וכיון שנחשב חטא ליוסף
הצדיק. ה"י ע"כ במדרגת הבטחון
תמיד. רק עתה רצה לסבב מעם
בדרך הטבע והבן:

קנב) סיפר לי ידידי הגאון מ' ברוך
צבי זצ"ל אבר"ק
פיעטרקוב ששאל פ"א את הנה"ק
ר' יצחק מווארקי זצ"ל בהיותו
בווענגראווי. דמה רבותא שא'
ר' זירא לתלמידיו על שאלתם במה
הארכת ימים ולא ששתי בתקלת
חבירי. היתכן לשוש בתקלת חבירו
ובפרט לר' זירא האמורא האלקי.
והשיב לו הרה"ק הנ"ל דכונת ר' זירא
(כמנייה דף כח) ולא ששתי היינו
כל הששון ושמחה שלו בביתו
ומעניניו נשבתו ונתבטלו בעת שקרה
תקלה לחבירו. כי כ"כ הרגיש בצער
שר חבירו ונשתתף בהתקלה עד שלא
הי' יכול לשוש מעניני עצמו. אבל
אין הכונה ח"ו שלא שש ממה שקרה
לחבירו תקלה. רק שלא שש
בשמחותיו ע"י שקרה תקלה לחבירו.
כי צרת חבירו ערבב כל ששון
לבו ע"כ:

קנב) שמעתי מפי גדול אי' אשר
בעת שנסע השר ונודל
ליהודים ר' משה מונטיפורי מלונדון
לחצר הקיסר האדיר ניקויי הראשון
ע"ה לעה"מ פערבורג לטובת אחב"י.
ונודע להנה"ק ר' יצחק מווארקי ז"ע
שהשר יהי' ש"ק בלאמזא. נסע
במכוון ללאמזא לבקש מאת השר
שימליץ על אחב"י בדבר הגזירה שיצא
או מהממשלה שישנו אחב"י את
מכושיהם ושלא ינכשו את כובע
השטריימל. ואחר מן החסידים בא
אז הנה"ק מהר"מ מקאצק ז"ע
וסיפר לו מספרת נסיעתו של הרבי
מווארקא

זאינו מוכן אך הפי' הוא כך. מקורם
דיתה התורה בצירופים אחרים. ואחר
זאת עשה השי"ת לבוש מסיפורי
מעשיות הכתובים בתורה. והכנים
בתוכן מודות התורה. ואם ימצא
חסר אות אחת במעשי אבות פסול
הסי' וגם אם חסר אות במיפורי
אלופי עשו נ"כ פסול. דזה נ"כ תורה,
אך החילוק הוא, מעשי אבות
מבואר ביותר שבהם אדם יכול למצוא
לימודים גם בנגלה. מ"ע ול"ת ומדות
שובות. אבל באלופי עשו הוא רק
בנסתרות. וזה הפי' אילו הי' ראובן
יודע שמן התנהגות שלו יהי' סיפור
בתורה הי' מביאו על כתיבו כרי
שיוכל אדם ליקח מזה לימוד גם
בנגלה לעשות מצוה בכס"ג. ור'
הירש בער אמר אם במחלת ימצא
הגנב חיים שנים ישלם. אם חותר
אדם בעצמו כל כך עד שימצא
בעצמו הגנב הוא היצה"ר חיים הוא
הקב"ה חי וקיים שנים ישלם לו
שכר טוב:

ע"כ הקונטרס ששלח לי ש"ב הה"ג
וכו' מהור"ר צבי יחזקאל שליט"א
האבר"ק פלונסק והגליל. עוד בתב
לי שאר בשרי הרב הגאון הג"ל
באחת ממכתביו זצ"ל. ואנב אכתוב
לו איזה דברים בשם הנה"ק ר' יצחק
מווארקי ז"ל:

קנב) במדרש רבה פ' מקץ אשרי
האיש אשר שם וכו'
זה יוסף. דכיום מקשים כנודע.
אמר הה"ק מהרי"ט מווארקי זצ"ל.
דהה"ק הר"ר אלימלך מליוענסק הל"ך
כריה לסדר תשליך עם האב"ד הגאון
החסיד מ' זאב וואקף בעל לשון
הזהב זצ"ל. והרחיק אי"ע הר"א
מעט מהרב הנער שולי בנדרו כנהוג.
והלך אצ"ר הרב הג"ל. וא' אראה
היכן י. משי"כים העבירות ואנביה

שיח שרפי קודש

סיפר הנח"ק מקאצק בשם הגרע"א ז"ל ובאמת כן היה כאשר פתר הה"ק מקאצק ז"ל, שכאשר הציע הרה"ק מווארקי את בקשתו לפני הר"מ מאנטיפורי, השיב לו כי לא יוכל למלאות רצונו בזה לבקש מאת הקיסר שיכבשו היהודים על ראשם דוקא בערין מיטצעו כי איננו מבין למה נהם לאחב"י דוקא כובעים מעור הדובים ע"כ:

בשם הה"ק הר"ב מפרשימחא זצ"ל קנה) **בשמו** ה' בקהלת טוב לשמוע נערת חכם מאיש שומע שור כסילים. היינו מאיש השומע שור כסילים ועכ"ז הוא חכם, ממנו טוב לשמוע נערה:

קנה) **עוד** בשמו ה' בברכות פשפש ולא מצא יתרה בביטול תורה ומקשים הלא ביטול תורה הוי מצא ואיך אמרו ז"ל פשפש ולא מצא אכן הכונה יתלה בביטול תורה ועי"ז הוא אינו מוצא חסרונותיו. כי לו למד היה יודע ננעי עצמו והיה פשפש ומצא:

קנה) **אמר** עוד שבכוהו לעשות מכל פושעי ישראל בעל תשובה רק באופן שלא יהי' שקרן וכזבן: קנה) **עוד** בשם הר"ר בונם ז"ל שאמר שלאחר שבגמר המכות הוא אושפיוז דרהע"ה הבא אחריו שמיני עצרת הוא אושפיוז דשלמה המלך ע"ה:

קנה) **גם** אמר הרה"ק הרבי ר' בונם ז"ל ששם צבי הוא אושפיוז דיצחק אבינו כי טעם הנדי כטעם הצבי. ובס' תורת אמת בח"ת לסוכות דג"ה ע"א מטעים כונת דק"ז ז"ע: קנה) **עוד** א' הר"ר בונם ז"ע המנהג לאכול המאכל הראשון בש"ק דנים. מפני שהדנים היו הבריאה הראשונה מבעלי חיים וקדושת

מווארקי. ושחק הרבי מקאצק ואמר כי נסיעתו של הה"ק מווארקי היא לריק. כי לא יחפין הר"מ מאנטיפורי דובר אורות זה בחצר המלכות. יען שהוא בעצמו מארצות המערב הנהו והוא בעצמו לובש בגדי נכרים. ואינו מרגיש בזה שום נפקותא אם כה ילכשו אחב"י או כה. דדוקא צרות ישראל במארוקא בהריגות ורציחות ושפ"ד וכדומה גונעים אל לבו הדרוש טוב לעמו. אבל בחוק שינוי מלבושם לא תוכל לצטות שום ישועה על ידו, וסיפר בזה הנה"ק ר' מנחם מענדיל מקאצק זצ"ל אשר בצאת במדינת פרייסין גזירת הצוואנשוהיין, וביטול החדרים, עשה הנאון רשכבה"נ ר' עקיבא איגר זצ"ל בפוזנא אסיפת הרבנים ממדינתו וגנמר אצלם לשלוח כתב בקשה אל המלך והנה נדרש להם איש היודע בטוב השפה האשכנזית לכתוב להם את כתב הבקשה. ואמר אחד מן המסובים שישלחו אחר אחד מיהודי פוזנא. אשר היה גודע או לסופר מהיר בשפת המדינה. אכן הגרע"א זצ"ל לא הסכים למסור כתיבת הבקשה ליד אותו האיש. יען שהאיש הנ"ל הי' רחוק מרת ישראל והיה מפורקי עול תורה. והיה שמח על הגזירה לבטל התשכ"ר. והמליץ ע"ז הנאון רע"א ז"ל דברי הפסוק (תהלים קמ"ו) אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה. היינו שאין לבטוח להושיע ע"י אדם כזה שאין ביטול הגזירה נחשב בעיניו לתשועה. וא' הגרע"א ז"ל אם גם נשמע באזנינו מה שיקרא לפנינו האיש הכותב. עכ"ז לא נוכל לסמוך עליו בענין כזה אשר בלבד הוא חושב אחרת מאשר הוא כותב בידו. מפני שאצלו אין שום תשועה בביטול הגזירה וזה הכונה בפסוק שאין לו תשועה. כ"ז

שיח שרפי קודש

אֶת הַהֶ"ק וְכו' הָרִ"ר דָּוִד לְעֵלֹבֶעֶר
 זְצִלְהֶ"ה וְסִיפֵר לוֹ הַמַּעֲשֶׂה, וְאָמַר לוֹ
 הַרְבֵּי בִזְהִ"ל הָאֵל לָךְ יִישׁ וְשִׁתָּה
 לַחַיִּים. וְגַם נָתַן לוֹ חֲתִיכָה נְבִינָה
 כְּטַעַם אַחֲכִי, וְאָמַר לוֹ לָךְ לִישָׁן.
 וְאֵל תִּשְׁנִיחַ עֲלֵיהֶם. כִּי שְׁמוֹתֵיהֶם
 דּוֹכְרִים. וְעָשָׂה כֵן. וְהֵנִיחַ עֲצָמוֹ לִישָׁן
 וַיִּשָּׁן כָּל הַלַּיְלָה וּבְבֹקֶר קָם בְּרִיא
 אוֹלָם. וְלָקַח בְּרַכַּת הַפְּרִידָה מִהַרְבֵּי
 וְנָסַע לְבֵיתוֹ דֶּרֶךְ פִּיעַטְרָקוֹב וּבִיקָר
 אֶת הָרוֹקֶטֶר הָר' חַיִּים דָּוִד ר"ל.
 וּכְאֲשֶׁר רָאָה אוֹתוֹ וְאֵת מְרִאֵית פָּנָיו.
 גִּתְּבָהּ מְאֹד וּבִיקָר אֶת גּוֹפוֹ וְרָאָה
 שֶׁהוּא כְּאֶחָד הָאָדָם, וְהַפְצִיר אוֹתוֹ
 לְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל מִה שֶׁעָבַר עָלָיו. וְסִיפֵר
 לוֹ אֵיךְ שָׁגַם הָרוֹקֶטֶטוֹרִים דָּשָׁם גִּבֹּר
 גִּבְרוֹ עָלָיו פְּקֻדָּתָם לְנִסּוֹעַ לְבֵיתוֹ.
 וְעָבַר דֶּרֶךְ לְעֵלֹבֶעֶר וְסִיפֵר לְהַהֶ"ק כָּל
 הַמַּעֲשֶׂה, וְצִוָּה לוֹ לְשִׁתּוֹת יִישׁ וְנְבִינָה
 וּכְשִׁמְעוּ זֹאת נִשְׁתַּמֵּט מְרֹב מִתְּהוֹן,
 וּכְמַעַט יָצָא נִשְׁמָתוֹ מְרֹב פֶּתֶר. וְאָמַר
 אִם בָּסֵם הַמּוֹת נֹכַח לְרִפְאוּת אֶת
 הָאָדָם. אֲנִי מֹכֶרֶת לְנִסּוֹעַ שְׁמָת
 וְלַהֲכִיר אִישׁ כֹּזֵה. כִּי יִישׁ וְנְבִינָה
 הֵ" סֵם לְהַחֲלֹה הַלֵּז. שֶׁהֵ" חֹלִי עַל
 סַאֲכִימַעַם ר"ל. וְגַם עַי הִקִּיבָה וְנִסְעַ
 לְעֵלֹבֶעֶר לְהַהֶ"ק הָרִ"ר דָּוִד וְצִלְהֶ"ה
 וְנַעֲשֶׂה גִדּוֹל וְסִיִּים הָאֲדוֹמִי"ר
מַסַּאכְטָשׁוֹב וְצִלְהֶ"ה בִּזְהִ"ל אֲבַעֵר
 אֶת גִּדּוֹל כְּגִדּוֹל שְׁבִיִּישְׂרָאֵל וְהַתְּחִיל
 לְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ מְאֹד. וְאָמַר שֶׁנִּסְעַ אַחֲכִי
 לְחֹלִי נִכְרִית לְרִפְאוּתָהּ אוֹלָם עֵינַיִם
 שְׁלוֹ הֵ" מְכֹסִים. גַּם כָּל הַנֶּם שֶׁעָשָׂה
 הַהֶ"ק הָרִ"ר לְעֵלֹבֶעֶר וְצִלְהֶ"ה עִם
 הַחֲזֹלָה הַנִּלְ" הֵ" רַק לְהַשְׁמִיךְ אֵלָיו
 הַנִּשְׁמָה הַלֵּז עֲבָדֶ"ק:

**קִסָּה הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל הַהֶ"ק הָרִ"ר אֶת
 מַסַּאכְטָשׁוֹב**

סִיפֵר שֶׁקָּרָה הַרְבֵּה פַעֲמִים בְּלַיְלָה כֹּא
 אֵלָיו הָאֲדוֹמִי"ר וְצִלְהֶ"ה לְחַדְרוֹ.
 וְהִקִּיצוּ מִשְׁנֵתוֹ. וְרָחֵץ הוּא אֶת יָדָיו.
 וְקָרָא לוֹ הָאֲדוֹמִי"ר לְחַדְרוֹ וְאָמַר לוֹ

בִּזְהִ"ל

וְקִדּוּשֵׁת חֲשֶׁבֶת הוּא שׁוֹרֵשׁ הַחַיִּים.
 עֵיכְ נִהְנֶה יִשְׂרָאֵל לְהַתְּחִיל הָעוֹנֵג שִׁבְת
 בְּמִין דָּנִים. עֵיכְ מִהַהֲנִי הַנִּלְ:
גַּם הַקּוֹנְטֵרֶם הַזֶּה שֶׁלַח לִי שִׁבְת הַרְבֵּה
 וְכו' מִהוֹרֵר צִבִי יִחְזָקָל מִ"ו
 שְׁלִימָ"א הַנֶּאֱבָרִיק פְּחוֹנֶסֶק וְהַגִּלִּיל מִה
 שִׁכְתָּב לוֹ הָר' שְׁלֵמָה מִקְלָאֲדָאוּי גִ"י
 מִה שֶׁשָּׁמַע מֵאֲנָשִׁים חֲסִידִים גֵּאמָנִים:
**קִסָּה שֶׁהַהֶ"ק וְכו' הָרִ"ר בּוֹנֵם
 וְצִלְהֶ"ה מִפְּרִישִׁימַח**
 הֵ" סוֹחֵר מִקֹּדֶם שֶׁהֵ" רִבִּי. וְהִלֵּךְ
 לְהַשְׁקֵק לְקִנּוֹת תְּבוּאָה. וְסוֹחֵר עִם
 אִיכָר אֶחָד דִּהֵינּוּ שֶׁהָאִיכָר הָרֵשׁ
 יוֹתֵר מִמֶּה שֶׁהוּא רָצָה לִיתֵן. וְאָמַר
 הָאִיכָר לְהַהֶ"ק הָרִ"ר **בּוֹנֵם** וְצִלְ
 בִּלְשׁוֹן פּוֹלִישׁ. בִּזְהִ"ל (פֶּאֶרְאֹוִטְשֶׁע)
 וְכוּנְתוֹ הֵ" שִׁיּוֹסִיף עַי הַמַּחֲדִיר.
 וּבִשְׁהֵךְ הַהֶ"ק הָרִ"ר **בּוֹנֵם** וְצִלְ
 הַשִּׁים עַל לְבוֹ הַרְבָּרִים הַנִּלְ. וְחִשַּׁב
 אֲכִ" שֶׁנֶּם אִיכָר מַעֲוֵרֵר אוֹתוֹ שִׁיּוֹסִיב
 אֶת עֲצָמוֹ. דִּהֵינּוּ לְהִיטִיב מַעֲשִׂיו.
 עֵיכְ כִּבֵּר הָעֵת בְּוֹדָאִי שִׁיעֲשֶׂה
 תְּשׁוּבָה, וְהָכֵן:

**קִסָּה הַהֶ"ק וְכו' הָרִ"ר אֶת
 אֲדוֹמִי"ר מַסַּאכְטָשׁוֹב**

אָמַר פֶּ"א בְּאֲמַעַע הַשִּׁיעוֹר לְהַבְחֹרִים
 שֶׁהֵ" לִמְדִים אֲצִלּוֹ, בִּזְהִ"ל אִתָּם
 יוֹדַעִים אֵיךְ שֶׁהוֹקֶטֶטֶר ר' חַיִּים
 דָּוִד וְצִלְ נַעֲשֶׂה כְּגִדּוֹל שְׁבִיִּישְׂרָאֵל.
 הַמַּעֲשֶׂה שֶׁהֵ" כֵךְ הֵ", הוּא הֵ" רֹפֵא
 פְּשׁוּט. כָּכָל הָרֹפְאִים וְגַם הַתְּנַהֲגוֹתוֹ
 בְּדַת יִשְׂרָאֵל גִּבֹּר כְּהָרֹפְאִים. פֶּ"א בֹא
 אֵלָיו חֹלָה לְדָרוּשׁ עֲצָתוֹ שֶׁמִּיַּעֲצִים לוֹ
 לְנִסּוֹעַ לְמַרְחָץ חֲמִין (לְכָאֲעֵד) הִידוּעַ
 וְהוּא לֹא הִסְכִּים לָזֶה כִּי רָאָה שֶׁהַחֲלֹלִי
 מִסּוֹכֵן הוּא. וְאִי אֲפֶשֶׁר עוֹד לְבֹא
 לְבֵיתוֹ בְּחַיִּים מִהַמְּרָחֵץ, הַחֲלֹלִי לֹא
 הַשְׁנִיתָ עַל זֶה וְנִסְעַ לְמַרְחָץ חֲמִין,
 אוֹלָם גַּם הָרֹפְאִים לְמַרְחָץ מִהָרֹץ עָלָיו
 לִיסַע בְּחֻזָּה לְבֵיתוֹ. כִּי הוּא מִסּוֹכֵן
 מְאֹד וְאֵין לוֹ מִה לַעֲשׂוֹת שְׁמָה.
 וּבַחֲזִירָתוֹ עָבַר דֶּרֶךְ לְעֵלֹבֶעֶר, וּבִיקָר

שיח ערפי קודש

(א שפא קאסמין) כנהנו בין הנגידים, ואמר הה"ק שר' משה אהרן קומנער (הוא האבד"ק קיסנא) ז"ל. הלך בהעיר לקבץ טעות לצורך דבר מצוה וכאשר בא אצל בעה"ב פשוט. לא נביר, נתנו לו תיבה טעות והלך לו. ובא דנביר אחד ונתנו לו (שפא קאסמין) לרוק בו. ואמר הה"ק ר' משה אהרן ז"ל כאשר יבא אצל עני הוא מריק (ושפאט ער) על הארץ. ואצל נביר אינו רשאי לרוק על הארץ ע"כ סוכר לרוק בפני הנביר. ע"כ. מזה נראה שהי' לו לאף על שנתנו לו תיבה לרוק בו ולא נשא פנים לשום אדם:

קסו) כאשר נתמנה לרבי הה"ק וכו' אדומ"ר בעל שפת אמת וצללה' מגור סברה השמועה. כי יש מעט תרעומות להה"ק מגאסמין וצללה' על התמנות הלז. וכאשר נסע המו"ץ רש"י נגד ורקח ברכת פ"ש מהה"ק וצללה' מגאסמין ושלח הרבי מגאסמין וצל' ע"י שיאמר להה"ק בעל שפת אמת וצללה' בזה"ל שידע שהוא לו יריר. ושנית שאזכור אותו. היינו (השפת אמת וצל' זאל' עם אין זינן האבין) וכאשר קים הרש"ו השליחיות הלז. אמר השפת אמת וצל' אליו בזה"ל וואס ער זאגט שהוא ירירי זה ידעתי מכבר. ומה שמבקש אותי שאזכור אותו יאמין לי שבכל יום ויום בשמיע אצל ושים חלקנו עמם" הוא בזכרונ' ע"כ:

קסז) בשבת הראשון שהתחיל הה"ק מגאסמין לנהוג ברבנות. הושיטו לו רוטב והי' מעם לו טאוד מהרוטב. ואמר לו הרבי בזה"ל כנראה שאיני עור רבי כי טועם אני עור מעם רוטב פ"א אמר שהה"ק הרר"א מטשעכינאז וצללה':

בזה"ל אתה הכרת את הק'עזמער מנאשעלמק שהי' יהודי ישר והי' מנגן על החתונות אולם עינים ש"ו הי' מכוסים, ודיבר עוד ממנו, אח"כ צות עריו לידך לחזור לישינ, וכך קרה הרבה פעמים: קסח) חסיד אחר נסע להה"ק וכו' הררחנ"ה וצללה' מאלכסאנדער פ"א פתאים לקח אותו הרבי על החגורה והלך עמו לטייל, ואמר לו בזה"ל ידידי. מה יהי' אם יקח אותנו עתה לב"ד של מעלה מה נאמר ומה נצטרק. ויצא החסיד מרוב פחד ונתעלף. עד שהוכרחו לעשות מעשה לחזוריו לחיים (ציא ראטיווע עם):

קסח) המו"ץ אצל אדמו"ר וצללה' בסאכמשוב סיפר מצדקת וגדיבת לב של הה"ק וכו' ר' לייבל' אייגנר וצללה'. בנסעו להה"ק מקאצק וצללה' נתן כר אשר לו לאחרים. פ"א בא אליו עני אחד באמצע התפלה ופשט הנה"ק את החוריו ונתן להעני והה"ק התעטף עצמו היטב במרבוש העליון שלו בהחגורה שלו. שלא יתראה המכנסים התחתונים שלו (נאדקעס) וכך התפלל להלאה. בשנה הראשונה אחר חתונתו כאשר בא הה"ק לקאצק וצללה' שם איזה שבועות ושאל חותנו את הרבי מקאצק וצללה' האם כתיב שנה אחת יהי' נקי לביתו, והשיב הרבי שאם ידע שיהי' לחתנו הה"ק (אריינער הויז אין דער היים וויא בא עם) לא הי' מניח אותו להיות אצלו: קסח) אם כי ידוע מגורל ענות של הה"ק הר"ר יחיאל מאיר וצללה' מגאסמין. עכ"ז לא נשא פנים לשום אדם. ופ"א הי' על סנדקאות וזל' א' מקרוביו נביר ויחסן. והי' להה"ק הרבה יניקה ממנו. ואצל הסנדקאות נתנו לו כלי לרוק בו

שיח שרפי קודש

החטא. האידך הוא. אם מקבל ער עצמו בעת שהוא חולה בחולאת שמת בה. ועי' לא יכול לחזור עוד אל החטא ההוא. אם גם זה נקרא תשובה נמורה:

קעא) איש אחד סחר אצל שררה אחר. וסיפר לו השררה באישר ששם הה"ק הר"ר א' מטשעכינאו וצלה"ה מכובד ונשוא פנים מאוד גם אצל העכ"ם. ע"כ נסע פ"א לטשעכינאו לתהות על קנקנו. בבקשה. ואמר לו הרבי. העולם באים אלו ודורשים ממני עצה ותושי' והוא עצה פשוטה. ולפעמים נתקיים עצתי. לכן מחזיקים אותי רבי. וסיפר לו הרבי להלאה. שפ"א באה אליו אשה אחת בבקשה היות שכנה הילד, אחרי מתה שחלה בו. נשאר אולם. וניטר ממנו כח הדיבור. ואמרתי לה שתלך חוץ לעיר על הדרך ואת האיש הראשון שתשיגה תשאל את פיו, מה לעשות לזה, וכן עשתה. ופגעה בכרי אחד, ושאלה עצתו, והשיב לה שתינוק כזה מטביעה במים (ואטאפיעט מען) והלכה בחזרה להרבי הקדוש בתשובה כזאת. וצוה עלי'. שתלך במקום אחר על הדרך ואת האיש הראשון שתפגע תשאלה ג"כ עצתו. וכן עשתה. ופגעה ג"כ בכרי אחר. והשיב לה ג"כ תשובה כזאת שילך כזה ה' מטביעה במים. ורצתה בחזרה להרבי. ובאר לה הפירוש שתקח כאלים עם מים. ותלך בפתאים את הילד למים. וכאשר עשתה כך. תיכף בפתאום התחיל לדבר וכאשר ראו זאת ה' מחזיקין זאת לפ"א. ומחשבין אותי לרבי. ובאמת הרבה פשוט, שאחרי מחלת הילד. ה' הנערוון חלשים ופארשלאפין. ע"כ בהפעולה הזאת במים

וצלה"ה ה' יהודי כאשר השי' רוצה:

קפת) בגאמנין ה' פ"א מחלוקה גדולה אודות

ש"מ א' עם הרבי וצלה"ה. עד שביום הקדוש חלקו הבעני בתים עצמם להתפלל במקום אחר, ולא רצו להתפלל עם הרבי לביהכ"נ. ושכרו חדר אחר להתפלל. עיו"כ קודם כל נדרי. כאשר הלך הרבי לבית הכנסת. שאר את משמשו אברהם יוסף שה' אז בחר עצה אם ילך לפי העולם. והשיב לו המשמש שנון. הוא לעשות כך. והלך הרבי ישר להמנין דשם ועמד עצמו אצל הפתח. ושם ה' כבר כולם מתעטפים בט"תיהם באיטה וביראה. כדרך קודם כל נדרי. ולפתאום ראו את הרבי וצלה"ה ונבהלו מאוד והתחיל הרבי לפייס אותם שימחלו לו (אם כי הם רדפו אותו) ונפלו כולם לפניו ורצו כולם לילך עמו לביהכ"נ להתפלל ואמר הרבי כיון שכבר קבעו שם להתפלל יתפללו שם ביום הקדוש הנ"ל. ומני אז נעשה שלום. מזה נוכל לראות גורל ענוותנותו. ע"כ:

קסט) בשם החידושי הרי"ם מנור וצלה"ה מה שאומרים

העולם שאחר שריפה נתעשר. ואינם אומרים כן על הגניבה. הוא שהדין ביו"ד צמקת הריאה בידי שמים כשר דהדרא בריא. ובידי אדם שריפה דלא הדרא בריא. וזה הטעם ששריפה הוא ביד'ש ע"כ הדרא ברי'ו וגניבה הוא ע"י אדם. ע"כ:

קע) החידושי הרי"ם וצלה"ה מנור. יום או שני

ימים לפני פטירתו עיין במאמר הרמב"ם הל' תשובה שתשובה נמורה הוא. עד שיעיר עליו יודע תעלומות. שלא יעשה עוד לעולם

שיח שרפי קודש

86

פשוט. ושם ה' בית מוניה כידוע. והנה אחר חתונתו ה' סתנהג בחסידות על התורה ועבודה תמיד בבית המדרש. וחמיו החזיקו לבטן, כמעט שקשה בעיניו להאכילו מונות על שחננו רק זו' הרבנית היתה טכברת את בעלה היהודי הקדוש וצללה'ה להאכילו ולהשקותו שלא ביריעת אבי'. פ"א בעת החורף והדרך ה' מלא שלג, ואיזה פרסאות סמוך לאפטא, נשאר עומד בתוך השלג על הדרך בלינה סוחר אחד עם עגלה המעונה מלא סחורה ולא יכול לנסוע לאפטא, ולא ה' לו עצה ושלא את הבע"נ שלו שירכב ער סוס לאפטא לשכור סוסים ואנשים לעזור לו. והנה המשרת בבואו להעיר בלילה. בעת שהיו כולם כבר ישינים רק בבית אחד ה' מאיר. זה ה' הבהמ"ד שהיהודי הק' וצללה'ה ה' לטר שם עוד. והלך לביהמ"ד והחם עצמו אצל התנור. כי הוא ה' קפוא משלג וכפור. ושאל היהודי הק' זי"ע את המשרת. מה הוא עושה שם כעת בביהמ"ד, וסיפר לו המעשה. ואמר לו היהודי הקדוש זי"ע אם ירכיבו גם אותו על הסוס, ירכבו למקום שיהי' לו עצה. איך לעזור להעתק העגלה מבין השלג וה' זה צללה'ה בעיני הער. שבטן שיושב בביהמ"ד תמיד ידע איך לעזור לו ליסע. והיהודי הקדוש זי"ע הפציר בו וירכבו שניהם ונסעו ובמשך שעה קלה באו אל מקום העגלה. ושאל הבה"ב את המשרת. אנה הם העוזרים הבע"נ הסוסים. וסיפר לו כל המעשה. גם שדבר לא פשוט הוא שבשעה קלה נסעו איזה פרסאות. ושאל היהודי הק' זי"ע אותם אם רצונם לישב אצל הסוסים והוא יעזור מאחורי העגלה. או להיפך. ואמרו על שהוא יושב אהל.

ב

במים קרים פתאום נתעורר הגערוין שר כלי הדיבור, ולכן התחיל לרבר וזה סברא פשוטה. כן סיפר לו השררה שהה"ק וצללה'ה בעצמו סיפר לו כך לחזק את דבריו שכל מעשיו המה פשוטים. ואינם אותות ומופתים ע"כ (בינו וראו גודל צדקתם ועניויותם אף שהי' למופת בעיני העמים. כי הנכרים הנ"ל ה' כלבם באמת להטביעו במים. שאין צורך לאיש כזה לדעתם. עכ"ז הכנים הרברים ע"ז המבצע שלא להתחזק טובה לעצמו. ושלא להתחזק רבני) זכותם ינן ערינו ועכ"א:

קעו) הה"ק הר"ר פישלי מסטריקוב וצללה'ה. דר בבית אחד עם חייט אחד בסוכות עשה החייט הסוכה ויפה הסוכה בטיני צבעונין. פרחים. סרינין. וכדומה. הר"ר וצללה'ה בא להסוכה וראה את נוי הסוכה. שאל את החייט מי הוא שייפה כ"כ את הסוכה והשיב כי הוא בעצמו. ושטח הרבי רבי פישלי וצל' מאור. ואמר לו שיבקש ממנו. או בנים. או עשירות. או אריכות ימים וכדומה, והשיב החייט שלא זאת הוא מבוקשו. רק דבר קטן אחד, הוא שואל ממנו שכשם שיושב עמו במחיצה אחת בעוה"ז, כן ישב עמו במחיצה אחת לעוה"ב, ואמר לו הר"ר וצללה'ה, שאמנם זה לא דבר קטן הוא, רק דבר גדול שאל ממנו, אולם כאשר הבטיח לו למלאות מבוקשו, לא ישיב מדבריו רק שדבר זה יניע להחייט מאוד קשה והנה אחר פטירת הרבי רבי פישלי וצל' נפל פחית על המשכב. ושכב כך תולה על ערש דוי שמונה עשרה שנים. ע"כ:

קעו) היהודי הקדוש וצללה'ה מפרשיסחא. ה' חתן מאפטא לאופה אחד איש

?

שיח שרפי קודש

קעט) גורל נפלאותיו וצדקותיו של
הה"ק הרי"ם זצלה"ה
מנאסטינין אין לשער ואין לספר
כידוע לכל ופ"א רצה לעשות איש
אחד וייענשני את חבירו על חוב
ששניע לו. ונסע חבירו לנאסטינין
ושלח הרבי אחרי המנוח. ופען כי
שלו הוא תובע ויוכל לגבות מנלימא
דע"ל כתפ"י. ואמר לו הרבי זצ"ל
כת"י והי' כי יצעק אלי. ושמעתי
כי תנון אני כת"י לשון תנון משמע
בתנם. אם עני. אלמנה, ויתום.
שצועקין אף שהוא בתנם עכ"ז
ושמעתי ע"כ:

קעט) התנהגות שמה. אם אחד
הי' לו ספראווע, ושאל אותו הרבי זצלה"ה שיספר לו
נופא דעובדא היכי הוה. אם הי'
עילה בתנם. כאן עשה הרבי כל
השתדלות עד שיצא נקי, ואף אם
הי' חייב. ואמר אמנם חטאתי.
ואתחרט וכהנה וכהנה. גם אם הי' יכול
לפעול את עצתו. אולם אם א' אמר
שקר בפניו אז לא הועיל כל עצותיו:
קעט) בעיר איניאווע הי' איש אחד
(פארבער) ובהעיר הי'
נער עכ"ם אחד שתוקי בלי
אב. ואם. והשונאים הסיתו יאת
הנער שיעצק על היתורי הלז
אב' וכן הי' בכל פסיעה איך שהק'
היהודי. דרך אחריו הנער וצעק
עניו אבי אבי והי' להיהודי הוה
בושה גדולה. ובין כך ובין כך נטבע
הנער בהנהר. והעירו נזים אחרים
שהמה ראו שהיהודי הלז טבע אותו.
מסיבת הכושה ויצא משפטם
שהיהודי טניע לו י"ב שנים קאמריגע
לכד פאשרלעניא אח"כ. ונסעו
לנאסטינין. וצוה להם לעשות
אפילאציע ולומר כל תהלים עד
נמירא בלי הפסק (כדרכו בקודש)
ולדליק בעבור רי"ם בעה"צ. והודיע

את

ע"כ אינו יודע איך להתנהג עם
הסוסים. וטוב הוא שהם ישבו לפנים
אצל הסוסים. בקיצור במשך זמן
קצר כבר היו באפטא. והנה היהודי
הקדוש זי"ע שב בחזרה לביהמ"ד.
והם חפשו אכסניא ולא מצאו
פתוח. רק בית חתנו של היהודי
הקדוש זי"ע סחמת שהי' אופה. הי'
פתוח כל הלילה. ע"כ הלכו אליו.
ומרוב שמחתם וחסהונם לא זכרו את
הבטחתם ל'היהודי הקדוש זי"ע
שלא יגלו סאיטא מזה לשום אדם.
רק ספרו כל המעשה להאופה.
והאופה עשה הדבר לאין ואמר שאולי
זה הי' ח"ו כח מסמריא ר"ל והי'
להם מזה ענ"פ גדול ובתוך כך בא
היהודי הקדוש זי"ע רביתו.
והכירו אותו, והראה להאופה שזה
הוא הוא. ונפל לרגליו של היהודי
הקדוש וכתו יין עלינו ובכה והתחנן
לפניו שיטחל לו על שלא כיברו
כראוי לו. עד כה. ונפל בחלשות
והחיהו חתנו הקדוש. ואמר לו עם
אני פארפאנגן שלא זכה חמיו לראות
מהם נחת. ונפל חמיו למשכב ומת
ושל"ה. ומאו נתנלה היהודי הק' זי"ע:
קעט) כתב הר"ש סקלאראווי גי'
בתוך מכתביו. ששמע
בעצמו מפי כ"ק אדמו"ר הה"ק
מסאכטשוב זצלה"ה. שאמר שהנה"ק
הרבי מקאצק זצלה"ה פ"א בפורים
שנה שלש עשרה כוסות יין ובעמרו
מעל השלחן הוצרך להחזיק עצמו
בהשלחן. ואדמו"ר מסאכטשוב
זצלה"ה הי' מתנמנם בעת ישבו על
השלחן דקיים בזה מאמר חז"ל עד
דלא ידע. ע"כ ובינו וראו גורל
צדקת הצדיקים הקדושים אף
שדברים הנ"ל מאוד קשה לצדיקים
דהיינו שינה ושתי' יותר מכדי
צרכם, אך דקיים מצות חז"ל, המה
מוכנים ומזומנים לעשות יותר מכוונם):

שיח שרפי קודש

את הרבי וצללה'ה יום האפילאציע. בקיצור שוכה ברין לנמרי זייע ועכ"א: קפ) חסיד אחר שנמע להח"ק מסאצק זצ"ל זה שמונה שנים. ולפני איזה שנים בחזירתו מנור אחר סוכות נמע דרך סאכטשוב וביקר את הרבי וצללה'ה. ובנותנו לו שלום הכיר אותו (והמעשה ה' זה לערך ג'ו שנים) והזכירו הרבי וצללה'ה ששלח אותו שתי שליחות. פ"א אודות הר"ן. ופ"א אודות הרשב"א. ואמר לו האיש הנ"ל להזכירו מאמר צחות שאמר הה"ק הרבי וצללה'ה בקאצק שבהסדר של פסח לא נתן הרבי מקאצק להמסובין מרור ולחשו המסובין להרבי מסאכטשוב שהוא יזכיר את הרבי מקאצק ז"ל אודות מרור ואמר הרבי מסאכטשוב בדרך צחות פלונתא בנמ', מרור דרבנן או מרור דאורייתא ורא' יש שמרור דאורייתא. כי רבנן אינם נותנין מרור. כן הזכיר האיש הנ"ל את הרבי מסאכטשוב ז"ל אך את הסוף אינו יודע, ושאל אותו הרבי מסאכטשוב ז"ל מהיכן יודע המאמר הלז, והשיב כי שמע זאת מר' הירש מאמאשובער ז"ל ואמר לו הרבי ז"ל שהוא יספר לו סוף המעשה. כי הרבי הק' מקאצק וצללה'ה אמר. גירעכט. גירעכט. והלך להם המרור, ואח"כ פתאום צעק הרבי מקאצק בזה"ל בקול גדול. מרור פרעסערס ומפחד ואיסה ברחו כל המסובין מהשלחן ונשאר רק הרבי מסאכטשוב ז"ל ושאל הה"ק הרבי מקאצק זצ"ל אותו, מה חידש על פסח, ואמר לו. ושאל אותו מה מעיין עוד. ואמר לו שהוא מעיין בתום. ואמר לו פשט בתום. ובין כך בא ר' הירש מאמאשובער ז"ל. ושאל אותו הה"ק הרבי מקאצק וצללה'ה. היכן הוא העולם. והשיבו לו ר' הירש ז"ל, כי הרבי רדף אותם מביתו בצעקתו, ואמר הרבי שלא צעק עליהם. ע"כ: קפא) עוד סיפר החסיד הנ"ל ששמו מר' הירש מאמאשובער ז"ל שפ"א שאל הה"ק הרבי מסאכטשוב וצללה'ה את הה"ק הרבי מסאכטשוב וצללה'ה פשט בתום אחד, ואמר לו. ודחה אותו הה"ק הרבי מקאצק זצ"ל והלך חתנו הרבי מסאכטשוב וצללה'ה במבוכה ולא ידע הפשט. והלך הרבי מסאכטשוב זצ"ל לשאול את החי' הרי"ם וצללה'ה הפשט בתום הנ"ל שהי' נתאכסן בעל"ז. וכאשר בא הרבי מסאכטשוב זצ"ל לחדרו. והשיג כאשר למד החי' הרי"ם וצללה'ה אז התום הנ"ל ושמע מסנו הפשט, ורץ הרבי מסאכטשוב זצ"ל ודחתו הה"ק הרבי מקאצק וצללה'ה ואמר לו הפשט ושאל אותו מהיכן ידע הפשט וסיפר לו שהלך לשאול החי' הרי"ם וצללה'ה והשיג אותו כאשר למד אז התום' הלז. ואמר הרבי מקאצק זצ"ל בזה"ל וודאי הוא שר התורה אתה חושב שעילוי אזה. הוא הוא עילוי. למור מסנו. היכן הולכין להגמ' למרור. הוא אינו מתחיל למרור עד שרואה השם הוי' לפניו, ע"כ: קפב) מכתב מהה"ק וכו' הרי"ם מנאסטינין וצללה'ה אודות להשיקם המלוקקת. ב"ה יום י' יד לח' טבת. פ"ד) נפשי ה"ה הרב הנדול החרף ובקי המפורסם כקש"ת מו"ה אפרים נ"י: יד"נ. הגה עבור חולשת גופי ואפס הפנאי אין ביכולתי לבוא במכתב כראוי לכת"ה רק אבא בדברים קצרים ומזכירים. הגה ידוע גורל כח המלוקקת. ואהבת הניצוח ועונשם ל"ע. ומדברים לא טובים הנצטחים מהם ל"ע ולכל צד נדמה כי כוונתו לטובה. ולזאת בחיות כתיבה פה בקשתי שימלא כתיבת

שיח שרפי קודש

דבר של חבירו אינו צריך להיות כהפקד בעיניו. תאמינו לי שאין אני מקפיד על האנימאכמץ כי אינו נחוצ לי. עכ"ז אוהירכם שלא טוב אתם עושים ואין זה דרך ארץ:

קפ"ה הה"ק הר"ד בונם וצללה'ת מפרשיסחא הקשה שכת' בעקידה וילכו שניהם יחדיו ותיבת יחדיו' הוא לכאורה מיותר. ופירש שנסיון של יצחק ה' גדול מאברהם שאברהם שמע מהקב"ה. והוא שמע רק מאדם. ואברהם הלך רק לשחוט והוא רצה להשחט. והתחיל אברהם לחשוב מהיכן מניע כח נסיון כזה רבני יותר מסני וחשב אולי על כי הוא עוד בנערותו ויש לו כח יותר מסנו לכן ויקח שני נעריו עמו. הזכיר ולקח לעצמו את הכח מנערותו. לכן וילכו שניהם יחדיו. ייפח"ח:

קפ"ה א"א אמר הה"ק הרבי מנאסמינץ וצללה'ת על הה"ק הרבי מקאצק וצללה'ת ווען ער האט זיך גישאקילט מיט דעם שטריימיל האט ער גישאקילט מיט אלע עונמות. ופ"א אמר בזה"ל דער קאצקער רבי האט מיט א פרעפיל גיקענט מתי' מתים זיין:

קפ"ה איש אחד ה' עסוק בתעניתים ולבש שק על בשרו. ובא להמניד הקדוש מקאזיניץ וצללה'ת. ופתח את המכבול העליון כרי שיראה המניד הק' זי"ע איך שהוא לובש שק והבין המניד הקדוש זי"ע כוונתו. ואמר לו נראה שהיצה"ד חטף אותו בשק:

קפ"ה הה"ק הר"ם מנאסמינץ וצל' בכל התחלת הקיץ אמר בעת העלי' שלו שעלה לתורה. בזה"ל אהובי יהודים. ווען דער ליבער זימער קימט או שטעלן זיך מיר האר אין נעגיל אויף. עס געןן שפאצירן

מה רק יבא הדבר בפני הרבנים הלזוכים שיח' וכזאת עשיתי פה בראותי כי יוכל לצמוח מחלוקה גדולה עבור שמש. אמרתי להם לאנשי עירי שיח' בפה מלא אני מכבד רצוני נגד רצונכם כי ברכת השל' וטובה ודברים טובים הנצמחים מהם ראוי ונכון לבטל כל איש רצונו וחפצו ולא לעמוד על דעתו הנם שדומה בעיניו שכוונתו לטובה כי הנם שמחויבים להרחיק מן השקר הלא מצינו בתורה' כמה דברים ששני מפני השום. לכן ירד נפשי. הנה ירד נפשי החריף החסיד מו"ה שמואל זאב גר"ז גוסס למקום כת"ה ובקשתי ממנו. שבאם כת"ה ואנשי קהלתכם שיח' ירצו שיכנסו א"ע בזה או עם רב אחד המטין לעירכם שימלא רצונכם הטוב. ומכת"ה אבקש ג"כ שימחול להתאמץ בזה שיוגמר הדבר במהרה על צד השל' כי מאוד קשה אנדית הוסן במחלוקה כי גורם ביטול תורה ותפלה לזאת וריון מקרימין לטוב. ואם ה' ביכולתי לכתוב אל אנשי הקהלה ולבקשם על כל הנ"ל לא מנעתי א"ע. אמנם לאשר שאין באפשרי לזאת ימחול כת"ה לדבר על רבם לטוב. דברי אוהבו הנאמן. יחיאל מאיר ליפשיץ: קפ"ה העולם אומרים על הה"ק הרבי מנאסמינץ וצללה'ת. ששמו גימטר יוד ה' הולמנו ונאה לו כי באמת ה' גימטר' וצער של ישראל נגע עד לבו עכ"ז ידענו מעשיות הרבה שהי' מקפיד מאוד. והי' בהקפדה ע' כי שלא הי' לו דרך ארץ. ואוי לו ומי שחל עליו הקפדתו כי נחלתן נחלי אש. פ"א נבנו הבחורים מהאנימאכמץ שהי' בכיתו וגודע לו הדבר. והקפיד מאוד עליהם ואמר להם כמנהגנו הכל במתן בזה"ל לא טוב אתם עושים.

שיח שרפי קודש

והיבה שיצאה בנעימות מפיו הקדוש יצאה נשמתו. ודרשות כאלה ה' שכיח תמיד בכל עת ששמע דבר רע ומנוגה בעיר :

קפט) פ"א באמצע שבוע צוה להשמש לאסוף הקהל לאמר תהלים ולהדריק נרות. ושום אחד לא ידע מה קרה רע ח"ו. ולאחר איזה ימים נפל שריפה בעיר ונשרף ביתו ועוד. ונתן אז שבח להש"ת שיצא הנזיר ע"ז והי' נראה שהי' לו איזה חלום רע ר"ל : הכח שהי' לו בעניני פרעעסין הוא אין לשער. ולכל מי שדרש עצתו צוה לומר תהלים. וקרה כמה פעמים שבאם הדרוש עצתו הי' חסיד. והתווכח עם הרבי שבלאו פקודתו נ"כ הוא אוסר תהלים וע"ז הי' בהקפדה. אם אחר סירב לו. ופ"א אמר הרבי וצלה"ה שאחר מאלף מהבע"ב שלא ישמור פקודתו. וא' טא"ף מהחסידים שישמור כתקנה פקודתו :

קצ) פ"א צוה לשני אנשים שיקבצו כך הנון מהננידים שהיו אז בנאסטיגין ונגיד א' מווארשא רצה ליתן להם נדבה קטנה. וחרה להם הדבר וסיפרו זאת בפני הנה"ק וצלה"ה. ואמר להם בזה"ל כתיב לא תשנא את אחיך בלבבך. אם יש לך לב טוב. יש לך לעצמך. ואיננו רשאי לשנא בזה לאחרים. ע"כ :

קצא) סיפר המוצ' ר' שמואל זאב ז"ל מנאסטיגין שהה"ק וצלה"ה סיפר לו. (כי הוא הי' מקורב מאוד אליו) שפ"א הי' עד חתונה א' בפרשיסחא וגם הה"ק הר"ר הענוך וצלה"ה מאלכסנדרער נ"כ הי' שם

שפאצירין גערים. בחורים. ואמר להם מוסר. ותיקן להם חברות שיבלו ימי השבת בתורה ומוסר. ע"כ. את ענוות כ"ק וצלה"ה הי' עד אין לשער. ידוע שהזכיר א"ע בשמו ושם אצו ושם בניו אצל כל חתן ביום חופתו. והוא ביום חופתו כאשר נשא זיווג שני. צוה אחרים להזכיר את עצמם לפניו. כי חתן יוכל לפעול מאוד בתפלתו :

קפת) איש אחד קבל לפניו שיש לו מיחוש על העינים עם בלענדט עם פאר דיא אויגין. וצוה אותו מאוד בפת שחרית ועשה כן וגרפא. לחולים רבים ולכל אנשים הזהיר בפת שחרית ואמר. עד כי הוא עינה עצמו. בעת שהי' אברך בעת שחרית שלו. לכן רוצה לתקן זאת עתה. פ"א נודע לו שבבע"ב וגם גערים קורין בהביכליך הרומאנים בש"ק. בעת עולתו לתורה בהע"ל שלו. הכה על השלחן. ואמר בנעימות ובסתות וביראה ובקדושה גדולה איך בעהמ איבער דיא הייליגע תורה. המלות האלה חזר ושנה. והי' נמשך עד לערך חצי שעה על המלות האלה. עוד הפעם. ועוד. והשומעים קול הדברים האלה יצאו כמעט נשמתן שלא היו יורעים על מה תסובב הדברים האלה, ואמר. שמעתי שיש בפה אנשים בע"ב שקוראים בשירי ומעשיות ענבים ר"ל. הבוי"ת נתן לנו הש"ק. אוצר סגולה. מטמון יקר שאין כמותו נמצא בכל האומות. ולמה נבלה בעת היקר הזאת בדברי הכל. מוטב לומר אז תהלים וללמוד בקב הישר וכדומה. ואבטית לכם שיהי' לכם פרנסה בריות והצלחה גדולה. הדרשה הזו הי' נמשך שעות ועל כל תיבה

טאבאק. זבאמצע הדרך אחזה להרבנית חולי בולמוס ר"י. והפיש הה"ק זצ"ל באמתחתו איזה אוכל להחיות נפשה. כי ה' מנהגו ליקח עמו על הדרך פת בסלו אך בפעם הזה שכח ליקח עמו. ולא ה' זו עצה והבולמוס נברה עלי. אולם נפלאות בפרשת דרכים ה' נראה יהודי מרחוק וקרא אחריו וה' לו פרישע בייניג ובעת שה' בדיחא דעת' בפורים עמד הרבי זצ"ל. ושאל בזה"ל אהובי יהודים. אצרו לי מי ה' יכול להיות האיש הזה. ובאיזה אופן ה' יכול לבא כאן יהודי עם פרישע בייניג ומלשונו ה' נראה שה' ברור אצלו שה' אלוה הנביא זכור לטוב והכל יודעים מהמעשה זו: קצנ) גם פ"א לא ה' לו אורח בהסוכה וציער עצמו מאוד. ושלח את המשמש. והביא לו בטורח גדול אורח אחד. אחר האכילה הציע הה"ק בעבורו מקום לישיב בהסוכה, והה"ק זצ"ל לא ה' או בקו הבריאה ע"כ לא ה' ישן בהסוכה. ובבוקר השכם הלך להסוכה והנה האורח איננו וחקרו ודרשו אחריו ואין קול ועונה. גם זאת ה' ברור לו שה' אר"י:

קצד) כתב הר"ש ג"י מקראדאוי, שא"א שליט"א. ה' עם הה"ק מנאסטינין זצ"ל להבריק בחיים במשעכינזב בש"ק. ביום אחר הסעודה ביקש הה"ק ר' יעקיל זצלה"ה בנו של הה"ק ממשעכינזב את הה"ק מנאסטינין על יין לשתות עמו. וה' מסרב בדבר. אך הה"ק ר' יעקיל זצ"ל הפציר, ואמר א"א שליט"א להה"ק מנאסטינין אם מפציר בו כ"כ. ימלא משאלתו. ועמד הה"ק מנאסטינין זצ"ל בהקפדה ואמר לא"א שליט"א מה יהי' אם הרב ר' יעקיל יבקש אותי שלא להניח הפליין אם

אהי

שם ולנו באכסניא אחת. וישנו נ"כ במטה אחת. והנה בלילה על החתונה הה"ק מאלכסנדר זצלה"ה ה' אומר ברחנות כאחד הברדנים כידוע. והרבי זצ"ל מנאסטינין לא ה' מכיר עוד את הרבי מאיכסאנדר היטב ולא ה' עוד חשוב כ"כ בעיניו. אולם בלילה השכים הרבי ר' הענק זצלה"ה מאלכסנדר בחישובו שחבירו ישן היטב ורחץ ואמר תהלים בחדר השני וסיפר הרבי זצ"ל מנאסטינין בזה"ל שכל פסוק ופסוק שה' שומע מהה"ק מאלכסאנדר ה' משליכו מהמטה ורעדו כל עצמותיו אך עשה עצמו כישן. והשנית היטב על הנהגתו ובבוקר השכים הרבי מנאסטינין זצ"ל ועשה עצמו כאילו לא ידע. ובלילה על השבע ברכות חזר עוד הפעם הרבי מאלכסנדר זצ"ל לברך כולם בבדחנותו, וסיפר מעשה מהאשה חנה"ל היא ננכ"ט כך היתה נקראת. וכיום נפלו והתגלגלו על הארץ מרוב צחוק. אך הרבי מנאסטינין זצ"ל ה' גבוך ברעיונו אם הוא האיש בעצמו שישן עמו במטה. או לא. כי לא הבין את שינוי הנהגתו (לא שה' מסופק אם זה הוא האיש עצמו אך שלא הבין מנהגו) של הה"ק מאלכסאנדר זצ"ל והביט בפניו, ונתן עליו עינו הה"ק מאלכסאנדר זצ"ל. ויצא הרבי מנאסטינין זצ"ל כמעט בשמתו מפור. כי רעדו כל עצמותיו. ע"כ:

קצב) מקודם שה' רב במנאסטינין ה' סותר (כך סיפר בעצמו כ"פ שה' בדיחי דעת' דהיינו בפורים וכיוצא) וה' לו חנות טאבאמשנע. ובעיר הסמוכה קראשנעוויץ ה' סקלאר גדול של טאבאק ושם קנה הטאבאק. פ"א בסע עם הרבנית לקראשנעוויץ לקנות

שיח שרפי קורש

הקרוש מקאזניץ זי"ע על יוה"כ ולקח אותה עמו לקאזניץ. ונתן פתקא בעבורה. וצוה המניד הקרוש זי"ע לקרותה אליו. ואמר לה. אשה נערה רוצה להיות לה בנים. ושאל אם היא יכולה להתפלל. והשיב אביה הן. וצוה המניד הקרוש זי"ע. שבליד יוה"כ. בעת אמירתו הפסוק כי ביום הזה יכפר עליכם. לפני ר' תטהר'ר' תטהר אונה לשמוע מסנו היטב הפסוק, וכן עשתה והוטב לה. ע"כ:

קצו) הה"ק וכו' הר"ד יצחק וצ"ל מווארקא שנמצא יחד הה"ק וכו' ב'טח"י לעלעוויר לבקש להם רבי, ובדרך נסיעתם למשערנאביל, ביקרו את הה"ק הר"ד ישע"י וצ"ל מפרעדבורג. ושאל להם היכן הם נוסעים. וסיפרו לו למשערנאביל לבקש להם רבי, והשיב להם. דבר זה דומה להמשה של ר' אייזיק ר' יעקיל'ס מקראקע. שבביתו חלם לו. אשר יבשר אחרת תחת המעברה (כריק) ימצא אוצר, ושם נתוודע לו כי בביתו נמצא האוצר (והמשה שה' כך ה' שר' אייזיק ר' יעקיל'ס חלם לו. כי בעיר פלוגית תחת העברה מונח אוצר, וזה השניח ע"י. כי חשב תחלומות שוא ידברו. אך מחמת שחלם לו כמה לילות רצופין בלי הרף, לכן נסע למה לחפש את האוצר תחת המעברה, וביקש ולא מצא. והלך נבוכ ברעיוניו אנה ואנה ואמר אל לבו. הלא דבר הוא שחלם לו כמה פעמים ובין כך עבר שם איש אחר על המעברה. וראה אותו נבוכ ושאל לו. מה זה. וסיפר לו את החלום ואמר לו חבירו. שלא הכיר אותו מעולם, אתה משניה על החלום. והנה גם אני בחלומי. שחלם לי איהו פעמים. שבבית ר' אייזיק

אחי' מוכרח לשמוע לו כן אינו מוכרח לשמוע אותו בזה. אני יודע בעצמי ומרגיש שהנני צריך עתה רישן, ויש לי מ"ע ושמרתם לנפשותיכם. וכשם שאני שומע לו לבטל מצות תפילין. כך לא אשמע אותו לבטל מ"ע זו. וביקש א"א שליט"א להח"ק ר"י שלא יבקשו עוד שרואה שעל חנם מפצירו. והח"ק מנאסטיגן וצ"ל לא ישמע אותו. והלכו שאר אנשים ההולכים עמם לשחות עם הה"ק הר"י וצ"ל יין, מ"א ה' א"א שליט"א בנאסטיגן וסיפרו ממשעבינאו והזכירו א"א שליט"א את המעשה הגל'. וה' לו שמחה גדולה שה' או תקף ברעתו ולא הניח עצמו לעבור מן הדרך שלו. והוכרח א"א שליט"א להזכירו באיזה מקום ה' בהבית אצל שענקריע בהכותל. ומי ה' העומדים שם וחזר על הדברים שאמר אז שם"ע של ושמרתם הוא כמו מ"ע דתפילין:

מצה) הה"ק הר"י אלעזר וצ"ל מפולטימ' בהספידו ע"י הגה"ק ממשעבינאו וצ"ל. אמר בזה"ל. זה עשרים שנה כאשר הייתי בקאצק. ועמדתי אני על ספתן פתח הבית מצד אחד. והרבי מקאצק וצ"ל מצד השני. ודברנו מהנה"ק ממשעבינאו איך שבאנו לדבר מסנו אינו וכו'. רק זאת בזכרוני שאמר בזה"ל הלוואי שהי' לנו שני צדיקים כהצדיק ממשעבינאו. והנה מי שהי' מכיר את הרבי מקאצק זי"ע ידע שלא דיבר דבר כזה כמנוח. ע"כ נוכל לדעת מזה את גודל קרובות הצדיק ממשעבינאו זי"ע:

קצו) אשה אחת ה' לה בנים אחר התוגה איהו

שנים, וגם לא היתה יכולה לטהר עצמה ואביה ה' נוסע להמניד

וצללה כך קשה יב קושיות עד
הה"ק הר"ר מאטילי וצללה"ה אני
אתרין אותם. אעפ"כ לא חזרו עוד
למשערנאביל ונשארו בפרשים.אז איזה
זמן עד שקברו עליהם את הה"ק
הר"ר בונם וצללה"ה דרבי, כי
ברוה"ק בלבד שהראה להם לתרין
יב קושיות. עוד לא סמכו עצמם
ע"ז, ושהו שם זמן עד שנקבע בלבם
שזהו הרבי שלהם, ע"כ:

קצת) שני מעשיות סיפר הה"ק
מסאכטשוב וצללה"ה.
שפ"א אחת ה' מרגיש הבעש"ט הק'
זי"ע שחפר לו שימוש ת"ח. ונסע
להתבואות שור, ובא התבואות
שור לבית המדרש. וה' לו
לילקע לעשן מיטין. ולא ה' לו
זאפאלקע להבעיר. והדליק לו
הבעש"ט הק' זי"ע. ונסע אח"כ לביתו
באומרו שכבר שימש ת"ח. עוד
סיפר שהה"ק הר"ר אלעזר
טארניגראדער היו נוסע להה"ק
הרבי מוולבין זי"ע. וכאשר בא
אצלו ה' הה"ק הרבי מוולבין
וצללה"ה שממש אותו, ונתן לו
קאפע ואח"כ כאשר כבר שתה ה'
הרבי זי"ע נושא הכלי בחזרה. ושאל
אותו למה נושא הכלי בחזרה והשיב
לו הרבי מוולבין הקרוש זי"ע. כי
הוצאת כף ומחתה ה' נ"כ עבודה.
ע"כ:

קצת) הרב ר' דוד ווישנאדער
פעם אחת שמע מהרבי
מסאכטשוב וצללה"ה דברים שאינם
מובנים ושאל להרבי פירושם, והשיב
לו הרבי. כי הרבי מקאצק זי"ע
קודם המלקותו דיבר כמה פעמים
דברים שאין להם פירוש. ויצא
הווישנאדער רב בבכ"י:

(ר' בנימין פרידמאן בעת שכן
לגות לילה אצל הרבי
מסאכטשוב זי"ע. והרבי ישן
וכשהקי

ר' יעקיליס מקראקא נמצא תחת
התנור אוצר גדול. האם אשנית ע"ז
מאומה. האסע לשם לבקש את
אייזיק ר' יעקיליס. נחש תחת
התנור. הלא שמות הוא. ויהי כי
שמע ר' אייזיק ר"י בן תיכף נסע
לביתו וחפץ תחת התנור ומצא את
האוצר. ויש ביהכ"נ בקראקע
שנקראת על שמו) בן אתם תבקשו
לכם רבי בריחוק מקום. ושם תתורע
לכם. כי כביתכם יש לכם רבי הוא
יש לפניכם הגה"ק הר"ר בונם וצל'
מפרשיסתא, והם לא שמו לבם
לדבריו. ונסעו דרכם למשערנאביל,
ושאל להם הה"ק ממשערנאביל זי"ע
מהיכן אתם. והשיבו מפולין. ושאל
להם אם לא ה' מכירים את הה"ק
הר"ר דוד לעליווער זי"ע והשיב
הה"ק הרי"צ זי"ע. על חבירו הה"ק
הר"ר משה'לי וצל' שזה הוא בנו.
וסיפר להם שאביו בא יבא אליו
תמיד וזומד עמו, וזה שלשים יום
שלא בא אליו. וה' שרוי בצער,
כי חשב אליו נפל ממדרגות חלילה.
ואח"כ בא אליו אביו וניתח אותו
שלא יירא. כי מניעת ביאתו אליו
ה' על כי הה"ק הר"ר דוד
לעליווער בא אל השמים. ע"כ
הבריו בשמים שלא יצא שום צדיק
מטחיצתו רק יבואו לשמוע את דרשת
הה"ק הר"ר דוד זי"ע שידרוש
שלשים יום ע"כ לא ה' יכול לבוא
אליו. כן סיפר להם הה"ק
ממשערנאביל וצל'. וה' שם איזה
ימים ולא קבלו אותו דרבי. כי ה'
קשה להה"ק הר"ר יצחק וצל' יב
קושיות על הה"ק הר"ר מאטילי
ממשערנאביל וצללה"ה זי"ע וזא
נילה אותם לשום אדם. אפילו
להה"ק הר"ר משה'לי וצללה"ה
חבירו. ונמנו משה'לי מפרשיסתא.
ובכואם אמר להה"ק הר"י מווארקע

זצ"ל. יצא הרב מווישנראד מחדר הרבי זצ"ל ובכה, וסיפר שהרבי זצ"ל אמר לו הפ' את מספר ימיו אמלא וידוע הבעל המורים ואמר לו הרבי זי"ע, שאם רק מקצת בשנת ע"ב. ג"כ הוא מקוים הפסוק הלו וע"כ בכה כידוע שהרבי זצ"ל בחשון שנת תר"ע הי' הרבי זצ"ל שנים ונפטר בש"ט ובכבוד גדול ביום א' כי תשא דהאי שתא י"א באדר ראשון ונקבר למחרתו ביום ב' וגדולי הרבנים וצדיקים הרבה כמעט מכל ערי פולין באו אליו לעשות לו הכבוד האחרון:

(ד) פ"א גינת הח"ק מסאכטשוב זצ"ל את הפראנצויס שניאוק מצוי שם. וסיפר בזה"ל ששם הי' גדולי ארץ, ורש"י ז"ל הי' שם בוורמס. ונכדי דוד אב"ד דווישנראד הי' שם בביהמ"ד של רש"י ז"ל ואם אני הייתי שם הי' לי התפעלות הנפש ע"כ. ובכה הרבי זצלה"ה הרבה באומרו זאת: גם סיפר אז מהמעשה שהי' עם אמו של רש"י הקדוש ז"ל בהיתה מעוברת עמו. שהלכה ברחוב במקום צר ודחוק. ונסע שם עגלה ונעשה לה גם שנדחק הכותל כגודל עיברה. עוד סיפר איך שזכה אביו של רש"י ז"ל לכן כזה. פי"א נסע על הספינה והי' לו אבן טוב ורצו העבדים לקנותה בעבור ע"ז שהם, והוא לא רצה למכור להם. וסיבב עצמו כך. עד שנפל האבן טוב לים, ובכוונה עשה שלא יכופו אותו למכור להם לע"ז. ועי"ז זכה לבן כזה. גם סיפר שאביו של באר מים חיים נסע מרחק רב ליתן הליצה לחליצתו ורצו לשלם לו בעבור זה והוא לא רצה ליקח. ע"כ זכה לבן כזה:

(ה) הח"ק מסאכטשוב זצלה"ה אמר בשם הח"ק מטשעכינאוו

וכשהקיץ משנתו שאל את ר' בנימין אם הי' מטשעכינאוו. והכיר את הרבי הק' מטשעכינאוו והשיב לו הן. ושאל אותו אם אינו יודע תורה סמנו. והשיב לו. שאמר כתיב נבי קרח אם כמות כל האדם ימותון אלה לא ד' שלחני וקשה מאוד. הלא אין דבר שעמד בפני התשובה ואם יעשו תשובה הוא נראה כשקין ח"ו וגם כל ישראל. ותי' כי הרמב"ם ז"ל אומר אם אדם יעשה תשובה יתהפך לאיש אחר. לכן ניתא כאן כתיב ימותון, אלה. אבל אם יעשו תשובה יתהפכו לאיש אחר. ויהי' אחרים. ושיבת הרבי זצ"ל את הרבי הקדוש מטשעכינאוו מאוד. ואמר שתארו כתואר מלאך ד' צבאות, ותי' נראה מדבריו בבירור שראה אותו אז:

(זא) עוד סיפר הח"ק מסאכטשעוו זצ"ל. שהרבי הקדוש מלובלין זי"ע נסע מהלך רב והוציא הוצאות רבות והשיג ירושה דבר פחותי ערך:

(רב) עוד סיפר. הנה הרבי ד' בער המניד הקדוש מטעורימש זצלה"ה הי' מננה הלומדים. ושאלו אחד, הלא גם הח"ק למדן הוא. והשיב. משל לאחד שהי' עשיר גדול ובעל הוצאה והי' גם אחר שלא הי' עשיר כראשון. אך לא את הבעל הוצאה וקניאו הכל את העשיר השני. כי העשיר הראשון. אם כי הי' עשיר גדול. אולם הלא בעל הוצאה הוא, ע"כ קניאו אותו בעבור עשירותו. כי למה לו עשירות. לכן גם אני. אם למדן אני הלא נחוקי לדעת הלכות. ודינים. ופ"ש לחשבון גמילות ידים. ובציעת הפת. ואיך כו', אולם הם מה להם הלמדנות: (ג) לפני איזה שבועות קודם שנפטר הח"ק מסאכטשוב

שיח שרפי קודש

לעשות סוכות אף שלא בזמנו הוא.
ורו"ק:

(ח) עוד בשמו הקדוש ז"ע. כתיב
הקהל אנשים ונשים וטף.
ומקשה הגמ' בשלמא אנשים באים
לדמוד. נשים לשמוע. וטף למה באו.
כדי ליתן שכר למביאיהם. ע"כ.
והקשה הגמ' חגיגה ד' ג' מה ס"ד
להקשות טף למה באו. אם אבותיהם
ואבותיהם עלו לרגל. הלא ע"כ
הוכרחו לקחת עמם הבנים הקטנים
וכן נוכל לעזוב אותם לבדם בביתם.
ואמר כי זה עצמו קו' הגמ' טף למה
באו הכוונת להקשות. למה הוצרך
התורה להזהיר התורים להביא עמם
טפם. הלא בע"כ בני ציווי התורה
יעשו זאת מעצמם לזה תירץ הגמ'
כדי ליתן שכר למביאיהם הכוונה
לזה צוותת התורה שהיה מצווים
ועושים כדי להרבות שכרם, כי גדול
המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ע"כ
ורפח"ח. כל הנ"ל כתב לי ש"ב הה"ג
וכו' מהר"ר צבי יחזקאל מ"ז שו"ת
האבר"ק פלונסק בשם הר"ש
מקלאווייטש ז"ל:

(ט) שמעתי שפ"א פנע צדיק
אחד בהה"ק הר"ר
דוד ז"ע מלעלוב בעת חזרתו
מהנסיעה מהה"ק הרבי מלובלין
וצללה"ה ושאל אותו מה ד"ת אמר
הרבי הק' ז"ע מלובלין והשיב לו
שאמר מה שהתורה קורא את המן.
על שם כי לא ידעו מה הוא, הנה
המן ה' דבר רוחני וכל שאכלו ה'י
נתעלה ביותר מירי יום ביום עד
שלמחרתו לא ה' מכיר את חבריו,
ושאל עליו סן הוא, כלומר מי הוא
זה כי לא הכירו כי נתעלה ביותר,
ואמר הה"ק הרבי מלובלין ז"ע
יש כאן אברך אחד אשר הולך
וחוזר בין האילנות, שאין שום אחד
מכירו, ולמחרתו ישאלו עליו מי
הוא

ממשעבינאנו וצללה"ה על קושיות תוס'
סנהדרין דף ל"ג במיהר את הממא
האיך נאמר מה שעשו עשוי ותי'
האדמו"ר ממשעבינאנו וצ"ל שהרין
הוא בתרומה נהורה אסור הנאה של
כילוי ובתרומה ממאה מותר הנאה
של כילוי. א"כ נחא במיהר את
הממא, באמת ממא הוא. ואעפ"כ
הנאה של כילוי אסור וע"ז ישנם
מביתו:

(י) פ"א סיפר הרבי מסאכטשוב
וצללה"ה שהסניר א"ע
על כל היום ולא קיבל החסידים.
וע"ז נמך הרבה וכתב חידושים איזה
בוינין ושאל אותו החסיד הר' בונם
הלא אומרין על הה"ק הר"ר מענדל'ר
מליבאוויטש שיש לו שמונים
אלף חסידים. וכתב תשובה בה'י
גדה בלילה של עיו"כ, ואמר לו הרבי
וצ"ל שהליבאוויטשער רבי
ספראוויטש העולם רק בשבת.
ושיבת אותו מאוד כנאונותו ובצדקתו.
ואעפ"כ סיפר כי חסיד אחד
מליבאוויטש בא אליו ואמר לו הרבי
וצ"ל פשעטיל. ואמר החסיד שדברים
כאלה עוד לא שמע. וסיים הרבי
וצללה"ה מי יימר עוד לפשעטליך של
החי' הרי"ם וצ"ל:

(יז) בשם הה"ק החידושי הרי"ם
וצללה"ה מגור, לתרץ
קושיות המור למה אין אנו עושין
סוכות בניסן שאז יצא ממצרים. ותי'
כי כתיב ז' ימים חשבו בסוכות
למען ידעו דורותיכם וכו'. וגראה
מה כי סוכה צריך דעת, לכן מנעה
תורתנו הקדושה אותנו מלעשות
בזמנו בניסן. כי כל השנה. מלאים
אנו בחמאים. ואין אדם הוטא א"כ
גכנס בו רוח שטות, ואין לנו דעת,
אך אחר יוה"כ שנתכפר עונותינו
וסוכות ראשון לחשבון עונות ויש לנו
הדעת. לכן צוה לנו התורה אז

שיח שרפי קודש

משום הכי אינו יוצא גם בפעם שנית, ודו"ק :

רי"ג שמעתי בשם הה"ק הר"ר **בונם** זצלה"ה אמר

ע"פ הנני מטמיר לכם לשם כו' תלקטו יום יום למען אנחנו (שמות טו) לשון הגבהה וא"ך וועל עם דער הייבין משון הרימו גם הי"ך בתורת, אם לא. בין שח"ו לא ילכו. תלקטו יום יום, אפרנס אתכם. והבן:

ירד) עו"ד שמעתי בשמו הק'. שצריך הארס לרמות ברעתו

תמיד. כאנו איש אחר עומד לננו וגרין בירו להתיי ראשו (כנגד היצחק אמר כן). ובאים שאין זה ברעתו הוא סימן שכבר התיי את ראשו. והבן:

רמז) עו"ד שמעתי בשמו הקדוש. שפ"א אמר לחסידים

שיסעו דרך **ווארשא** להביא לו חדשות מה נשמע שמה. ונסעו דרך **ווארשא**. וסיבבו שמה איזה ימים.

ולא שמעו שום חדשות ונסעו לפרשיסחא, ויהי כי באו לעגלונים ליסע. וט"ם נסעו. עורם בווארשא.

ישבו אצ"ם שני נושאי כתף (טרעניר) שה' מספרים זה עם זה שא"ו איש לרעתו לשון ומה תרונותיו בימים

האלה כדרכם. ואח"כ אמר א' לחבירו אספר לך מה שה' קשיא לי בעת

לומדי בפסוק אצל אברהם ואבימלך. ויכרתו שניהם ברית (בראשית כא כ"ו) תיבת "שניהם" הוא דמות כי

לא ה' שם רק אבימלך ואברהם. וה' צריך לכתוב ויכרתו ברית. השיבו השני תוכל להקשות קשיות.

אבל מה תרצת עי' זה. והשיבו שברעתו הפ' הוא כך. אשר אע"פ ה' רואה בנבואה אשר אנחנו ישראל

נח' מפורזים בגלות בין העמ'ם. ולסחור עמם. והן לשאר דברים אנו צריכים להם. וה' ירא אע"פ

שרא

הוא, והלכתי בעצמי לראות. מי הוא ההולך בין האילנות, וזה ה' הה"ק הר"ר **בונם** זצלה"ה מפרשיסחא:

רי) עו"ד שמעתי בשם הה"ק הר"ר **בונם** ז"ע שאמר עי'

הפסוק חצות לילה אקום להודות לך (תהלים קיט) להודות לך ה' מוכן תמיד אפילו בחצות לילה. כמו שאומרים העולם לשחות י"ש עם ידיד נאמן הנני מוכן אף בחצי הלילה:

ריא) כתב לי ש"ב הרה"ג מוהר"ר **צבי יחזקאל** שליט"א

האב"ד פלונסק. בשמו הקדוש. בתהלים (ק"ז ט"ג) מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ד'. היינו דכל

המזמור קאי על ד' שצריכים להודות חולת. יוצא מבהאים. מדבר. וים. וסיום מי חכם וישמר אלה. משון

ואביו שמר את הדבר. היינו שימתין ויצפה עד יעבור זעם. עי' זאל איבער ווארטין. ואז יתבונן שהכל ה'

למכותיו. וחסד ד'. והו' ויתבוננו חסדי ד'. (ע"כ מהרה"ג הג"ל):

ריב) מ"כ בכ"י ישן נושן. בשם הרב הק' הר"ר **בונם** זצלה"ה

מפרשיסחא, א' בגמ' ר"ה (דכ"ח ע"א) בשופר של עולה לא יתקע ואם תקע

לא יצא. כן מסיק הגמ'. והטעם אע"פ דע"פ ומכי מעל נפק לחולין.

אלא דאמת מעל לבתר דתקע. וכי תקע באיסורא תקע. וקשה יתקע

עוד פעם אחרת ויהי' יוצא משום דפעם א' הוי מועל ויוצא לחולין.

וגראה לתרין דק"ל קור ורית שאינם צריכים לא הוי מעילה, ולפי זה לא

נוכח לומר דתקע פעם שנית. ויוצא ידי תקיעה משום דפעם ראשון אם לא יצא ידי תקיעה. הוי קול פשוט

ללא צורך. וקול סתמא אינו מועל. וא"כ המעילה הוא בפעם שנית.

בפניהם ואמרה. בזה"ל היינא האבע איך אריין גיטאהן יונגע קעמיל מינעך. ואז ראו כמה גדולים דברי חכמים. וכל העובר על דברי חכמים כו'. והשנית בעת שהי' הה"ק אצל הסוחרים שנו בחו"ל. הי' להסוחר שלו בן אחד שהי' מופלג בחכמה. והי' חושק הה"ק להביא אותו תחת כנפי השכינה. לחכמה עליונה. ראשית חכמה יראת ד'. וביקש אופנים להמשיך אותו אליו ולא עלתה בידו. והתיישב הה"ק זי"ע. שילך עם בן הסוחר תמיד באשר הוא ילך ויתחבר עמו. ומתוך כך אולי יוכל להמשיכו אליו. ופ"א הלך בן הסוחר לשחוק בקארטין והקך עמו הה"ק וצללה"ה והתחיל גם הה"ק לשחוק עמהם. וכך סיפר הה"ק זי"ע. וכך אמר בעת הסיפור המעשה הנ"ל. סהרי במרוטים שלא ידעתי שום רמז משחוק הזה. אך הי' לי הצלחה חוץ לדרך הטבע. וגם לא ידעתי שום רמז אם זכיתי בגורלי. אך ראיתי ששום אדם לא קיבל הטעות המונה בערבון. אז ידעתי כי שייך לי הטעות וקבלתי הטעות. וכן הי' פעם אחר פעם שנצחתי שלא כדרך הטבע. ויהי כי ראה בן הסוחר את הצלחתי וסבר שיש לי בזה איזה חכמה איך להצליח. וביקש ממני להודיע לו החכמה הזו. כי הצחוק הזה הי' טוב לבן הסוחר מכל מו"מ שבעולם. עד שרחה אורו הה"ק זי"ע מזמן לזמן. עד שחשקה גפשו ביותר לידע סוד ההצלחה. ואז הלך עמו הה"ק מחוץ לעיר לפייל עמו במקום שדות ובקעות במקום שאין שם אנשים. ובן הסוחר סבר שילך עמו להודיע לו הסוד הנ"ל. וחושק גפשו מאוד לידע דבר זה. ואז צעק הה"ק זי"ע לבן הסוחר. את הפסוק הזה שאז מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. ונבהל בן הסוחר מחמת יראה ופחד

שלא יסמרו ממעשיהם על זה כרת עמו הכרית להיות דייקא שניהם ולא אחדות ביניהם שלעולם לא יהי' להם התחברות דמות להם במעשיהם ח"ו. ויהי' הפי' ויכרתו ברית להיות שניהם ולא אחד. וחזרו להה"ק הר"ר בונם זי"ע. ושאל אותם אם הביא איזה חרשות. ואמרו שלא שמעו כלום חרשות. ובעת שהי' רוצים לילך מהה"ק זי"ע סיפרו לו התורה מהנושא כתף הנ"ל. ואמר הה"ק הנ"ל זי"ע שעל זה שלח להם לווארשא לשמוע התורה הזו ואמר הה"ק הר"ר זי"ע לאו דוקא אם יושב בין העכו"ם צריך להיות שנים ולא אחד עמהם. אלא אפילו אם יושב עם אינשי דלא מעלי מחמת ההכרח מו"מ. וכדומה צריך להיות עמו כמו שנים ולא אחדות ביניהם. והבן שהוא לימוד גדול:

רטו) עוד שמעתי שהה"ק הר"ר בונם וצללה"ה הי' מתפאר בעצמו ששלשה דברים עליו לו עצהו"ט והצריח תיכף ומיד. ושנים המה בזכרוני. א' שהי' לו מעשה. בעת שנסע עם הדיימשיין ושמו קאווע עם חלב והרה"ק שתי קאווע שחורה בלי חלב והי' הדיימשיין שואלין אותו למה אינו שותה קאווע לכן עם חלב. והשיב להם מחמת חשש חלב פסא כרינא דנמ'. ושחקו עליו ואמרו כי ערלית היא שקבלנו ממנה הקאווי יש זה בעדרה חמשה עשר פרות כשירות והאיך אנו נחוש יחשש רחוק כזה. והה"ק זי"ע התפלל שהשי"ת יענהו מן השמים שיוכל להוכיחם על פניהם תיכף ומיד. ובתוך כך בא הערלית והיא לשאול להדיימשיין. אם היום הי' קאווע טובה מאוד. והשיבו לה הן. ויהי כהשמע הה"ק את דברי'. שאלה מה היום מיומים להיות הקאווי טובה מאוד. וענתה

שיח שרפי קודש

תראה שעודנה מצותיך לא שכחתי והנני נכונים לעשות רצונך בעולם, ע"כ:

רכא) עה"פ לעושה השמים בתבונה. אמר בזה"ל מיט וואס דען מאכט מען דעם הימלעל מיט א נאדיל, אלא הפי' השי"ת עושה השמים להבין מהם נדרות הבורא ית"ש. ע"ד שאו מרום עיניכם והבן:

רכב) עוד בשם הנ"ל. ובקשתם משם את ד' א' (דברים ד). משם, הפי', מן הלב שלך בעצמך תוכל לבקש את ד' א' והבן:

רכג) עוד בשם הנ"ל. ואהבת את ד' בכל לבבך וכו'.

הנה זה השון של תיבת ק"ש כל אורא אוטר לבבך נפשך מאורך, על חבירו וחזר אח"כ הפסוק שאל תחשוב שעיקר הדברים על חבירך, רק והיו הדברים האלה בעצמך על לבבך. ואמר מן הלב עד הפה המה רחוקים כמו מן השמים עד לארץ והבן (ע"כ מהרה"ג הנ"ל):

רכד) עוד שמעתי בשם הה"ק הר"ר בונם ז"ע. לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. ואמר הפי' כי האותיות אשר אחרי אותיות לב"ה, הוא, נם, והוא נגד גאון כידוע. ואחרי אותיות, עין"ה הוא, כספ"ה ואמרה לנו התורה להזהר מנאות ותאות סמון שהוא שורש הכל. והבן:

רכה) עוד בשם הקדוש. את ה"א תירא לרבות ת"ח. פי' התלמיד חכמים מרבים את יראת ה' והבן. בעת שהי' הה"ק הנ"ל בעיר דאנציג ושאלו אותו הראשון שאיש כזה ת"ח גדול ויודע ספרים הרבה יהי' ע"ד צריך לעשות הוצאות לצדיקים. מן הספרים בעצמו רואה כל חכמה ומוסר. והשיב להם תורצים ולא נתקבו אצלם. אך פ"א בקשונה טמנו שילך עמהם. לטיאמער. והשמים עצמו

ופתר. ואז הודיע לו הה"ק ז"ע אשר באמת אין לו שום ידיעה מהצחוק הזה רק הצליח שלא כדרך הטבע והי' זה סיבה מן השמים כדי להביא אותו להתחלף כנפי השכינה. וכל דברי צחוק אין בהם שום חכמה. רק הבל הבלים. וריבר על רבו דברים היוצאים מן הלב כו'. עד שהחזירו בתשובה. ונעשה, בער תשובה גמור. ע"כ:

ריז) עוד שמעתי בשמו הק' ז"ע עה"פ התלצו מאתכם. אנשים לצבא. (במדבר לא) הפי' הוא אם התלצו מאתכם הנגיעות עצמיכם דהיינו הגשמיים אז תהי' אנשים לצבא. והבן:

ריח) עוד שמעתי בשמו הק' ז"ע. על מחזיל גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, מן אהע"ה שרץ לקראת המלאכים, אף שהי' ד' נצב עליו, והקשו מהיכן הי' אברהם אבינו ע"ה בעצמו יודע זה. ואמר שרשי' ז"ל פי' בפי' וירא. מהו וירא וירא שני פעמים הראשון לשון ראי' והשני לשון הבנה וזהו שאהע"ה הבין דבר זה בדעתו שגדולה הכנסת אורחים כו'. ומחמת שדבר זה נפל אז בדעתו. בוודאי כן צריך להיות, משום זה וירץ לקראתם. והבן:

ריט) כתב לי ש"ב מהרה"ג הר"ג שליט"א האבד"ק

קאליכעל, בשם הה"ק הר"ר בונם מפרשיסחא ז"ע. עה"פ כצאן אשר אין להם רועה (כמד' כו) שהתפלל שהרועה יהי' תמיד אחר מהעם ונתעלה כשיהי' רועה והבן. כן אמר מן הה"ק הרה"ה מאלכסאנדר ז"ע בשמו הק':

רכ) עוד כתב לי בשמו הקדוש. עה"פ תעיתי כשה אובד כו' (תהלים קיט) אע"פ שתעיתי כשה אובד בקש עבדך. היינו אם תבקשני

כה 49

שיח שרפי קודש

מה שבעצמי שמעתי מפי חסידים ואנשי אמונים. והמה דברים יקרים ונפלאים מאוד מהרה"ק וכו' הר"ר **בונם** מפרשימחא וצוקלה"ה זי"ע ועכ"א:

רכמ) **שמעתי** בשם הרה"ק וכו' הר"ר **בונם מפרשימחא זי"ע**

אם אדם הוא איש טוב רב, בלויים גיט. הוא נואף. בלויים פרום הוא גנב. בלויים קלוג, הוא אפיקורס. רק אם יש בו השלשה מדות הנ"ל ביהר אז יכול להיות עובד ד' בשלימות ואמר דבר זה מפורש בפסוק. (איכה ג') טוב ויחיל ורומם לתשועת ד'. טוב, הוא איש טוב א נוטער מענש, זיחיל. הוא אפרומער, כי יחיל הוא לשון מורא. ורומם, אין א קלוגער. כי סייג לחכמה שתיקה. (אבות פ"ג) ואם יש בו כל הנ' מדות הנ"ל ביהר הוא לתשועת ד', והבן:

רל) **שמעתי** שפ"א ה' הרה"ק וכו' הר"ר **בונם** זי"ע בוכה מאוד ואז ה' בתוך הקודש פנימה הרה"ק וכו' הר"ר **חנוך העניך מאלעקסאנדער**. זי"ע וקרא אותו אצלו בשמו כי ה' תלמידו ורך בשנים. ואמר לו הר"ר בונם ידעת מפני מה אני בוכה. בא ואספר לך מעשה. בעת שהייתי אצל הרה"ק וכו' בעל דגל מחנה אפרים (הוא ר"ר אפרים מסדיקוב. נכד רבינו הבעש"ט וצלחה זי"ע) אמר לי שאין חכמים בעולם רק אני. ועוד יש איש אחד הרר בכפר פלוני. ובוז הרגע האיש מכפר פלוני יצא מן הד"ת ר"ל ומשום זה אני בוכה. וחקר הסיבה איך שבא לירי כפירה ר"ל. ונתודע המעשה שהי', כך הי', שפעם אחת עבר איש הנ"ל בכפר לפני השרים או"ה עכו"ם שעיינו בכפרי חיצונים ואפיקורסת ופעמים יש בשם דברים קשים ההבנה וחשבונות הקשים כפי דרכם הט"ו ועיינו בהם. ויהי

עצמו מהם. ויהי כשבאו הדייטשין לביתו וסיפרו לפניו איך שהי' בהמעאמער הרבה דברים נפלאים אשר עוד עיניהם לא ראתה. השיב להם הרה"ק זי"ע כי נם הוא יודע כל הדברים הנפלאים שהי' שמה, ושאלו אותו מהיכן יודע. כי לא הי' בהמעאמער. השיבם שראה את המאבעלי טצויר כל דבר הנעשה שמה. וכל דבר נפלא וצייר להם כל דבר ודבר כמו שהי' בעצמו שמה. והשיבו הדייטשין שאין דמיון למי שראה רק דבר טצויר. למי שרואה בעין ממש. ואז השיב להם הרה"ק איך אתם מודים בעצמם שאין דומה לרואה הצדיק בעצמו. לרואה מתוד הספרים. והבן:

יכו) **עוד** שמעתי בשמו קדוש זי"ע עה"פ אם יש חמשים צדיקים בתוך העיר (בראשית יח) הפ' אם יש חמשים צדיקים העוסקים לטובת העיר לרחמם ולהדריכם. ונשאת לכל המקום בעבורם. כמו שאמר אאע"ה ואנכי עפר ואפר הפ' שאני עפר ואפר ויש לי רחמנות עליהם. מכש"כ ממה"ם הקב"ה בעל הרחמים ירחם עליהם. והבן:

רכז) **עוד** שמעתי. שפ"א שאר הרה"ק הר"ר **בונם** זי"ע. להה"ק הר"ר **ברוך** זצללה"ה **מסטימשיין** אם יש לו אכסניא טובה כפרשימחא. והשיב לו דער וואס פאר נעמט נישט קיין ארט דער האט שטענדיג א ארט. בכל מקום, והבן: **אז"ה**. מכאן והלאה כתבתי

שיח ערפי קודש

רל"ד) עושים בשמו הק' על הנס' גיפין (רף ג'ש) מעשה בר"י בן הנניא שהלך לדרך גדול של רומי אמרו לו תינוק אחד יש בבית האסורים יפה עינים כו' הלך ועמד על פתח בית האסורים. ואמר מי נתן למשימה יעקב וישראל לבוונים. נענה אותו תינוק הלא ד' זו חסאנו לו ולא אבו בדרכיו הלך וגו' אמר מובטח אני וכו' עד שפראו ברמים רבים וכו'. ואמר מה חריפות ראה מהתינוק שהוא הזכיר אותו רישא דקרא והתינוק השיבו סיפא דקרא הלא ד' כו' עד שפראו ברמים הרבה. אך אמר הרה"קובו. כי עיקר החטא ה' אז בימי החרבן הבית שכל או"א אחז א"ע בסדרנות חבירו. כי חייב כל או"א להתנהג בסדרה לפי מדרגתו דהיינו אם הוא עני וכן תורה ואין ביכולתו לעסוק בצדקה ובנמ"ח צדק לעסוק בתורה ועבודה כפי כחו. ואם הוא איש עשיר צריך להיות עיקר עבודתו בצדקה ובנמ"ח להציל את עני מיד עושקו ודוחקו. ואף שאין יכול כ"כ לעסוק הרבה בתורה. חשוב הוא לפני השי"ת מאוד כי עשה מה שמוטל עליו וא' המרבה לבו ו' הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים. ואם בא איש אחד לפני ת"ח וצדיק ויספר לו מעמדו ומצבו ואין יכול לעזור לו בכסונו כי איש עני הוא. מחויב להתפלל בעדו שיצילוהו ד' מכך צש"ת ח"ו. ובזמני החורבן נתקלקלו המדרגות וכאז"ל אחז בדרגת חבירו. ולא כפי מדרגות השי"ת לו. דהיינו אם אחד יכול להושיע לחבירו בממונו.

בי

כי עבר לפניו האיש הגל דרך שם שחקו השרים הגל ממנו כדרך העבדים ששוחקים על היהודים. ומחמת שהוא ה' חכם גדול ובקי בחכמות. ענה לבו אליהם. והראה להם איך שאין להם ידיעה אף בספריהם. ואיך שהוא יודע יותר ויותר מהם. ואז היו השרים הגל נתנו עיניהם בו ונהגו ממנו שראו שהוא חכם גדול. ומשכו אותו אליהם מעט מעט. והוא נמשך אחריהם בכל פעם יותר ויותר עד שבא לידי כפירה ר"ל. ע"כ. ואתה בין תבין מהמעשה הגל כמה גדול כח היצו"ד עד שהיום אומר לו עשה כך וכו' והשי"ת ישמרנו ויצילנו מהם ומהמונס. ומספריהם והבליהם. רק לעסוק בתה"ק אנחנו וזרעינו וזרע זרעינו מעתה וע"ע:

רל"א) עוד שמעתי בשמו הק'. שאמר תורה ד' תמימה (תהלים י"ט) פי' שתורת ד' הוא בשלימות ששום אדם עוד לא התחיל בהתורה כלום. ועוד הוא בשלימות. והבן. (ועי' מאור עינים פ' חקת):

רל"ב) עוד שמעתי בשמו. שאמר בזה"ל. נעלד פאר לארען איז נאהר נישט פאר לארין. קראש פאר לארין איז אלעם פאר לארין, והבן:

רל"ג) עוד שמעתי בשמו. שאמר שכל או"א צריך להיות לו עני קעשינעם. להשתמש בו בעת צרכו בקעשינע אחד בשבילי נברא העולם. (מנהדרין דל"ו. תדא"ר פכ"ה) ובתקעשינע השני אנכי עפר ואפר. (פ' וירא) * והבן:

*) הג"ה חסר המיוס מלל שהרבה שועין ומשתמטין בהיפך ממה שצריכים להשתמש. והבן. ואני שמעתי זה המאמר כמדומה בשם ה"ק בר"י דוד מלעזוב וזלזזים:

והשפע יוצאים תמיד ממקור העליון עבור כל אורא, אך האיש שאינו טוב לפני השייט, השפע וברכות שיצאו עבורו ילכו לסקס אחר, לאיש אחר, לכן אמר השייט ובאו עליך וכו' והשינוך, ששינו אותו דייקא ולא איש אחר, וזהו הברכה השלימה. והבן (**):

רלו) עורך שמעתי בשמו הק'. מעם על מה שלא כתוב בפרשה שגני' של ק"ש בכל מאורכם, (דברים י"א) מפני שבפרשה שגני' מדבר בלשון רבים, והסמון של רבים הוא נוגע כמו נפשם משם והוא בכלל בכל נפשכם, והבן:

רלח) עורך שמעתי בשמו הק'. שאמר לפעמים אדם חושב בלבו מה שייכות יש לי אצל שבת קודש שהוא מדריגה נבואה, אך זה הוא מעות כי לכל אחד ואחד יש לו שייכות להשיק, כי כמו אצל מחללי סות יוסת (שמות ל"א) יש לכל אחד מישראל שייכות בו, דהיינו אם עבר וחילל את השבת ח"ו, מחויב מיתה יהי' מי שהוא כמו כן בקדושת שבת יש לכל אחד וא' שייכות בו, והבן: עור

כי איש עשיר הי'. מבטיח לו שיתפלל בערו, או שחשב בלבו במקום הצדקה והנמ"ח. אלמד איהו דפים נמ' וכדומה. ועיקר מה שמוטל עליהם עזבו. והתינוק כשראה שר"י בן הגניא מתפלל עריו הפסוק הזה מי נתן למשיסה יעקב כו' אמר לו אותו התינוק הלא ר' זו חטאנו לו שזה עיקר החטא. כי ר"י בן חנניא עשיר הי'. ואמר לו התינוק מה לך תתפלה לבד. כי עיקר עבודתך הוא כעת במסמן לפדות אותי. ואז כשראה חכמת התינוק לא זו משם עד שפדאו במסמן הרבה ולא הי' ימים מועטים עד שהורה הוראת בישראל; והבן כי הוא לימוד גדול (**):

רלה) עורך שמעתי בשמו הק', כל אדם צריך להיות לו חבר ואותו נאמן שיוכל לספר לו את כל נקידות לבבו אפי' בננות מעשיו כמו שהי' ליהודה חירה רעהו והי' משלח לו ידו את גדי העוזים ליד תמר, (בראשית ל"ח) והבן: רלו) עורך שמעתי בשמו הק', עה"פ (דברים כ"ח) ובאו עליך הברכות האלה והשינוך הנה הברכות

(*) הנה"ה חכר העיקר כי ר' יהושע כ"ח הנס שהי' פני בתחלת ימיו מ"מ לכסוף נתעשר (כמו שכתב בס' סדר הדורות, בסדר תנאים ואמוראים אות יוד רבי יהושע כ"ח) ולכן אחר שפיר אינו זו חטאנו עד שאלפנו בכל תמון שטוסקין אות עליו. והמחלל צריך להיות מדויק באופן הזה כאשר קבלתי בילדותי מפי חכמים. התינוק הזה כשראה שריב"ח אמר הפסוק מי נתן למשיסה יעקב בקול חפלה ותחנינים. אמר לו אותו התינוק הלא ד' זו חטאנו לו ולא אנו בדרכיו הנוך. והתינוק דייק בלשון בקול חפלה בדרכיו הנוך והיינו דכאמת לשון הכתוב כפול חטאנו לו ולא אנו בדרכיו הנוך. אמנם התינוק גילה לו בדיוק חפלה דרכיו שהכונה היא שכל אחד יש לו דרך* אחר ומחויב לילך בדרך המיוחד לו ולכן הניח ריב"ח שרמז לו. יען שהוא פסיר דרך המיוחד לו לפדותו ולא לילך בתפלה ותחנינים לכן אמר ריב"ח העבודה וכו' והוא נכון מאוד. מהרב הג"ל:

(**) הנה"ה אני שמעתי סוף המחבר כנגדון אחר והשינוך היינו שישינוך במדרגה הראשונה שהיית עומד. ולהניח הדברים יפיון כמ' קדושת כרמזי ר"ס בנוכה זכרנו ותנין סיפס. מהרב הג"ל:

שיח שרפי קודש

הבנין למקור אחד (והוא בינה):
 רמב" (עוד שמעתי בשמו הק').
 שאמר שאין גדול כ"כ החטא
 מה שהאדם עושה כי אז הוא בנסיון
 גדול, ולא היה לו אז כח כ"כ ליתן
 מעצור לרוחו. אך עיקר החטא הוא
 מה שהאדם יכול לעשות תשובה בכל
 רגע ורגע ואינו עושה. זה החטא
 הוא היותר גדול מעבירה עצמה.
 והבן:

רמב" (עוד שמעתי בשמו הק'). עוד
 סרע ועשה טוב (תהלים
 ל"ד) פי' מור מרע. נייא אוועק פון
 שלעכמין שאל יעלה עוד על המחשבה
 שלך מה שעשית עד עתה רע. רק
 ועשה טוב. ובעשיית הטוב נתבטל
 הרע ממילא. והבן:

רמב" (עוד בשמו הק'). משל למלך
 שה' לו בן יחיד וה' אוהב אותו מאוד וה' מפונק מאוד
 כבן יחיד. פ"א סרח על המלך והגדלתו
 למדינה רחוקה וה' נע ונר. פ"א עלת
 ברעת המלך וה' בנו ויחידו ושלח
 איפרכס אחד לבקשו הך וביקש
 אותו ומצאו בכפר אחד בין החקלאים
 בבית הקרעטשמי ומשתכר ומרקד
 עמם והלך יחף ובלא מלבוש ושאל
 אותו האפרכוס מה מוכך ושאל
 בשלומו. והשיב לו אינו ה' לו בתי
 גדלים ומלבוש חם מי דומה לו אין
 בנמצא אדם שיהי' לו טוב יותר ממנו
 כי מחמת שנתגשם מאוד לא ה' סרגיש
 שום דבר עבודה וחסרון. והבן
 זה המשל על הנלות. וע"ז אמר
 הרה"ק וכו' הררי"ם וצ"ל מנור. שאפשר
 שזה ה' טובה שמסתמא נתעורר מזה
 רחמנות יותר. ובזה ה' מתרץ
 קושיית העולם אמאי בפסח אוכלים
 מצה זכר לחירות ואח"כ מרור זכר
 לעבדות שצריך להיות בהיפך מרור
 ואח"כ מצה. אלא שגם המרור
 אתחלתא דנאולת שקורם מזה לא
 היו

רמב" (עוד שמעתי בשמו הק'). שפ"א
 ה' הלך עם החכריא קדישא
 ע"פ השדה למייל קצת וה' מוטה
 א"ע על הארץ ונטל בירו גרניר אחד
 מן החול והגבירו. ואח"כ חזר הניח
 על מקומה כמקדם. ואמר להחכריא
 קדישא מי שאינו מאמין שהגרניר
 החול הזה צריך להיות מונח דייקא
 בסיקים הזה בהשנחה פרטיות מהשית.
 הוא אפיקורס ח"ו. והבן גודל צדקתם
 וקדושתם:

רמב" (עוד שמעתי שפ"א נסע דהרה"ק
 וכו' הר"ר בונם ז"ע איש
 אחד שאינו מחסידיו. וברעת האיש
 ההוא ה' שישבות בש"ק בפרשיסחא
 אצל הרה"ק. וקרה לו מקרה שנשאר
 בדרך בש"ק ויבא העירה פרשיסחא
 במוצש"ק, ואמר לו הר"ר בונם
 (וכמדותה לי שאחד מחכריא אמר
 לו כן) שבת קודש כשבא אצלו אורח
 טוב (א' נאמס) יתן לו ויכבד אותו
 כפי ערכו דהיינו אם חל ר"ח בשבת
 אז חנוכה בשבת, יכבד אותו קצת
 דהיינו קריאת מפטיר ובמוספים של
 ל"ח, ואם חל יו"ט בשבת יכבד אותו
 יותר, ויתן לו את כל הקריאה ואת
 כל התפילה של יו"ט, וגם חל יוה"כ
 בשבת אז יכבד אותו יותר ויתר
 שיתן לו את המאכל שאסור לאכול
 ביוה"כ שחל בשבת, ובטל שבת
 א"ע נגד יוה"כ. אך אם חל פ' באב
 בשבת אזי הוא נדחה לאחר השבת.
 והשבת אינו מכבד אותו כלום, כי
 הש"ק אומר באורחים כאלו אין רצוני
 היום, רק יבואו לאחר השבת,
 (וכמדותה לי שעל אדם עצבן אמר
 כן שאיש הנ"ל ה' תמיד בעצבות)
 והבן:

רמב" (ע"ש בשמו הק'). (דברים כח)
 ישלח ד' כו' באסמין.
 פי' באוצריך שכן פי' אוסם אוצר.
 ואם נתקלקל היסוד צריכין להרחיב

שיח שרפי קודש

כז 53

ימים) ופי' אצום כן. מיר וועלן אזוי פאסטין. כי הצדיקים יכולין לעשות שהשעורה שלהם יהי' נחשב לתענית. והבן:

רמח **עוד** שמעתי בשמו הק'. חותמו של הקב"ה אמת. (שבת ד"ה) ואמר. מפני מה בחר הקב"ה להיות החותם שלו דוקא בחתימת אמת. כדי שלא יוכל שום אדם לזייף את החותם של אמת. כי אם מזייף אינו אמת. רק שקר נמור. והבן. (אח"ז מ"כ בס' תולדות יצחק בשם הרה"ק סכרדיטשוב) (גם דפוס בשם היהודי הקדוש ז"ע):

רמח **עוד** שמעתי בשמו הק'. בעת שהי' הרה"ק וכו' עומד על הוויכוח הירוע ושאלו אותו שאולות הרבה. ובתוכם שאלו אותו מפני מה אינו מתפלל בבוקר רק מאוחר מכל. והשיב להם מפני שיש אברים באדם שאפי' הוא עצמו יקוץ משנתו אבל האברים עורם ישנים וכתוב כל עצמותי תאמרנה ד' מי כמוך. (תהלים ל"ה) שכל האברים צריכין להודות. לכן צריכים להסתין עד שיקיצו כל האברים. כי הי' בקי בחכמת הרפואה וטבעי בני אדם כידוע. והבן (א"ה לאו כל אדם יוכל לומר כן כדי לעבור ח"ו זמן תפלה. רק. הצדיקים סדקדיקן על עצמן כחוש השערה. ובוודאי הי' לו עוד מעמים אחרים כמוסים. אך להם הי' צריך להשיב בטעמא דמילתא כפי הבנתם) (*):

עוד

היו מרגישים שום טעם מרירות אלא אח"כ כשהתחיל הנאולה וימררו את חייהם הי' טועמין את המרירות וא"כ גם המרור הי' זכר לנאולה. וא"כ ניחא שאוכלין מצה קודם שזה הוא יסוד הנאולה. והבן. ע"כ:

רמח **עוד** שמעתי בשמו הק'. אם הראשונים כמלאכים. (שקלים ד"ה. ב"ר פ"ט) פי' אם יש לנו זה השכל שהראשונים היו כמלאכים ואנו אומרים שהם היו מלאכים. יכול להיות שאנו בני אדם. אבל אם אנו מבינים בהשכל שהראשונים ככני אדם אזי וודאי אנו כחמורים ולא כחמור דר' פנחס בן יאיר. והבן ועי' שע"נ שער אורח צדיקים פתח ראשון דרך ג':

רמח **עוד** שמעתי בשמו הק' נפעם אחת שמעתי דבר זה בשם הרה"ק וכו' הרי"צ מווארקא זצ"ל) ששלשה דברים צריך האדם ללמוד סתינוק קטן א). שלעולם הוא בשמחה ואינו בעצבות. ב). שתמיד לא ישקוט ולא ינח אך עוסק בעסקיו. ג). שאם ירצה איוה דבר ומבקש שיתנו לו הוא בוכה. כן צריך האדם להתנהג בנ' דברים הללו בעבודת הבורא ית"ש. והבן:

רמח **עוד** שמעתי בשמו הק'. נבי אסתר כתיב ואני ונעורתי אצום כן. (אסתר ד') אמר שאסתר המלכה לא היתה אז יכולה להתענות (א"ה אורי מחמת שהסעודה של המן ואחשורוש היתה אז בימי התענית ג')

י' הגד"ה אני שמעתי בסוגנון זה שכאשר הי' מרן הר"ר בונם זללה"ה בעיר ברעסלא זלל הגאון ר' אברהם סיקמין זללה"ה כעל המחנך ס' פתח הנית שהי' אכ"ד שס. שאז אומרו על אחיור זמן התפלה והשיב לו מרן ז"ע. עפ"י המסקנה (נכרות ד"ט): דתנן הקורא מכלל ואילך לא הפסיד כלום הקורא בתורה. ותמיה דפשיטא הוא דעכ"פ יש לו שבר קריאה בתורה, ולכן אסתר זללה"ה דהפי' הוא כן דכמו שאנו קוראים פ' הנושדות כפ' אחר או כפ' פנחס אחי' שלא בוחן וע"כ שהקריאה שלט מעורר הוהן הי' כק"ש.

שיח שרפי קודש

הצורך לכתוב וסיים ובסוף בזה"ל שלום רב לאוהבי תורתך ואין לסו מכשול (תהלים קיט) והבן ועי' בס' נועם אלימלך פ' מקץ מ"ש על ותעש הארץ לקמצים :

רנר) עורך שמעתי בשמו הק' עה"פ (תהלים קכח) יגיע כפיך כי תאכל אשרך וטוב לך. הפי' הוא. אם אדם אוכל מיניע כפיו לדבר, ולא יניח המחשבות שלו בתוך עסק היגיעה. רק חושב או בעת מלאכתו מחשבות טובות להשית. ובכפיו לחדוד הוא עוסק במלאכתו. אז אשרי וטוב לו. ופ"א שמעתי הגי' בשם הרה"ק וכו' הרר"ם מקאצק שאמר בזה"ל דיא הענד זאלין טוען. אין דער קאפף זאך זיין צום היסעל. והבן י' :

רנה) עורך שמעתי בשמו הק'. שפ"א אמר יש איש רוצה להיות פרוש ולהתבודד בתוך מרחק היערות לעבוד את השי"ת, אך בדעתו שאולי ידע שום אדם מהתבודדת שכו. זה האיש נרוע הוא מאור :

רנו) עורך שמעתי. בעת אשר הרה"ק זכו' הי' בדייטשלאנד כידוע. ובכל ש"ק הי' יושב יחד עם דייטשין, והי' אומר תורה על השלחן, והדייטשין הי' עושים כל הלצנות ר"ל מהתורות ששמעו מפיו הק' ומאור הרע לבב בנו

רנ) עורך שמעתי בשמו הק'. שאמר עה"פ. (דברים ו') וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת לפני ד' א' כאשר צונו. אמר הפי' נשמור מלשון המתנה כמו ואביו שמר את הדבר (בראשת ל"ו) וזהו וצדקה תהי' כי נמתין לעשות את המצוה הזאת והכוונה שלו כרי לעשות ודקיים את המצוה כמו שצונו ד' א'. כ"א שאדם סמתין ומיישב עצמו וזמן זה קודם עשיית המצוה ותורה ועבודה. אזי בניקל יוכל לקיים כמו שצוה אותו ד'. והבן :

רנא) עורך שמעתי בשמו הק'. שאמר. קודם שלמד

הלכות שבת. אם עמד הי' ירא לישב. ואם ישב הי' ירא לעמוד. מחמת אימת שבת עליו. שחשש שמא יש בזה חילול שבת ח"ו. והבן ודי בזה אזהרה למבין עד כמה צריכין להיות בקי בהלכות שבת : רנב) עורך שמעתי בשמו הק'. שהחומרות של חג הפסח

אין להם שיעור. שהוא כמו תכשיטי כרה. אשר כל המוסף תכשיטי' הרי זה משובה. והבן :

רנג) עורך שמעתי בשמו הק'. הטעם שלא כתבה התורה איסור

קמצנות שהוא מנונה מאור, מפני שהוא מכשור לכל המצוות ובאיזה דרך שהוויך יפור עי' לכן אין מן

מי שראוי לך מעורר הזמן לו. והיו בקורא בזמנו. והבן. ובהיותי בזה אכחוב מה שקבלתי בזה מפי הרב הגדול החסיד ר' אליקים געציל ז"ל שהי' אנד"ק פרסיסחא ביהו"ט אוכל תזונות עש"ה ואמר לי שהוא מקובל איש מפי איש מפי הה"ק ר"ר מאיר זלליה מאפסא (בעהמ"ח ס' אור לשמים) שאמר בזה"ל כשנפטר רבינו הקדוש היהודי וזקלגיה ז"ע. אחזו בו אלפי אלפים נשמות בצענה למה העביר קצת זמן התפלה. וסיים בזה"ל נאמר ער איז דעך גיוועזין דעהר יוד הק' האט ער זיך קאהט ארויס גריסעטן טיין זינא עכ"ל. ומעתה ראש טיראם וההרודים איך צריכין לזהר להתפלל בזמנו. ועיין בקה"י פכ"ו אות י"ט :

י) הנה"ה ואני שמעתי באחד מן הרבני מקאצק זלליה"ה לבאר בזה מאמר הנ"ל (נכרות ד"ח) גדול ההנהגה מיניעי' כמו יותר מירא שמים. ותחיה שאור ואמר מרן הקדוש

שיח שרפי קודש

העולם הוא כיער במדבר, וכך אדם כעץ השדה יחשב, ואין לו להקב"ה בעולמו אלא הוא לבדו. וגם הוא אין לו אל מן לפנות אלא להשית' בלבד. והבן:

רגמ' עוֹד שמעתי בשמו שפ"א שאל הרה"ק הג"ל. להרה"ק וכו' הרבי מלובלין ז"ע וכי כן הוא האמת כמו שאומר הרבי באם שאדם מכיר ערך עצמו וחשבון גפשו. הוא כמו שאומרים העולם בעת שמחשב עם חבריו חשבונותיו. אחר החשבון הוא חצי פרעון (אב נירעכיטא איז האלב באצאלט) והשיב לו הן, סברא הוא. כמו מי שיש לו סחורה מחוץ למדינה (טרייפניע סחורה) אם המלך מניח החותם שלו על הסחורה נעשה כער כמו כן מי שמכיר ערך עצמו כפי מה שהוא באמת א"כ נקרא עליו שם ממה"מ הקב"ה אשר חותמו אמת ונעשה כשר, והבן כי עמוק הוא. וכעין זה מ"כ בסי' כ"ט בשם הבעש"ט ה' ז"ע וז"ל כאשר יודע האדם ננעי לבבו שהוא חולי הנפש בסוד הקטנות אחר שיש לו דעת זה אז מסתק ע"י דעת זה. וזה רפואתו. משא"כ כשהוא בסוד ההסתר כמ"ש (דברים לא) ואנכי הסתיר אסתיר שאינו יודע שהוא חולת ברוחני אז אין לו רפואה למכתו האנושה ע"כ:

רס) עוֹד שמעתי בשמו ה' עת"פ (ויקרא י') ויין ושכר אל תשת. כתיב (במדבר ו' ויק"ר פ"ב) הה"ד פקודי ד' ישרים משמחי לב. (תהלים י"ט) דקשה רמה מנעת התורה מהם היין הא השמחה בא מהיין ויין ישמח לבב אנוש. (שם

ק"ד

בני הרה"ק וכו' הר"ר אברהם משה זצלה"ה על הדבר הזה. והי' אוסר לאביו ה'ק'. למה לך לומר תורה לפני אפיקורסים כאלו שהרי הם עושים כל הלצנות מהתורה שלך. והי' משיב לו אביו. אבל מה אעשה בעת שהגיע לי הזמן והתעוררות לומר תורה אז איני יודע באיזה מקום אני שאוכל לשמור מהם. אך בש"ק השני' בעת שתראה שאני רוצה לומר תורה לפניהם תדחוק יי רגלך ברגלי תחת השלחן, אז אבין הרה"ק ואזכור שלא לומר לפניהם תורה, ויהי כי בא ש"ק השנית כשראה הרה"ק וכו' הר"ר אברהם משה שאביו ה'ק' רוצה לומר תורה לפניהם. אז דחק ענ רגל אביו להבין שלא לומר תורה. ואז פתח הרה"ק וכו' הר"ר בונם ז"ע פה"ק ואמר בזה"ל אנו הדייטשין עוֹד לא נקרא עליהם שם אפיקורסים. כ"א שחש ראשו של אחד מהם מיד צועק שמע ישראל כו' רק פרעת ה' נקרא אפיקורם שהקב"ה לקח אותו בעשר מכות, והוא ה' אומר מי ד' אשר אשמע בקולו. (שמות ה') והבן:

רגמ' עוֹד שמעתי בשמו ה'ק', שיוכל להיות אדם איש צדיק ומפוש, כי נגזר על האדם אם חכם יהי' או טפש. ואלו צדיק ורשע לא (גדה דמ"ו:) א"כ החכמה והטפשות תלוי בנזרת המקום ב"ה. וצדיק ורשע תלוי בבחירות האדם. ואם נגזר עליו שיהי' טפש. ובחר להיות צדיק. הוא טפש וצדיק והבן:

רגמ' עוֹד שמעתי בשמו ה'ק'. שאמר בעת שהוא מסתכל על העולם. נראה בעיניו כאילו כל

פני'ל בניאורו כזה. דהיינו שנהנה רק מיניעו בטו' לנל' אכל' רשעו' ומחשבתו תמיד נדקתה' כשי"ת וזהו גדלות שלו שמתכנן יחד עוה"ז ועוה"ב. והבן מהר"ג סני'ל:

טול

שיח שרפי קודש

ר"ה שחל להיות בשבת. (ר"ה דכ"ט) ישראל אנוסין הם שאין יכולים לתקוע. הקב"ה תוקע בשבילים. וזהו יו"ט של ר"ה. אם חל בשבת. מפני שהשי"ת הוא נעשה בעל תוקע בשביל ישראל עם כל הכוונות המיוחדים בהם ויעזרו זכרונם לטובה והבן:

(כג) עוד שמעתי בשמו הק' עו"פ (שמות ד') ויחר אף ר' במשה כו' אמר בכל צדיק וצדיק יש מצפון בתוך לבו חרון אף ד'. ובזה חרון אף יוכל לרחם על אנשים לקרבם למקום. וכך זמן שאין בוער בלבו החרון אף של מקום קשה לו לעשות טובה לישראל. וזהו ויחר אף ד' במשה. היינו בתוך לבו של משה דייקא. ובזה מיושב מה שהקשה רש"י ז"ל מפני מה לא עשה בו רושם שכ"מ שנאמר חרון אף עושה רושם. ובהג"ל מיושב. והבן:

(סד) שמעתי שפ"א בא הרה"ק וכו' הרבי ר' בונם זצלה"ה להרה"ק וכו' הר"ר פיישיל'ע זי"ע מסמריקוב, וסיפרו להרה"ק וכו' הר"ר בונם זצלה"ה שהרה"ק הר"ר פיישעלי' זצלה"ה פקד בפקודתו שכל יכנום עוד שום אדם אצלו

ק"ר) וחכהו הוא העובד וצריך להיות בשמחה. וע"ז כתב המד' הה"ד פקודי ד' וכו' והתורה נורה למנוע סתם היין א"כ טקיימי מצות הן במה שנמנעו מ"ן ומה בא להם השמחה כי פקודי ד' ישרים משמחי לב. והבן: (סא) עוד שמעתי בשמו הק'. סגולה לעין הרע ר"ל

לומר הפסוק (תהלים ה') *אשתחוו אל היכל קדשך ביראתך. עפ"י המדרש (דברים פ"א) ד' אלהיכם הרבה אתכם זה שאמר הכתוב. אשתחוו אל היכל קדשך ביראתך. והמדרש הוא פליאה לעין כל. אך הפ"י הוא בשעה שבירך משרע"ה את ישראל ד' א' הרבה אתכם וכו' ה"י ירא משום עין רע ח"ו שלא ישלוט בישראל. וע"ז אמר המדרש זה שאמר הכתוב אשתחוו אל היכל קדשך ביראתך עוד אין לו לחוש ח"ו לעין הרע והבן כי נפלאה מאוד (**): (סב) עוד שמעתי בשמו הק' על מה דאמרו חז"ל (ב"ק דכ"ח):

אונם רחמנא פטרי'. אין הפ"י שהוא פטור לגמרי לעשות המצוה. אלא שהוא מחויב רק שאין יכול לעשות מחמת אונם והקב"ה עושה בשבילו. וזהו רחמנא פטרי', וזהו פ"י י"ט של

(*) הג"ה נא"ה. אולי משום זה תקנו בסדר התפלה אחר מה שבו אלה"ך כו' חיקף הפסוק ואני ברוך חסדך אשתחוו אל כו"ן לפי שהפסוק מה שבו כו' בלעם הרשע אמר שרשם להכניס עין רעה בישראל אך משום שראו שאין פתיהם מכוונים וכו"ל עלה בלבו שיכנסם. וזה משום שחמ"ה ישראל הפסוק אשתחוו וכו' לא היה שום כחם עין רע של בלעם הרשע. וזהו סמיכת הפסוקים:

(**) הג"ה הנה זה לשון ס' רנל ישרה מהה"ק רנ"א זצלה"ה מדיונוב בפסוק הק' רנל ישרה מערכת ס'. וז"ל יש קבלה מרב הונא למי שנפגע ח"ו בעין הרע לומר הפסוק ואני ברוך חסדך אנוב ביתך אשתחוו אל היכל קדשך ביראתך (תהלים ה') והכוונה כו' וקבלתי ע"ה למי שאינו יודע לכוון זה הסוד יאמר עכ"פ הפסוק ואני ברוך חסדך כו' ארבעים פעמים זיה"י ת' תיבות ומכאן עי"ז ר"ע עי"ן בנימניה. ת' ויאמר על דעת ר"ב הונא. וכנראה שמרן זצלה"ה מלאר כזה דברי המדרש. אבל עלם הסגולה הוא קבלה מרב הונא כנ"ל. פ"ב מהרב הכ"ל:

שיח שרפי קודש

דוקא: כי הפעולה אינו נמסר רק ביד הקב"ה. וקבל את דברי הרה"ק וכו' הר"ר בונם ז"ע ומאו והלאה ה' כמקדם, והבן:

רסה) כתב לי ש"ב הרחיע מוהר"ר

נתן נטמעה הכהן

שלימ"א האבד"ק קאלביעל

וז"ל קבלתי מאיש אמונים אחר ושמו

ר' יעקב יצחק ששמע בעצמו

מפיה ה"ק ר' שמשון זצלה"ה שהי

אבד"ק גאווארטשאוו שסיפר שדרך

המניד הקדוש מקאזניץ זצלה"ה.

הי' לברך את האורחים שלו באחרון

של פסח שהי' תותכים ראשיהם תחת

ידו הקדושה, וכאשר תחב הרב בעל

עשרה למאה אבי' מרן הר"ר בונם

זצלה"ה ראשו תחת ידו הקדושה

של המניד הקדוש זי"ע סילקה

תיכף ואמר לו בזה"ל אותך איני

צריך לברך כי בנך החיך הי"ד

בונם זי"ע יש בכוחו די לעשות י"ד

טובה הראוי אף אם תהי' ח"ו במדרגה

התחתונה שיוכל להיות ע"כ:

רסו) עוד שמעתי שפ"א אמר מרן

הקדוש הר"ר בונם

זצלה"ה בעת סעודה ג' של שבת

שבאם הי' יודע שעיי מופתים יחזיר

את ישראל לטוב הי' מעמיד את

האיכנות שר העיר דאנציג באכצע

רחוב עיר פרשיסחא, ע"כ מהרב

הג"ל:

ע"כ מהה"ק הר"ר בונם זצלה"ה

מפרשיסחא זי"ע ועכ"א:

אצלו מהיום ולהלאה עם איזה מבוקש

כי פ"א נכנס אצלו איש עני ואביון

להתנצל לפניו נזרל דחקותו. ומחמת

הרחמנות שר עני ואביון הנ"ל ציוה

לו הרה"ק וכו' הר"ר פישעלי זי"ע

שיקח צעמיל על הלאטריע ובטח

יעזור לו השי"ת שיוכה בנורל. וכן

עשה האיש עני הנ"ל. ולא זכה

בנורל. א"כ רואה שאין צייתין אותו

בשמים. משום זה פקד בפקודתו

שאינו רוצה שיכנסו אליו אנשים

לפעול עבורם בקשחם בבני חיי

ומזוני. ויהי כהשמע' הרה"ק וכו'

הר"ר בונם את דבריהם, אמר שאני

אכנסם ואראה שיהי' הכל על מכונם

הראשון. ונכנסם ושאל קושיא אחת

להרה"ק וכו' הר"ר פישעלי והיו

במקום אחד אמרינן (כתובות דק"ג):

צדיק נוזר והקב"ה מקיים ובמקום

אחר אומר (כתראי' פכ"א) והוא

בתפלת שחרית מי יאמר לו מה

תעשה ומה תפעל הרי הם כסותרי

אהרדי. אלא שהכל אמת. כי באמת

הצדיק נוזר והקב"ה מקיים אך אין

להצדיק לומר עצה דהשי"ת באיזה

אופן שיהי' הרבר הזה כי הרבה עצות

ואופנים ושליחים למקום ודבר זה

אין כח ביד הצדיקים. והיו פ"י מי

יאמר לו מה תעשה ומה תפעל האיד

שיהי' הפעולה. זה אין בכח שום

בריה לומר לו. וזה האיש עני הנ"ל

בוודאי יהי' עשיר מחמת נזרת

הצדיק, אך לא ע"י פעולת הלאטריע

העתק מפנקס הישן דהחברא קרישא דק"ק פרשיסחא

רסו) ע"זה במוסכם אצל כבוד בני חברא קרישא בדבר המעות סך אלף

ושלשה מאות. והי' מח"י הרבני הנניד מו"ה יעקב משה כ"ץ

זח"י הרבני הנניד מו"ה יתורא ליב כסה"מ שנשלשו על צד חיתר עסקא

עשרה זה' סמאה לשנה דהיינו מח"ה פסח דשנת תקנ"ג עד ח"ה פסח

שנת תקנ"ד וכ"ז שיהי' המעות הנ"ל בידם כזה יתנו רוח"י מירי שנה בשנה

וישלמו הרווח"י עפ"י קוויטליך מח"י השלשה נבאים מה שיהי' בשנה ההוא

והשמי"ח הנ"ל מונח ת"י הרבני הנניד מו"ה יחזקאל סג"ל מאפמא והקרן לא

ישלמו